

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Ørland kommune

Arkivsak: 23/316
Møtedato/tid: 27.09.2023 kl. 09:00
Møtested: Kulturforetaket Roret, møterom Yrjar

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Forfall og spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Torbjørn Berglann på telefon 400 67 058, eller e-post: torbjorn.berglann@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Trondheim, 22.09.2023

Ole Martin Hågård (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Torbjørn Berglann
Rådgiver for kontrollutvalget
Konsek Trøndelag

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
28/23	Notat - kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen
29/23	Orientering om Ørland kommunes rolle i flystøysaken
30/23	Oppfølging - Kopparn Utvikling
31/23	Rapport fra forvaltningsrevisjon - økonomisk sosialhjelp
32/23	Forenklet etterlevelseskontroll - internkontroll
33/23	Budsjettkontroll pr. 31.08.2023
34/23	Økonomiplan for kontrollarbeidet 2024-2027, med budsjett for 2024
35/23	Orientering om rutiner for pensjonstrekk i forbindelse med sykehjemsopphold
36/23	Oppfølging av politiske vedtak
37/23	Oppsummering av kontrollutvalgets evaluering av valgperioden
38/23	Eventuelt
39/23	Godkjenning av møteprotokoll

Notat - kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

28/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 23/85 - 4

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar notatet om kommunens oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen til orientering.

Vedlegg

Notat- oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan for flystasjonen

Revisors svar på sekretariatets spørsmål om notatet

Saksopplysninger

Saken gjelder et notat, som revisjonen har laget på oppdrag fra kontrollutvalget (se sak 05/23, møte 24.02.2023). Kontrollutvalget ga revisor dette oppdraget:

1. Kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse for å avklare om utvalget bør undersøke saken nærmere. Undersøkelsen skal redegjøre for 1. omfang av flystøy, 2. kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, og 3. om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.
2. Forundersøkelsen skal resultere i et notat til kontrollutvalget, der spørsmålene besvares.
3. Hvis revisor finner indikasjoner på at kommunen burde ha håndhevet støybestemmelsene annerledes, ber kontrollutvalget om å bli orientert umiddelbart.

Notatet fra forundersøkelsen følger vedlagt. Her svarer revisor på kontrollutvalgets bestilling om omfanget av flystøy, kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene blir fulgt og om oppfølgingen av reguleringsplanen ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.

Hvor stort er omfanget av flystøy?

Før kampflybasen ble etablert, gjorde SINTEF beregninger av flystøyen. Etter etableringen, siden 2017, har flystøyen vært målt parallelt fra flere målepunkt. Målingene viser at støynivået er innenfor grenseverdiene som er satt i reguleringsplanen, men at det forekommer avvik. Forsvarsbygg måler støyen og rapporterer resultatene, som også er offentlig tilgjengelige. Det rapporteres på maksimalt, ikke gjennomsnittlig lydnivå. Det går fram av notatet at Støygruppa, Forsvarsbygg og kommunen er enige om at målingene av flystøy er korrekte. De er også i samsvar med beregningene som ble gjort i forkant av at basen ble etablert.

Hvilke ansvar har kommunens for å kontrollere at støybestemmelsene følges?

Ifølge plan- og bygningsloven er det tiltakshaver som er ansvarlig for å følge bestemmelsene i en reguleringsplan. Når det gjelder flystasjonen er det Forsvarsbygg som er tiltakshaver og som er ansvarlig for å følge støybestemmelsene. Den konkrete oppfølgingen av støybestemmelsene skjer gjennom årlige støyrapporter til kommunen og registrering/rapportering av flygemønster. Det går fram at kommunen har vært usikker på om den skal føre tilsyn med flystøyen.

Revisor konkluderer med at bestemmelsene om flygemønster er oppfylt, men at det er uenighet om hvilke føringer som er lagt for flygemønster. Revisor påpeker at dette bør avklares.

Ivaretar kommunen sitt ansvar for å kontrollere støybestemmelsene i nødvendig omfang og på rett måte?

Revisor konkluderer med at kommunen ivaretar sitt ansvar for oppfølging av støybestemmelsene i nødvendig omfang og på rett måte. Helsemessige konsekvenser har vært tema og ligger til grunn for bestemmelser i reguleringsplanen for Ørland flystasjon og kommuneplanens arealdel.

Metode

Revisjonen har gjennomgått dokumenter og gjort intervjuer med sentrale aktører for å konkludere. Revisjonen har ikke hatt tilgang til spisskompetanse på støy i arbeidet med notatet, men støtter seg på informasjon fra de som er intervjuet.

Dialog mellom sekretariat og revisor

Sekretariatet har hatt en dialog med Revisjon Midt-Norge om notatet (vedlagt), fordi revisor etter sekretariatets syn ikke gjorde vurderinger av opplysningene som kom fram i undersøkelsen. Revisor har i svaret til sekretariatet presisert at:

- kravet om rapportering om flystøy er beskrevet og utført. Kravet om rapportering fra Forsvarsbygg til kommunen om flystøy er dermed innfridd
- ingen av målepunktene har registrert gjennomsnittsverdier over beregnede verdier

Det medfører at det ikke er indikasjoner på brudd i rapporteringen, som skal følges opp av kommunen, derfor er heller ikke kommunens oppfølging beskrevet nærmere i notatet.

Revisjon Midt-Norge vil orientere i møtet.

Vurdering

Sekretariatet mener at notatet med tillegget svarer på kontrollutvalgets bestilling. I og med at det ikke er registrert brudd på vilkårene, har ikke kommunen plikt til å gjøre noen oppfølging. Kontrollutvalget anbefales derfor å ta notatet til orientering. Kontrollutvalget må likevel selv ta stilling til hvordan notatet skal behandles.

Oppfølging støybestemmelser

Ørland flystasjon

Ørland kommune

Forundersøkelse - Notat

1 FAKTA OM OPPDRAGET

Kontrollutvalgets sak 05/23 - bestilling av forundersøkelse

Forundersøkelsen skal redegjøre for omfang av flystøy, kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.

Revisor har innhentet informasjon fra intervju med kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester, leder for støygruppa, prosjektsjef, senior ingeniør, jurist fra forsvarsbygg, senior prosjektleder Sintef. Det er skrevet referat fra møtene som er verifisert av disse. Det er videre innhentet relevant dokumentasjon informasjon om undersøkelsesområdet. Revisor har ikke hatt tilgjengelig teknisk fagkompetanse på støykrav og beregningsmodell for støy i denne undersøkelsen. Dette medfører at vurderinger av enkelte detaljkrav til støy og støyberegninger forutsetter spisskompetanse som revisor ikke besitter selv. Revisor legger til grunn at den informasjon og dokumentasjon som er mottatt, er korrekt.

Kommunedirektøren er gitt mulighet til å gi en uttalelse til notatet. Notatet ble sendt kommunedirektøren den 10.08.23 og revisor mottok svar den 07.09.2023 fra Kommunalsjef Samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Kommunens uttalelse er vedlagt notatet i vedlegg 1. Revisor har kun korrigeret fakta i datadelen knyttet til uttalelsen fra kommunen. Revisors oppsummering i notatet er ikke endret.

Notatet er utarbeidet fra mars 2023 til september 2023.

Orkanger 12.9.2023

Arve Gausen
Forvaltningsrevisor

Johannes Nestvold
Medarbeider

INNHALDSFORTEGNELSE

1	Fakta om oppdraget	2
2	Informasjon.....	4
2.1	Ansvar for støybestemmelsene	4
2.1.1	Reguleringsbestemmelser til flyplassen.....	4
2.1.2	Støykartet.....	7
2.2	Omfang og oppfølging av flystøy	10
2.2.1	Støyrapporter	10
2.2.2	Kommunens oppfølging av flystøy.....	13
2.2.3	Helseutredninger	14
3	Oppsummering	17
	Vedlegg 1 – Kommunens uttalelse	18

2 INFORMASJON

2.1 Ansvar for støybestemmelsene

I dette kapittelet redegjøres det for om kommunens ansvar for støybestemmelsene i reguleringsplanen.

2.1.1 Reguleringsbestemmelser til flyplassen

Reguleringsplanen for Ørland hovedflystasjon ble vedtatt av kommunestyret den 13.11.2014 og av Kommunal- og moderniseringsdepartementet den 10.08.2015.

Bestemmelsen om støytiltak utenfor planområdet finner vi i planbestemmelsene pkt. 4.8.1 og 4.8.2, ifølge kommunalsjef for samfunnsutvikling og tekniske tjenester. Disse omfatter følgende:

4.8.1 Innenfor planområdet: For ny bebyggelse skal innendørs lydnivå tilfredsstillende lydklasse C i NS 8175:2012. For eksisterende bygninger skal innendørs lydnivå tilfredsstillende lydklasse D angitt i NS 8175:2012. For disse bygninger skal lydklasse C søkes oppnådd der dette ansees praktisk mulig både mht. rene bygningstekniske forhold og innenfor et forsvarlig kost nytte - forhold.

4.8.2 Utenfor planområdet: Eksisterende bebyggelse med støyfølsomt bruksformål skal sikres innendørs lydforhold tilsvarende lydklasse C angitt i NS 8175:2012. Der dette ikke er mulig ut fra bygningstekniske forhold eller et forsvarlig kost nytte-forhold, skal lydklasse D angitt i NS 8175:2012 overholdes. For eksisterende bygninger utenfor planområdet med støyfølsomt formål skal lydnivået utenfor rom med støyfølsomt formål ikke overstige MFN_{day} ≥ 100 dBA eller L_{den} = 62 ≥ dBA, angitt som beregnet frittfelt lydnivå. Dersom tilbud om innløsning avslås, skal forurensningsforskriftens krav til innendørs støy (L_{pA24t} 42dB) overholdes. Tiltak som er nødvendig for å nå de fastsatte støygrensene skal gjennomføres uten unødig opphold. Tiltak skal være sluttført senest 31.12.2019.

Bestemmelsen må fortolkes i lys av retningslinjene i T-1442. Forsvarsbygg fortolket opprinnelig reguleringsbestemmelsen dit hen at fritidsbebyggelse ikke var omfattet. Spørsmålet var oppe til behandling i departementet som fant at det var krav til støyisolering også for fritidsboliger. Kostnytte forholdet i siste punktum i bestemmelsen har også vært et av drøftingspunktene. Kommunen har i utgangspunktet ingen rolle i slike saker da støyisolering av eksisterende bygg er ikke et søknadspliktig tiltak. Unntak kan imidlertid tenktes for verneverdige bygg. Forurensningsforskriften omfatter støyforhold inne i fritidsboliger noe som også må håndteres

av kommunen. Forsvarsbygg har endret praksis på dette punktet og støyisolerer fritidsboliger. Siste ledd i reguleringsbestemmelsen pkt. 4.8.2 har kommunen gitt dispensasjon fra. Bestemmelsen omfatter da innløsningen av eiendommer. Alle tiltak med rivning er ikke slutført i skrivende stund.

Ansatte fra forsvarsbygg sier det er Forsvarsbygg som er tiltakshaver, og som har utarbeidet det opprinnelige forslaget til reguleringsplan som ble oversendt Ørland kommune. Det opprinnelige forslaget ble imidlertid endret av kommunen og det ble dermed vedtatt en reguleringsplan med bestemmelser som avvek fra Forsvarsbyggs forslag. Forsvarsbygg klagde på kommunens vedtak om reguleringsplan bl.a. som følge av de støygrenser som ble satt i punkt 4.8. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) fastsatte etter klagebehandlingen den endelige reguleringsplanen. KMD tok Forsvarsbyggs klage delvis til følge. Reguleringsplanen inneholder støyrelaterte bestemmelser i punkt 4.7. og 4.8. I tillegg er det fastsatt et krav om å utarbeide en miljøoppfølgingsplan (MOP) i punkt 4.3.1.

4.7 STØYFOREBYGGENDE INN- OG UTFLYGINGSSONER Inn- og utflygning skal foregå i de korridorer som fremgår av figur 1.1 i tilleggsutredning 04 - justert avgangstrase rundt Garten (utflygning) og temaautredning 01 - Alt. 9.2.2 (innflygning), og det forutsettes samme klatring ved avgang både sør og nord til 400 fot for både VFR og IFR før initiering av sving vestover, samt de formelle prosedyrer og flykorridorer som fastsettes i konsesjon for flyplassdriften (jfr. Lov om luftfart)

4.3.1 Miljøoppfølgingsplan for ytre miljø skal utarbeides av tiltakshaver og omfatte blant annet støy.

Ansatte fra forsvarsbygg sier at det ble også diskutert om det foreligger avvik fra reguleringsplanens bestemmelser om flyvemønster i punkt 4.7. Det kan se ut til at det foreligger ulik oppfatning (mellom støygruppa/naboene og Forsvarsbygg) av hva som følger av reguleringsbestemmelsen og dermed kan anses som et avvik.

Det følger av reguleringsplanens punkt 4.7 at utflygning skal følge korridor angitt i figur 1.1. i tilleggsutredning 04, mens innflyvning skal følge korridor i henhold til temaautredning 01 – alt. 9.2.2. I alternativ 9.2.2. oppgis det at det skal være en sving med «angle of bank» 30 grader. Det har vært en del misforståelser, ifølge forsvarsbygg av hvilke føringer for flyvetrasé som fremgår av alternativ 9.2.2. Det sentrale er etter Forsvarsbygg syn at det skal foretas en sving mot vest, men at det vil variere/bero på Forsvarets flyveprosedyre, vær og andre forhold, variere hvordan svingen vil gjennomføres og at dette er i henhold til forutsetningene i reguleringsplanen. Støyberegningene har tatt høyde for dette, ved at det er tatt utgangspunkt i en hovedtrasé med en statistisk spredning/normalfordeling av hvor flyene vil svinge.

Det er i utgangspunktet ikke tatt høyde for flyvning rett frem i reguleringsplanen og i støysonkartet i kommuneplanen. Slik flyvning vil ikke følge den flyvetrasé som angitt i reguleringsplanens punkt 4.7. og er det som eventuelt utgjør et avvik. Forsvarsbygg har imidlertid oppfattet det slik at det har vært en felles forståelse blant alle, at det tidvis vil være nødvendig med flyvning rett frem, pga. værmessige forhold, fugler og andre sikkerhetsmessige forhold. Forsvarsbygg har rapportert jevnlig på prosentandel av fly som har svingt mot vest, gjennom dokumentasjon oversendt kommunen eller publisert på Forsvarsbyggs hjemmeside. Forsvarsbygg mener uansett at det er støyavtrykket som må være bestemmende for forståelsen av reguleringsbestemmelsen i punkt 4.7. De støymålinger som er utført er godt i samsvar med beregningene som er utført.

Forsvarsbygg oppfatter ikke at det foreligger uenigheter med kommunen knyttet til planverket, verken om tiltak, flyvemønster eller innløsning av eiendommer. Forsvarsbygg har rapportert etter reguleringsplanens punkt 4.3. om MOP (som indirekte inkluderer flyvetrasé etter punkt 4.7.) samt på støytiltak og innløsning etter reguleringsplanens punkt 4.8. til kommunen. Prosjektsjef har hatt løpende dialog med kommunen om status, herunder møtt i koordineringsutvalg hvor informasjonen er fremlagt.

Alle støyberegninger, for både støysonkart etter kommuneplanen og for arbeidet med å innfri reguleringsplanens punkt 4.8., er gjort etter gjeldende krav og standarder. T-1442 fastsetter at det er NORTIM som skal benyttes. Dette er et program som er spesielt utviklet for beregning av flystøy og er benyttet.

Støygruppa

Leder for støygruppa uttaler at det skulle vært en bestemmelse i reguleringsplanen som påla flyene å ha større høyde før de svinger. Reguleringsplanen skulle i utgangspunktet avgrense seg til den aktiviteten som skjedde innenfor gjerde, men fikk følgekonssekvenser for det som skjedde utenfor. Rådmannen i Ørlandet kommune satte grensen lengre ut den gangen, noe som også ble opprettholdt av KMD sitt vedtak den 10 august i 2015. Forsvarsbygg gjorde nye beregninger som medførte at røde områder ble gule, noe som medførte at de grunneiere som hadde blitt forespeilet å skulle utløses, ikke ble det allikevel. Støygruppa fikk aksept for at staten hadde gitt bindende tilbud om innløsning. Forsvarsbygg mente ytterligere at de ikke var forpliktet til å gi et tilbud om støyisolering for fritidsboliger. Dette fikk heller ikke forsvarsbygg medhold i. Det ble av forsvarsbygg uttalt at bøndene skulle få erstatt boligen sin, men ingen erstatning utover dette. Merutgifter for å passe husdyrene når boligen var plassert langt fra selve driften, og utgifter i forbindelse med å bygge toalett og dusjfasiliteter i tilknytning til driftsbygningene var noe forsvarsbygg ikke ønsket å ta kostandene med. Også disse utgiftene

måtte dekkes av forsvarsbygg. Disse omkampene burde ifølge leder for støygruppa, heller blitt avklart i reguleringsplanprosessen.

Leder i støygruppa sier videre at den 14 juni, 2012 fattet Stortinget vedtaket om at Ørlandet skulle bli Norges nye kampflybase. Leder i støygruppa satt også i formannskapet i 2012, og var delaktig i prosessen med å få flybasen til Ørlandet. Leder i støygruppa opplever at man overordnet har hatt et konstruktivt samarbeid med forsvarsbygg, men at det har vært uenighet i et mindre tall av saker, det uttales at 18 og ½ sak av totalt 20 saker er løst, i dialog med forsvaret.

Støygruppa har stått alene i saker som det er knyttet uenighet til, og politikerne har ikke hatt ønske om å delta i uenighetene fra starten av. Støygruppa føler at de har hatt media i ryggen. Støygruppa ble etter hvert invitert til å bli med inn i koordineringsutvalget sammen med politikere og forsvaret. Dette var et utvalg som ikke var gitt vedtaksmyndighet. Leder for støygruppa mener at dette utvalget burde ha vært på plass før utarbeidelsen av reguleringsplanen. Det ble ifølge leder for støygruppa i starten av reguleringsplanprosessen brukt mye ressurser, men at dialogen med støygruppa var fraværende i denne perioden. En egen prosjektgruppe ble også etablert knyttet til kommunens reguleringsarbeid, men som grunneierne ikke ble involvert i, noe leder stiller spørsmål ved. Videre at kommunen fikk betydelig støtte fra Fylkesmannen til å gjennomføre planarbeidet til ny flyplass.

2.1.2 Støykartet

Prosjektleder fra Sintef sier at det er flyplasseier som har ansvaret for utarbeidelsen av støykart. Støysoner skal vedtas i kommunens arealdel og disse har betydning for utbyggingsområder. Støykartene som er utarbeidet er ikke oppdatert etter 2015-2016. Retningslinjene i T-1442 gjelder for utarbeidelsen av støykartene. Alle momenter med betydning for retningslinjene er omtalt, ifølge prosjektleder. Kommunen og støygruppa har imidlertid kommentert ovenfor forsvarsbygg at det er viktig at det er samsvar mellom støykartleggingene og den faktiske flyvningen. I tillegg har kommunen kommentert at ulike værforhold som vindretninger og frost i bakken har betydning for støynivået, noe som ikke er inkludert i støyberegningene. Dette er ikke omtalt i støyutredningen og det er heller ikke krav om dette i henhold til retningslinjer T-1442, ifølge prosjektleder fra Sintef.

De som er intervjuet, sier de ikke kjenner til andre enn Sintef som kompetansemiljø på beregning av flystøy i Norge. Sintef har tilgang på støytall for F35, som benyttes i beregningene til dagens støykart og ved revidering av disse.

Kommunalsjefen sier at både reguleringsplanen og kommuneplanens arealdel bestemmelser er basert på støyutredningene. Reguleringsplanens bestemmelser danner grunnlag for støytiltak. Kommuneplanen definerer hvilke tiltak som kan gjennomføres, blant annet med bestemmer at nye boliger ikke kan bygges i rød sone. Et problem som kan oppstå er hvis nye støyberegninger viser at rød sone omfatter flere boliger hvor støyisolering allerede er foretatt.

Kommunalsjefen mener at kommunen har gjort mye med tanke på støyproblematikken. Det er ikke en oppfatning av at støygruppa er misfornøyd med kommunens oppfølging. Kommunen har gått langt i bruken av forvaltningsloven, for å se hva man kunne få gjennomslag for. Kommunalsjefen sin oppfatningen er at forsvarsbygg også har strukket seg langt for å imøtekomme kommunen.

Kommunalsjef viser videre til utredninger før lokalisering av kampflybasen i 2009-2010. Støykartet som ble nevnt i media var laget for å vise at en kunne ha lavere støy, på samme måte som en gjorde i Bodø. På dette grunnlag ble Strategisk konsekvensutredning (SKU) utarbeidet i 2011, som dannet grunnlag for valg av kampflybase. Her er de reelle støytallene brukt, men også alternativ lokalisering av rullebanen i Grandefjæra er omtalt f.eks. på side 65. Støyutredningen er gjort i kapittel 4.2 (fra side 22). Støykart for Ørland som ble lagt til grunn ved valg av base er vist på side 32-33 og antall berørte bygg er vist på side 34. Dette ble også gjort på Bodø og Evenes. Etter at SKU ble lagt frem i 2011 har ikke kommunen gjort egne bestillinger slik som omtalt i media. Kommunalsjefen sier at dagens flyvemønster og støykart avviker vesentlig fra dette. Dette gjelder ikke bare svinger, men også hvordan du bruker motorkraft og stiger.

Kommunalsjef sier at støyberegninger og støykart må oppdateres i forbindelse med ny kommuneplan. Nye beregninger må gjøres på bakgrunn av ny kunnskap om dimensjonerende flytrafikk, inkludert antall flybevegelser, flyvemønster, fordeling over døgnet mm. Alle endringer i grunnlagsdata, beregninger og tilhørende støykart, kan medføre endringer i gul og rød støysone. Dette inkluderer oppdatert informasjon om flyvemønster/svingebevegelser.

Prosjektleder fra Sintef sier at grunnlaget for støyutredningen for reguleringsplanen er utviklet på fabrikkene hvor flyene lages og er tatt opp ved Edwards Air Force Base. Her er det piloter som flyr simulator og dataene fra simuleringen utgjør grunnlaget for støyberegningen, de samme støyberegningene lå til grunn for Bodø og Evenes før Ørland ble valgt. Dataene ble deretter spesialtilpasset til Ørlandet til flyenes sving mot vest. Hvor fort flyene kommer seg opp i lufta, motorpådrag mv, er faktorer som spiller inn på støyberegningen. Det er retningslinjene i T1442/2021 som legges til grunn for beregningene idag. SINTEF har utviklet et program som er unikt i Norge, som også tar høyde for topografi ved beregningen av støy. Det er også under

utvikling å ta hensyn til lydskjerming fra terreng, og myk og fast mark mv. Nysnø på bakken demper støy veldig godt. Det at man har en porøs struktur i underlaget er gunstig for å avdempe støy. Variasjon i vindforhold er det ingen av beregningsmodellene som har klart å ta hensyn til, og det er derfor lagt til grunn gjennomsnittsmålinger i løpet av året for vind. Når det er snakk om beregning av støy fra flere fly, beregnes bidraget fra hvert enkelt fly, noe programmet tar hensyn til. Sintef har fått nye data som er litt forskjellig fra de gamle dataene. Data viser eksempelvis mindre motorpådrag enn opprinnelig beregnet. Støy endrer seg også på grunn av temperaturforhold. Dette er heller ikke noe som er tatt inn i modellen. Det er en kvalitetssikring av input internt hos SINTEF, men det er ingen eksterne som foretar kontroll av SINTEF sine beregninger. Beregningene for alle forsvarets flystasjoner og sivile lufthavner i Norge er foretatt etter samme metode.

Prosjektleder fra SINTEF sier at endringer i flymønsteret kan få betydning for nye støykartlegginger. Tendensen er at flyene svinger litt slakere enn det som opprinnelig er lagt til grunn. Dette kan igjen få betydning for støysonen i kommuneplanens arealdel. Det antas at støysonen har flyttet seg mer mot vest enn tidligere. Som følge av slakere sving vil flyene kommer raskere opp i fart og minsker motorpådraget hurtigere. Dette reduserer støynivået vesentlig, ifølge prosjektleder ved SINTEF. Hvert fjerde år skal man vurdere om støysonekartet er riktig, og hvert åttende år skal dette revideres, ifølge prosjektleder.

Ansatte fra forsvarsbygg sier at i henhold til støyretningslinjene T-1442 har Forsvarsbygg utarbeidet og kommunen tatt inn støysonekart i tilknytning til vedtak i kommuneplanen. Støysonekartet er altså ikke lagt til reguleringsplanen, men til kommuneplanens arealdel. En kommuneplan er en langtidsplan og et handlingsprogram for kommunens areal og fremtidig utvikling i kommunen. Støysonekart etter støyretningslinjene T-1442 er et virkemiddel for kommunen i planleggingen av fremtidig arealutnyttelse i kommunen. Det er satt to ulike støysoner, gult og rød. Grensen for gul støyzone er Lden 52 og støygrensen for rød støyzone er Lden 62. Dette beregnes etter et vektet årsgjennomsnitt for utendørs støy.

Et støysonekart setter i seg selv ingen føringer eller begrensninger på nåværende aktivitet på eiendommene eller til reguleringsplanen. Et støysonekart får først rettslige virkninger når det er vedtatt med bestemmelser som gir føringer eller begrensninger i de ulike støysonene. Støysonekartet ble gitt rettslig virkning da kommuneplanen ble vedtatt. Der er det blant annet satt begrensninger i muligheten til utbygging av støyfølsom bebyggelse i rød støyzone. I reguleringsplanen for Ørland flystasjon har imidlertid støygrense for de som har blitt tilbudt innløsning blitt satt på samme innslagspunkt som for grensen for rød støyzone etter T-1442. For enkelhets skyld har det derfor tidvis blitt henvist til støysonene også i dialogen mellom Forsvarsbygg, kommunen og beboerne om reguleringsplanen. Videre at eventuelle fremtidige

endringer i støysonekart vil dermed heller ikke få noen direkte betydning for reguleringsplanen, ifølge ansatte fra forsvarsbygg.

Ansatte fra forsvarsbygg sier at det skjer ingen uavhengig kvalitetssikring av de støyberegninger som SINTEF foretar, og det er det heller ingen krav eller praksis om å foreta dette. Det er SINTEF sin egen modell for beregning som benyttes med intern kvalitetssikring i Sintef og gjennomgang og oppfølging fra Forsvarsbygg. Videre at det er en forventet årsaktivitet som ligger til grunn for støyberegningen, og at beregningen tilfredsstiller de krav som stilles til flystøyberegninger. Det er ikke tatt høyde for variasjoner i vær, som det heller ikke et krav om.

Ansatte fra forsvarsbygg sier at det følger av T-1442 at støysonekart skal oppdateres ved vesentlige endringer eller gjennomgå ca. hvert 5 år. Forsvarsbygg og kommunen er derfor enige i at det bør vurderes å gjøre nye støyberegninger og eventuelt oppdatere støysonekartet til kommuneplanen, som også tar høyde for de erfaringer Forsvaret har med flyvning av F-35. Det er en dialog om arbeidet, men dette er ikke påstartet enda. Støysonekartet tar høyde for prognose for fremtidig flyaktivitet i 2025.

Ut ifra den erfaring Forsvarsbygg har, så kan det se ut som det kan bli noen endringer i støysonekartet til kommuneplanen, men dette må vurderes nærmere og Forsvarsbygg vil ikke forskuttede noen konklusjoner før arbeidet med eventuell oppdatering har startet. Det er uansett ikke gitt at endringer i støysonekartet til kommuneplanen vil få noen betydning for reguleringsplanen, ifølge ansatte fra forsvarsbygg.

2.2 Omfang og oppfølging av flystøy

Her redegjøres det for omfang av flystøy og kommunens oppfølging av dette

2.2.1 Støyrapporter

Ansatte fra forsvarsbygg sier at det er Forsvarsbygg som har fulgt opp punkt 4.8. og vil følge opp punkt 4.3.1. og 4.7. i reguleringsplanen. Kravet til MOP innebærer bl.a. en plikt for Forsvarsbygg å regelmessig innrapportere resultater fra støymålinger. Forsvarsbygg har oversendt kommunen rapporter som beskriver flygemønster hvert halvår, og oftere i starten da reguleringsplanen var ny. Det er kun reguleringsplanens punkt 4.3.1 Forsvarsbygg er pliktig til jevnlig å innrapportere om. Videre utales det at Forsvarsbygg måler støyen flere steder. Det rapporteres ikke på gjennomsnittsnivå, men maksimalt lydnivå. Det lages statistikk på bakgrunn av dette. Målinger fra desember 2017 og fram til idag viser, ifølge ansatte fra forsvarsbygg at det er god overenstemmelse med beregninger. Det er imidlertid måleresultater som både er over og under disse verdiene.

Siste støyrapporten for 2022 viser følgende resultat:

Måleresultatene viser god overenstemmelse med beregninger, som samsvarer med resultater fra tidligere år. Det er variasjon for enkelthendelsene, men gjennomsnittet er relativt stabilt. Variasjonen skyldes blant annet været og ulike avgangsprofiler. Ingen av målepunktene har gjennomsnittsverdier over beregnende verdier. I tillegg til F35 er det målt lydnivåer fra besøkende jagerfly. Andelen avganger rapportert som gjøres rett fram er ca.10% over året for 2022, som litt lavere enn tidligere rapporteringer.

I reguleringsbestemmelsene for Ørland flystasjon er det satt krav om at resultater av støymålinger og flyvetraséer med F-35 skal rapporteres til sivilsamfunnet. For 2022 rapporteres det samlet over et helt år. I 2022 har det vært ca. 1.800 avganger med kampfly fra Ørland. I grunnlaget for beregningen og støykartene ligger det inne totalt 6.330 avganger med kampfly i året. Antall avganger i 2022 ligger på ca. 30 % av grunnlaget for beregningene og støysonekartet.

I 2022 har 90 prosent av avgangene blitt gjort med sving mot vest, som er en liten økning sammenlignet med tidligere år. Det vil alltid være avganger uten sving på grunn av flytrygging. Dette gjelder blant annet i mørket, dårlig vær og ved andre forhold.

Kilde: [stoymalinger-orland-2022.pdf \(forsvarsbygg.no\)](#)

Det er utarbeidet støyrapporter for flyplassen for 2021, 2020, 2019, 2018 og 2017 som ligger tilgjengelig på Forsvarets nettside for støymålinger og flygetraseer for Ørland flystasjon. Der vises det til at reguleringsbestemmelsene for Ørland flystasjon setter krav om at det skal foretas støymålinger og registreres flygetraseer. Ansatte fra forsvarsbygg sier at ser man på tallene for 2022 når det gjelder antall flyvninger, ligger man godt under tallene som er lagt til grunn for beregningene (ca. 1/3 av flyaktiviteten i prognose for 2025). Dette vil si at det per i dag er et godt handlingsrom med tanke på antallet flyvninger i henhold til gjeldende støysonekart i kommuneplanen.

Det er ifølge kommunalsjefen ikke uenighet opp mellom kommunen, støygruppa eller forsvarsbygg om hvor støymålere skulle plasseres ut og ta målinger. Dette bekreftes av de andre som er intervjuet. Kommunalsjefen opplever at diskusjonen nå går på om man flyr for mye rett frem i forhold til det som er skissert i støyberegningene og hvilke konsekvenser det vil få ved ny støyutredning som kan medføre at flere boliger kan havne i rød sone.

Leder for Støygruppa sier at Støygruppa har kjøpt en egen støymåler som anses like avansert som forsvarsbygg sine egne målere. Støygruppa har ikke funnet grunn til å betvile forsvarsbygg sine egne målinger og beregninger utført av SINTEF. Det som imidlertid kan

være utslagsgivende med tanke på støy er værforhold eks. vindforhold, om det er avlinger som absorberer lyden eller om det er avlingsfritt og frost i bakken som bærer lyden lengre. Leder uttaler at man ikke er uenige i hvor målepunkter på støy registreres. Det er forskjeller på F16 og F35 når det kommer til støy. F35 flyene kan høres tidligere enn F16 kunne, og det er en støy som lager mer vibrasjoner/lavfrekventstøy. Leder i støygruppa uttaler at andre har vært inne og sett på støyberegningene. Støytallene ser ifølge disse vurderingene ut til å stemme, mens lavfrekvent lyd er beskrevet som en lyd som er vanskelig å isolere bort.

Koordineringsutvalget har ifølge leder for støygruppa drøftet om det er rom for et avvik på 10 prosent fra flymønsteret rett frem istedenfor å ta en banansving vestover. Støygruppa mener at avviket ligger på ca. 18 % fra beregnet fly mønster. Det er informert i møtene om at dersom man avviker fra å ta en «banansving» vestover, vil støyen endres, ifølge leder støygruppa.

Prosjektleder fra SINTEF sier at i dag er flytrafikken på 1/3 av det som er lagt til grunn for støyberegningene. Dette gir en sikkerhetsmargin på 5 dB for hele støyområdet. Det antas at man derfor ved nye beregninger for dagens situasjon vil være innenfor reguleringsplanens bestemmelser. Forsvarsbygg rapporterer til kommunen om avvik fra flymønsteret. Ikke daglig, men jevnlig. I reguleringsplanen var det forutsatt at alle jagerfly skulle svinge mot vest under alle værforhold, men av sikkerhetsmessige grunner svinger man likevel ikke slik, når det er lavt skydekke eller mørkt.

Senior prosjektleder ved SINTEF utalte at når F16 tidligere varmet opp, var det høy pipelyd fra motoren. Når F35 varmer opp motoren er det en mer bredspektret lyd, uten denne pipetonen. Frekvensspekteret til F16 og F35 er mye likt. F35 ligger noen dB over. Øret er mer sensitivt for økning i høye basslyder enn lysere lyder, og dette kan være årsaken til at basslyden nå oppfattes som høyere.

Ansatte fra Forsvarsbygg sier at støytiltak for å innfri støygrenser skulle i utgangspunktet være slutført innen 31.12.2019. Forsvarsbygg fikk innvilget søknad om utsatt frist til 31.12.2021. Det er fastsatt i punkt 4.8.2. i reguleringsplanen en grense på «*MFN_{day} ≥ 100 dBA eller L_{den} = 62 ≥ dBA, angitt som beregnet frittfelt¹ lydnivå*», utenfor rom med støyfølsomt formål. Alle grunneiere som har hatt støyverdier over dette nivået, har blitt tilbudt innløsning. Forsvarsbygg har derfor søkt og fått innvilget varig dispensasjon for dette kravet hvor grunneiere har takket

¹ Frittfelt lydnivå er et mål på hvor høyt en lyd er i et åpent område uten refleksjoner fra vegger eller andre hindringer. Det måles i desibel (dB) og varierer med avstanden fra lydkilden. Flystøy er en av de vanligste kildene til støyforurensning og kan ha negative effekter på helse og livskvalitet. Flystøyens frittfelt lydnivå avhenger av flytypen, flyhøyden, værforholdene og bakgrunnen.

nei til innløsning og blitt boende i området. Forsvarsbygg mener dermed at reguleringsplanen heller ikke setter en støygrense for utendørs støy for de som har takket nei til innløsning.

Etter Forsvarsbyggs oppfatning, så er kommunen og Forsvarsbygg enig i at kravene ble innfridd innen fastsatt frist, ut ifra de forutsetninger som lå til grunn. Forsvarsbygg mener derfor at reguleringsplanen heller ikke setter ytterligere krav til innendørs støy.

2.2.2 Kommunens oppfølging av flystøy

Kommunens myndighet omfatter det å utarbeide reguleringsplan for de områder i kommunen hvor det er behov for å sikre tiltak, noe det er behov for når det gjelder flystasjoner. Dette reguleres av plan- og bygningslovens kapittel 12 hvor det i kapittel 23 vises til at tiltakshaver er ansvarlig for at tiltak utføres i samsvar med de krav som følger av bestemmelser gitt i plan og bygningsloven. For støy følges dette opp med årlige støyrapporter og registrering på flygemønster. De som er intervjuet sier at kommunen forvalter reguleringsbestemmelsene, men forsvarsbygg følger opp disse og rapporterer tilbake på kravene gitt i reguleringsbestemmelsene.

Kommunalsjefen sier at det har vært usikkerhet med tanke på videre oppfølging fra kommunens side, eksempelvis om det skal føres tilsyn med støyproblematikken. Kommunalsjefen vurderer det som lite sannsynlig at det er kommunen som er forurensningsmyndighet i dette tilfellet. Kommunalsjefen mener at det legges ut informasjon om øvelser knyttet til støy på flybasen på kommunens hjemmeside og i Fosna-folket. Kommunalsjefen opplyser om at det er lite rapportering fra publikum til administrasjon på støyproblematikken. Kommunalsjefen mener at kommunen har gjort mye med tanke på støyproblematikken. Det er ikke en oppfatning av at støygruppa er misfornøyd med kommunens oppfølging. Kommunen har gått langt i bruken av forvaltningsloven, for å se hva man kunne få gjennomslag for. Kommunalsjefen sin oppfatning er at forsvarsbygg også har strukket seg langt for å imøtekomme kommunen.

Koordineringsutvalget for støy

Det er etablert et Koordineringsutvalget for støy i Ørland kommune. Utvalget er sammensatt av tre folkevalgte, en fra bondelaget, to fra støygruppa, en ansatt i Ørland kommune. I tillegg deltar representanter fra administrasjon og forsvarsbygg etter behov. I 2022 har det vært gjennomført fem møter, noe som også er planlagt gjennomført i 2023. Mandatet til gruppe er vedtatt i politisk delegasjonsreglement, siste gang behandlet i kommunestyret den 27.1.2022, sak 6/22. I mandatet her det:

- Utvalget skal være et samordnende og rådgivende organ for kommunen i saker som gjelder utvikling og tilrettelegging i støysonene for de som er berørt av utbyggingen av kampflybasen
- Utvalgets råd og innspill gis til de ulike nemder, råd og utvalg som behandler saker innenfor utvalgets arbeidsområde.
- Utvalget skal ha som oppgave å virke samlende til områdenes og innbyggernes beste. Det skal innhente kunnskap, systematisere denne og gjennom dette utforme budskap som fremhever disse områdene av Ørland som en del av kommunens samlede areal.
- Koordineringsutvalget er ikke tillagt beslutningsmyndighet og innstiller heller ikke i saker som skal behandles i politiske organer.
- Utvalget kan oversende orienteringssaker, samt har møte – og talerett i de ulike nemder, råd og utvalg om saker de mener bør behandles i de ulike organene og som ligger innenfor utvalgets arbeidsområde.

I møte den 14.6.23, sak 3, vises det til at flyvemønster blir ikke ivaretatt. Opplevd flyvemønster er ikke det samme som planlagt flyvemønster. Det bekreftes at det er kommunikasjon mellom kommunen og forsvarsbygg angående saken og at støykartet skal oppdateres i forbindelse med revidering av kommuneplanens arealdel.

Kommunalsjef sier at klagene fra publikum blir i stor grad fremført i koordineringsutvalget, i andre politiske organ eller via avis, eller i noen tilfeller gjennom spørsmål på kommunens hjemmeside.

2.2.3 Helseutredninger

Kommunalsjef sier at i forbindelse med støyutredninger og bestemmelser i planen var kommunen med på en rekke møter og utredninger med nasjonale og regionale myndigheter. Helsemessige konsekvenser var da tema. Kommunen er også med på naboretssak der støyulempen er tema. Ut over dette har kommunen liten mulighet til å foreta egne helsemessige vurderinger enn nasjonale myndigheter har gjort og kan gjøre, ifølge kommunalsjef.

Ansatte fra forsvarsbygg sier at det ble gjort en utredning om befolkningens helse og trivsel i forbindelse med konsekvensutredningen, som ligger som grunnlag til reguleringsplanen. Denne ble utarbeidet 10.1.2014². Reguleringsplanen for Ørland flystasjon har fastsatt støygrenser for støytiltak som er strengere enn normal praksis, som gjør at tiltaket er innenfor

² [ALM-PLAN-RAP-KU helse-001 \(forsvarsbygg.no\)](#)

de støygrenser som regelverket har fastsatt for å ivareta helsemessige konsekvensene for beboerne. KMD fastsatte disse grensene for å ivareta befolkningens helse og trivsel.

Ifølge ansatte fra Forsvarsbygg ligger det også implisitt i kommuneplanen og dets støysonekart samt støybestemmelsen i reguleringsplanen pkt. 4.8. at helseaspektet ivaretas. T-1442 gir anbefalinger for fremtidig arealutnyttelse ut fra støybelastningen som er i et område for å forebygge helsekonsekvenser av støy, slik at kommunen kan ta høyde for støybelastning i planlegging om fremtidig arealutnyttelse.

I kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjørelse om reguleringsplanen for Ørland hovedflystasjon den 10.8.2015, vises det blant annet til følgende:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet godkjenner reguleringsplan for Ørland hovedflystasjon med noen endringer i bestemmelsene. Departementet stadfester i hovedsak kommunens vedtak om grenser for innendørs og utendørs støy ved eksisterende bebyggelse, og mener disse ivaretar hensynet til befolkningens helse og trivsel. For å unngå videreføring av støyømfintlig bebyggelse i rød støysone og sikre en effektivgjennomføring av planen, reduseres kravet til innendørs lydnivå i bygninger som ikke ønskes innløst.

Helseutredninger av støy

Ved Oslo lufthavn ble det utarbeidet en rapport av Folkehelseinstituttet (FHI) som omhandlet flystøy, luftforurensning og helse. Dette var på oppdrag fra Ullensaker kommune. Som vertskap for Norges hovedflyplass ønsket kommunen oppdatert vitenskapelig kunnskap om mulige virkninger på befolkningens helse og trivsel av de støynivåene man har i nærområdet til flyplassen. Kommunen ønsket også en vurdering av mulig luftforurensning ved flyplassen, og hva som kan være helsemessige konsekvenser av denne. Folkehelseinstituttet (FHI) oppsummerte den gang følgende i oktober 2017: Samlet sett vurderte FHI at luftforurensning knyttet til flyplassen ville ha liten betydning for befolkningens helse. Mulige helseeffekter kunne likevel ikke helt utelukkes, da man vet lite om hvordan eksponeringsresponsammenhengene ser ut ved lave nivåer av luftforurensning.

Helserisikovurdering basert på kunnskapsstatus i den internasjonale forskningslitteraturen og beregnede støynivåer ved Oslo lufthavn viser: en mindre andel av befolkningen tilknyttet flyplassen kan forventes å være sterkt plaget av flystøy og oppleve søvnforstyrrelser, ifølge prognosene. En større andel av befolkningen vil kunne oppleve moderate støy- og søvnplager som følge av flystøyen. Estimert sykdomsbyrde knyttet til hjerte- og karsykdom som følge av flystøy er lav. Det understrekes at disse tallene er estimerer bygget på en rekke antagelser og

forutsetninger, og derfor beheftet med usikkerhet. Når det gjelder virkninger på barns kognisjon og læring, indikerer noen studier at effekter kan påregnes i gul støysone, mens det i andre studier først er identifisert kognitive virkninger ved høyere støynivåer. Så lenge det er indikasjoner på en lineær effekt, og man mangler kunnskap om en terskeffekt, er det FHIs holdning at det er grunn til å anvende et førevar prinsipp når det gjelder mulige negative virkninger av flystøy på barns læring ved de nivåer man har i gul støysone for Oslo lufthavn.

3 OPPSUMMERING

- Omfang av flystøy

Revisor oppsummerer med at omfanget av flystøy i hovedsak er i samsvar med krav i reguleringsbestemmelsene. Det rapporteres årlig støymålinger og flyvemønstre til kommunen. Disse viser at det er overensstemmelser med beregningene. Det er enkelthendelser som både er over og under disse verdiene, men gjennomsnittet er relativt stabilt. Antall flyavganger er på ca. 30 % av grunnlaget for støyberegningene.

- Kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt

Revisor oppsummerer med at kommunen er reguleringsmyndighet og gir føringer for støybestemmelsene i reguleringsplanen og at Forsvarsbygg rapporterer på oppfølging av disse, noe som er gjennomført. Revisor har ikke mottatt informasjon i denne undersøkelsen som indikerer at kommunen må gjøre ytterligere oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplanen. Det er videre opprettet et koordineringsutvalg for støy i kommunen hvor involverte parter deltar og debatterer støyproblematikk knytte til flyplassen jevnlig, noe som er positivt.

Det har kommet frem informasjon om at flyvemønsteret ikke blir ivaretatt som beregnet i støykartet i kommuneplanens arealdel. Støykartet må på dette grunnlaget revideres og legges til grunn for ny revidering av kommuneplanens arealdel, noe som bekreftes av de som er intervjuet. De nye beregningene kan medføre endringer knyttet til gul og rød støysone i kommuneplanens arealdel. Det er ingen informasjon i undersøkelsen som tyder på at bestemmelser til flyvemønstre ikke ivaretas. Det er imidlertid noe uenighet om hva som ligger av føringer knyttet til banansving og flygning rett frem i dagens bestemmelser, noe som bør avklares. Det bekreftes videre av ansatte både fra Sintef og Forsvarsbygg, at krav knyttet til hvordan støyberegningene utføres, ivaretas.

- Om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.

Revisor oppsummerer med at kommunens ansvar knytte til oppfølging av støybestemmelsene ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte. Det er ingen informasjon som tilsier det motsatte i denne undersøkelsen. Det er også informasjon i undersøkelsen som indikerer at helsemessige konsekvenser har vært tema og at dette ligger til grunn for føringer i gitte bestemmelser i reguleringsplanen for Ørland flystasjon og i kommuneplanens arealdel.

VEDLEGG 1 – KOMMUNENS UTTALELSE

SV: Oversendelse av revisjonsnotat om flystøy på høring!

Engen Thomas <Thomas.Engen@orland.kommune.no>

Til Arve Gausen; Ervik Marit Knutshaug

Kopi Johannes Nestvold

Du videresendte denne meldingen 07.09.2023 14:21.

Svar Svar til alle Videresend

tor, 07.09.2023 13:52

Dette ser ok ut for meg, men det kan kanskje presiseres litt mer i forhold til følgende avsnitt på side 8:

Et støysonekart setter i seg selv ingen føringer eller begrensninger på nåværende aktivitet på eiendommene eller til reguleringsplanen. Et støysonekart får først rettslige virkninger dersom kommunen velger å fastsette et støysonekart med bestemmelser som gir føringer eller begrensninger i de ulike støysonene. Ørland kommune valgte å gi støysonekartet rettslig virkning da de vedtok kommuneplanen. Der har kommunen blant annet satt begrensninger i muligheten til utbygging av støyfølsom bebyggelse i rød støyzone.

Bruk av ordet «velger» synes jeg er uheldig. Kommunen vedtar kommuneplanen (eller KMD ved innsigelse der en ikke blir enig som har skjedd i flere paner på Ørland vedrørende støy), men prosessen frem til vedtaket er omfattende. Ved å skrive velger så ser det ut som kommunen fritt kunne vedtatt det ene eller andre. Administrasjonen legger frem forslag blant annet på bakgrunn av innspill fra innspill fra statlige myndigheter med innsigelsesmyndighet. Støybestemmelsene var gjenstand for innsigelse fra Forsvarsbygg ved siste revisjon av kommuneplanen og det var forhandlinger her hos statsforvalteren.

Foreslår derfor følgende retting på dette avsnittet der en unngår denne diskusjonen:

Et støysonekart setter i seg selv ingen føringer eller begrensninger på nåværende aktivitet på eiendommene eller til reguleringsplanen. Et støysonekart får først rettslige virkninger når det er vedtatt med bestemmelser som gir føringer eller begrensninger i de ulike støysonene. Støysonekartet ble gitt rettslig virkning da kommuneplanen ble vedtatt. Der er det blant annet satt begrensninger i muligheten til utbygging av støyfølsom bebyggelse i rød støyzone.

Vennlig hilsen

Thomas Engen

Kommunalsjef Samfunnsutvikling og tekniske tjenester

ØRLAND
KOMMUNE

Mob: 926 44 492

www.orland.kommune.no

E-post til og fra Ørland kommune er offentlig. Henvendelser som fører til saksbehandling arkiveres og blir dermed synlig på [postlista](#).

E-post oversendt den 21.9.23 fra Konsek ved sekretær:

Hei!

Jeg satt med saken om støynotatet i går og ble litt usikker på om det bør legges fram for utvalget i sin nåværende form. Årsaken er at jeg mener at dere støtter dere for mye på intervjudata og ikke gjør egne vurderinger. I hvert fall ser det slik ut for meg, men det er mulig jeg leser for dårlig. Her er kontrollutvalgets bestilling (mine uthevinger):

1. Kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse for å avklare om utvalget bør undersøke saken nærmere. Undersøkelsen skal redegjøre for 1. omfang av flystøy, 2. kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, og 3. om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte.
2. Forundersøkelsen skal resultere i et notat til kontrollutvalget, der spørsmålene besvares.
3. Hvis revisor finner indikasjoner på at kommunen burde ha håndhevet støybestemmelsene annerledes, ber kontrollutvalget om å bli orientert umiddelbart.

Slik jeg leser bestillingen, så skal utvalget få et grunnlag for å vurdere om det bør gå videre med saken. Når dere bygger konklusjonen deres på intervjudata, ikke egne vurderinger av de samme dataene, så mener jeg at det blir litt for tynt. Det jeg etterlyser er altså at dere gjør egne vurderinger av spørsmålene 2 og 3: Hvilken plikt har kommunen til å følge opp brudd, enkeltstående eller ei, på støybestemmelsene?

Revisors tilbakemelding på spørsmål fra sekretær er nærmere beskrevet her:

Revisors generelle tilbakemelding er at revisors oppsummering (kapittel 3) bygger på krav gitt i plan og bygningsloven, retningslinjer for støybestemmelser T-1442, kommunens reguleringsbestemmelser, støyrapporter fra tiltakshaver og intervjudata.

Revisor har ut fra e-post fra sekretær gitt en tilbakemelding på notatets belysning av kontrollutvalgets bestilling i problemstilling 2 og 3.

Spørsmålstilling 2

Kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt

Revisor oppsummerer med i kapittel 3 at kommunen er reguleringsmyndighet og gir føringer for støybestemmelsene i reguleringsplanen og at tiltakshaver (Forsvarsbygg) rapporterer på oppfølging av disse, noe som er gjennomført.

Dette baseres på:

- Kravet beskrives i kapittel 2.2.2, 1 avsnitt (side 13). Kommunens myndighet omfatter det å utarbeide reguleringsplan for de områder i kommunen hvor det er behov for å sikre tiltak, noe det er behov for når det gjelder flystasjoner. Dette reguleres av plan- og bygningslovens kapittel 12. I kapittel 23 vises til at tiltakshaver er ansvarlig for at tiltak utføres i samsvar med de krav som følger av bestemmelser gitt i plan og bygningsloven.
- Kommunens detaljerte reguleringsbestemmelser gir krav til flystøy, noe som er beskrevet i kapittel 2.1.1 hvor også kravet til rapportering fra tiltakshaver (forsvarsbygg) på støybestemmelsene er beskrevet – kravet innfridd
- Kravet til at tiltakshaver (forsvarsbygg) rapporterer på støybestemmelsene årlig og informasjon fra rapportene beskrives i notatets kapittel 2.2.1 – kravet innfridd
- Rapporten fra 2022 viser til:

- Ingen av målepunktene har gjennomsnittsverdier over beregnende verdier – kravet innfridd
- Antall avganger i 2022 ligger på ca. 30 % av grunnlaget for beregningene – kravet er innfridd

Intervjudata underbygger at kravet følges: For støy følges dette opp med årlige støyrapporter og registrering på flygemønster. De som er intervjuet sier at kommunen forvalter reguleringsbestemmelsene, men forsvarsbygg følger opp disse og rapporterer tilbake på kravene gitt i reguleringsbestemmelsene.

I disse rapportene er det ingen indikasjoner på brudd i rapporteringen som bør følges nærmere opp av kommunen, etter vår oppsummering.

Spørsmålstilling 3

Om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte

Revisor oppsummerer i kapittel 3 med at kommunens ansvar knytte til oppfølging av støybestemmelsene ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte idag. Det er ingen informasjon som tilsier det motsatte i denne undersøkelsen. Denne oppsummeringen er basert på at kommunen har stilt krav til flystøy og at tiltakshavers rapporter tilbake årlig om flystøy. Rapportene vises ingen brudd eller avvik knyttet til flystøy. Rapporteringen legges frem til et eget utvalg i kommunen hvor disse behandles nærmere (beskrevet i kapittel 2.2.2 side 13 og 14).

Hvilken plikt har kommunen til å følge opp brudd, enkeltstående eller ei, på støybestemmelsene?

Dette var ikke beskrevet i bestillingen til revisor og dette er ikke beskrevet i notatet. Hvis støyrapportene fra forsvarsbygg rapporterer brudd på støybestemmelsene så må naturligvis kommunen følge dette opp. Det er ingen registrerte brudd på flystøy i rapporteringen som er fremlagt til kommunen og derfor er ikke kommunens oppfølging beskrevet nærmere i notatet.

Revisor har ikke endret notatet som er oversendt kontrollutvalget til behandling.

Orientering om Ørland kommunes rolle i flystøysaken

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

29/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/62 - 19

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens orientering om kommunens rolle i flystøysaken til orientering.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget vedtok i forrige møte, 09.06.23, sak 23/23 å be kommunedirektøren om en orientering om kommunens rolle i flystøysaken. Utvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om å orientere om Ørland kommune er part i rettssaken om flystøy. En eventuell orientering skal belyse mulige økonomiske konsekvenser av saken for kommunen, og om administrasjonen har nødvendige fullmakter. Kontrollutvalget ber om at den skriftlige orienteringen sendes sekretariatet innen 15.09.2023 og at kommunedirektøren i tillegg orienterer i møtet 29.09.2023

Kommunedirektøren ønsket i utgangspunktet å legge fram orienteringen hun ga kommunestyret 30.08.23, sak 115/23 om samme sak. Saksframlegget til kommunestyret var unntatt offentlighet etter offentleglova §18, som gjelder unntak av innsyn i rettsdokument "som eit organ har utarbeidd eller motteke som part i ei rettssak for norsk domstol". Kommunedirektøren har av praktiske årsaker ikke fått sendt over saken som ble lagt fram for kommunestyret. Hun vil derfor orientere muntlig i møtet.

Vurdering

Kontrollutvalget må vurdere innholdet i redegjørelsen før det fattes vedtak i saken. Sekretariatet har gått ut fra at redegjørelsen kan tas til orientering.

Oppfølging - Kopparn Utvikling

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

30/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/81 - 18

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber kommunedirektøren rapportere om oppfølgingen av punkt 3 i kommunestyrets vedtak innen utgangen av 1. kvartal 2023.

Saksopplysninger

Saken er en oppfølging av kommunestyrets vedtak etter rapport fra forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS. Kommunestyret behandlet rapporten i møte 26.01.2023, sak 08/23 og fattet følgende vedtak:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
 - a. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
4. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Kommunedirektøren gjør rede for hvordan vedtaket er fulgt opp i det vedlagte notatet, mottatt i sekretariatet 21.09.2023.

Som det går fram av notatet, så planlegger administrasjonen å legge fram en sak om hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller samtidig som det legges fram en sak om eierstyring (vedtakets punkt 1) rundt årsskiftet.

Eierstyring vi være en del av den grunnleggende folkevalgtopplæringen. I tillegg planlegger administrasjonen å bruke den nevnte saken om eierstyring rundt årsskiftet som en del av opplæringen (vedtakets punkt 2).

Når det gjelder dialogen med Kopparn Utvikling, svarer kommunedirektøren at kommunestyret har blitt jevnlig orientert om aktuelle saker i selskapet uten at det har hatt form av et eiermøte. Og videre at: "Formannskapet har hatt en gjennomgang med de største selskapene som kommunen har eierandeler i. Grunnet den nøye gjennomgangen i forbindelse med forvaltningsrevisjonen ble da Kopparn Utvikling ikke prioritert. Administrasjonen regner med at nytt formannskap ønsker å fortsette denne rutinen. En må da kunne forvente at Kopparn Utvikling kommer som en av de første. (...) Møtepapirene til Kopparn Utvikling har dessverre ikke blitt lagt med kommunestyrepapirene." (Vedtaket punkt 3)

Kommunedirektøren har også sendt over et vedtak fra generalforsamlingen i Kopparn Utvikling, som svar på vedtakets punkt 3a. Her går det fram at selskapet skal kalle inn til ekstraordinær generalforsamling i løpet av høsten for å behandle en sak om valgkomite (vedtakets punkt 3a i).

Sekretariatet viser ellers til kommunedirektørens skriftlige redegjørelse. Kommunedirektøren vil i tillegg orientere i møtet.

Vurdering

Sekretariatet mener at administrasjonens planer om å følge opp kommunestyrets vedtak gjennom de planlagte opplæringstiltakene vil være et godt svar på vedtakets punkt 1 og 2.

Når det gjelder vedtakets punkt 3, om jevnlig dialog med Kopparn Utvikling, er det noen mangler: Det virker ikke som kommunedirektøren har diskutert behovet for eiermøte og møtepapirene til Kopparn Utvikling er heller ikke lagt fram for kommunestyret. Sekretariatet mener derfor at kommunedirektøren ikke kan sies å ha oppfylt denne delen av vedtaket. Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget får en ny redegjørelse om oppfølgingen av vedtakets punkt 3 innen utgangen av første kvartal 2024.

Forvaltningsrevisjon av Kopparn Utvikling AS – oppfølging av kommunestyrets vedtak

Kommunestyret vedtok følgende i sak 23/008

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.
4. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
 - i. etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - ii. etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - iii. vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen
5. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Innledningsvis vil vi opplyse om følgende:

Ørland kommune utarbeider en eierskapsmelding i to deler. Del én presenterer Ørland kommunes prinsipper og rutiner for eierskap, ledelse og kontroll av selskap.

Del to av eierskapsmeldingen inneholder følgende:

- Oversikt over Ørland kommunes selskaper og eierinteresser
- Presentasjon per selskap og kommunens eierstrategi knyttet til de enkelte selskapene

Administrasjonen tar sikte på å legge fram både del 1 og del 2 enten på desember- eller på januarmøtet. Forslaget vil være at del 1 behandles kun en gang pr valgperiode slik at eierprinsippene ligger fast i en lengre periode. Del 2 vil bli utarbeidet etter at regnskapene er ferdigstilt og vedtatt og legges fram for politisk behandling på et av høstmøtene.

Vi har følgende svar på disse punktene:

1. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram sak som vurderer hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet i tråd med prinsipper i eierskapsmelding del 1 – vedtatt i sak PS 20/82.

Svar:

Det planlegges å legge fram en sak om dette samtidig som det legges fram en sak om eierstyring. Planen er å kunne framlegge disse sakene enten i desember eller januar-møtet.

2. Kommunestyret ber kommunedirektøren tilrettelegge for at nytt kommunestyre gjennomgår opplæring om eierstyring innen 1/1-2024.

Svar:

Eierstyring vil være en del av den grunnleggende folkevalgtopplæringen som gjennomføres i begynnelsen av november. I tillegg planlegges det som sagt å legge

fram en sak om eierstyring i desember eller januarmøtet og administrasjonen tar sikte på å benytte dette som en del av opplæringen

3. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen og legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret.

Svar:

Kommunestyret har blitt orientert om aktuelle saker som Kopparn Utvikling jobber med uten at det har hatt form av et eiermøte.

Formannskapet har hatt en gjennomgang med de største selskapene som kommunen har eierandeler i. Grunnet den nøye gjennomgangen i forbindelse med forvaltningsrevisjonen ble da Kopparn Utvikling ikke prioritert. Administrasjonen regner med at nytt formannskap ønsker å fortsette denne rutinen. En må da kunne forvente at Kopparn Utvikling kommer som en av de første.

En ajourført versjon av eierskapsmeldingen vil som sagt bli lagt fram enten på desember- eller januarmøtet.

Møtepapirene til Kopparn Utvikling har dessverre ikke blitt lagt med kommunestyrepapirene.

4. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å:
- etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen
 - etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet
 - vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen

Svar: Generalforsamlingen fattet følgende vedtak:

Andre saker:

Det avholdes ekstraordinær generalforsamling i løpet av høsten 2023.

Der skal følgende saker behandles:

- Supplerende valg til styret.
- Sak om opprettelse av valgkomite for Kopparn Utvikling AS
 - Vedtektsendring
 - Sammensetning
 - Funksjonstid
 - Formål
 - Mandat
 - Rammer
 - Andre aktuelle temaer.

5. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen 1. september 2023

Svar:

Det vil bli lagt fram en sak samtidig med eierskapsmeldingen som svarer ut dette.

Bjugn 20/9-2023

Geir Aune, kommunalsjef økonomi og finans

Rapport fra forvaltningsrevisjon - økonomisk sosialhjelp

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

31/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 22/255 - 7

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapport fra forvaltningsrevisjonen av økonomisk stønad til livsopphold til orientering. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende forslag til vedtak:

Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjonen av økonomisk stønad til livsopphold til orientering.

Saksopplysninger

Saken gjelder en rapport fra forvaltningsrevisjon, som kontrollutvalget bestilte i desember 2022, sak 49/22. Kontrollutvalget godkjente prosjektplanen for undersøkelsen i sak 2/23, møte 24.02.2023. Revisor har undersøkt to forhold: om saksbehandlingen er i samsvar med lovkrav og kommunens retningslinjer, og om kommunen ivaretar sitt ansvar som arbeidsgiver når det gjelder; tilstrekkelige personalressurser, tilstrekkelig opplæring og de ansattes sikkerhet.

Om rapporten

Revisor konkluderer med at saksbehandlingen av søknader om økonomisk sosialhjelp skjer i samsvar med lovkrav og kommunens retningslinjer. Konklusjonen er begrunnet med at:

- Fristene for saksbehandling blir stort sett overholdt, hvis ikke sender NAV et forelig svar med opplysninger om forventet saksbehandlingstid. Journalføringen er korrekt.
- NAV har i de fleste tilfellene tilgang til den nødvendige informasjonen for å fatte vedtak. Når informasjonen er mangelfull, fatter NAV likevel vedtak på grunnlag av informasjonen som de har, slik at brukeren sikres en viss inntekt fram til dokumentasjonen er komplett.
- Alle sakene inneholder notat fra møter med brukerne. I de fleste sakene ivaretas brukermedvirkningen i fysiske møter eller per telefon.
- Vedtakene er klart begrunnet. De nevner blant annet forhold som ligger til grunn for den økonomiske beregningen, og forhold ved brukerens livssituasjon som blir vektlagt i vedtaket.
- Vedtakene henviser til lovhjemmel og til brukerens klagerettigheter.
- Det stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år. Det går tydelig fram hva vilkårene går ut på, og konsekvensene ved brudd på disse. Det er etablert rutiner for å følge med på og fange opp brudd på aktivitetsplikten blant veiledere som arbeider med brukere under 30 år. Avdekkede brudd på vilkår om aktivitet medfører ikke alltid de konsekvenser som er skissert i vedtaket.
- NAV-kontoret har rutiner for saksbehandlingen som sikrer at det yter forsvarlige sosialhjelp i samsvar med lovens krav.

Revisor konkluderer også med at kommunen ivaretar sitt ansvar overfor de ansatte ved NAV-kontoret. Begrunnelsen for konklusjonen er at:

- Saksbehandlerne får tilstrekkelig opplæring til at de har nødvendig kunnskap og kompetanse for å utføre saksbehandling etter lovkrav og kommunens retningslinjer.

Det er utarbeidet en plan for kompetanseutvikling i samarbeid mellom ledelse og ansatte, som evalueres årlig.

- Kommunen sørger for tilstrekkelige personalressurser til at NAV-kontoret kan yte forsvarlige sosialhjelpstjenester.
- NAV har rutiner som ivaretar de ansattes sikkerhet, og et system for å registrere og rapportere avvik relatert til sikkerhet.

Revisor har ikke funnet grunnlag for å anbefale endringer.

Konklusjonen er gjort på bakgrunn av en gjennomgang av et tilfeldig utvalg saker, intervjuer med ledelse og tillitsvalgte samt dokumentgjennomgang og observasjon.

Sekretariatet viser ellers til rapporten. Revisjonen vil redegjøre for undersøkelsens funn, vurderinger og konklusjoner i møtet.

Vurdering

Rapporten viser at de to områdene som er undersøkt, saksbehandling og kommunens ansvar for medarbeiderne ved NAV Ørland, er funnet i orden. Sekretariatet mener at undersøkelsen er gjennomført i samsvar med den vedtatte prosjektplanen- Undersøkelsen er grundig, og revisor har gjort godt rede for hvordan den er gjennomført.

I og med at det ikke er funnet feil eller mangler av betydning, kan kontrollutvalget ta rapporten til orientering. Det bør også være innstillinga til kommunestyret.

Økonomisk stønad til livsopphold

Ørland kommune

Forvaltningsrevisjon

FR1244

2023

FORORD

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra Ørland kommunes kontrollutvalg i perioden februar-august 2023.

Vi vil takke alle som har bidratt med informasjon i prosjektet.

Alle rapporter fra Revisjon Midt-Norge SA publiseres på www.revisjonmidt-norge.no

Oppdal, 01.09.2023

Leidulf Skarbø

Oppdragsansvarlig revisor

Marie Husøy Sæter

Prosjektmedarbeider

Bidrar til forbedring

SAMMENDRAG

Revisjon Midt-Norge SA har gjennomført denne forvaltningsrevisjonen på oppdrag fra kontrollutvalget i Ørland kommune. Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til standarden i forvaltningsrevisjon RSK 001¹.

Kontrollutvalget bestilte en forvaltningsrevisjon med tema økonomisk stønad til livsopphold. Bestillingen skisserte videre tre ønskelige undertema for revisjonen: regeletterlevelse i saksbehandling, kommunens ansvar som arbeidsgiver og samordning av velferdstjenester. I denne forvaltningsrevisjonen er de to første undertemaene undersøkt. Revisjonskriteriene er i hovedsak utledet fra forvaltningsloven, sosialtjenesteloven og NAV-loven, med forskrifter. Fakta er innhentet ved intervju, saksgjennomgang og observasjon.

I **første problemstilling** undersøkes regeletterlevelsen av formelle krav til saksbehandling. Revisor konkluderer med at NAV Ørland har rutiner og system som legger til rette for korrekt saksbehandling av søknader om økonomisk stønad til livsopphold. Gjennomgang av et utvalg saker viser at saksbehandlingen i praksis skjer i henhold til lovkrav og kommunens egne retningslinjer.

I **andre problemstilling** undersøkes hvordan kommunen ivaretar sitt ansvar overfor ansatte ved NAV Ørland. Revisor konkluderer med at det ved NAV Ørland er velfungerende rutiner for opplæring og kompetanseutvikling, som legger til rette for at veilederne oppnår den kunnskap og kompetanse som trengs for at tjenesteytelsen skal skje i henhold til lovkrav. Revisor konkluderer videre med at kommunen ivaretar sitt ansvar overfor de ansatte ved å sørge for tilstrekkelige personalressurser og de ansattes sikkerhet i tjenesten.

Revisor har ingen anbefalinger til kommunedirektøren om forbedringstiltak.

¹ [RSK 001 \(nkrf.no\)](https://www.nkrf.no/RSK001)

INNHALDSFORTEGNELSE

Forord	3
Sammendrag.....	4
Innholdsfortegnelse	5
1 Innledning.....	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Problemstillinger.....	7
1.3 Metode	8
1.4 Kommunedirektørens uttalelse om rapportutkast.....	11
1.5 Økonomisk stønad til livsopphold i Ørland kommune.....	11
1.5.1 Kommunens organisering av sosialtjenestene	11
1.5.2 Statistikk	12
1.5.3 Økonomisk stønad til livsopphold	13
1.5.4 Forvaltningslovens regler for saksbehandling	14
1.5.5 Kommunens ansvar i NAV	14
2 Saksbehandling.....	16
2.1 Problemstilling	16
2.2 Revisjonskriterier.....	16
2.3 Funn.....	17
2.3.1 Saksbehandling av søknader om økonomisk stønad til livsopphold	17
2.3.2 Saksbehandlingssystemet «Velferd» og vedtaksmalen.....	21
2.3.3 Rutiner for forsvarlig saksbehandling	23
2.3.4 Rutiner for oppfølging av vilkår om aktivitet.....	25
2.4 Vurdering.....	25
3 Kommunens ansvar for ansatte ved NAV Ørland	29
3.1 Problemstilling	29
3.2 Revisjonskriterier.....	29
3.3 Funn.....	30
3.3.1 Opplæring av nye ansatte	30
3.3.2 Kompetanseutvikling	31
3.3.3 Tilstrekkelighet i personalressurser	32
3.3.4 Ansattes sikkerhet i tjenesten	33
3.4 Vurdering.....	35
4 Konklusjoner og anbefalinger	38
4.1 Konklusjon.....	38
4.2 Anbefalinger	38
Kilder.....	39
Vedlegg 1 – Utledning av revisjonskriterier.....	40

Vedlegg 2 - Høringssvar	48
-------------------------------	----

1 INNLEDNING

1.1 Bestilling

Kontrollutvalget i Ørland kommune bestilte i sak 49/22 den 5. desember 2022 en forvaltningsrevisjon med tema økonomisk stønad til livsopphold. I bestillingen var det skissert tre mulige tema for revisjonen; kommunens etterlevelse av formelle krav til saksbehandling, kommunens ansvar som arbeidsgiver overfor sine ansatte, og rutiner for samordning av velferdstjenester. Bestillingen har grunnlag i plan for forvaltningsrevisjon for valgperioden.

Med bakgrunn i kontrollutvalgets bestilling og plan for forvaltningsrevisjon, ble en prosjektplan med problemstillinger innenfor de to første av de skisserte temaene utarbeidet og lagt frem for kontrollutvalget. Punktet om kommunens ansvar som arbeidsgiver ble definert til å omfatte opplæring til sine ansatte, tilstrekkelighet i personalressurser, samt ivaretagelse av de ansattes sikkerhet i tjenesten.

Av ressurs hensyn, avgrenses revisjonen til å omfatte to av tre tema skissert i kontrollutvalgets bestilling. Problemstillinger rundt samordning av velferdstjenestene vil dermed ikke bli belyst i denne forvaltningsrevisjonen.

Kontrollutvalget vedtok i sak 02/23 den 24. februar 2023 den forelagte prosjektplanen uten merknader.

Avgrensninger

Revisjonen avgrenses til tidsperioden fra og med 1. januar 2020, med begrunnelse i dette som dato for sammenslåing av Ørland og Bjugn kommuner til (nye) Ørland kommune.

1.2 Problemstillinger

Følgende problemstillinger vil bli besvart i rapporten. Problemstilling 2 vil besvares gjennom tre underproblemstillinger.

1. Skjer saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad i tråd med lovkrav og kommunens retningslinjer?
2. Ivaretar kommunen sitt ansvar overfor ansatte ved det lokale NAV-kontoret?
 - a. Har kommunalt ansatte fått tilstrekkelig opplæring til å yte gode sosialhjelpstjenester?
 - b. Sørger kommunen for tilstrekkelige personalressurser for å ivareta sosialtjenestetilbudet?
 - c. Er ansattes sikkerhet i jobben ivaretatt?

1.3 Metode

Forvaltningsrevisjonen er gjennomført i henhold til NKRF - kontroll og revisjon i kommunenes standard for forvaltningsrevisjon, RSK 001. Revisor har vurdert egen uavhengighet overfor Ørland kommune, jf. kommuneloven § 24-4 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon kapittel 3.

Vi har brukt flere metoder for å samle inn data til dette prosjektet.

Dokumentgjennomgang

En av de viktigste metodene for datainnsamling i dette prosjektet er dokumentgjennomgang. Dette inkluderer både saksgjennomgang av søknader og tilhørende vedtak om økonomisk stønad, og gjennomgang av interne styrende dokument og rutiner for NAV Ørland. Dokumentgjennomgang gjør det mulig å se igjennom rutiner og system, og få innsyn i praksis.

Problemstillingen om saksbehandling besvares i hovedsak ved saksgjennomgang. Av ressurs hensyn, er det gjort et utplukk av saker. Utvalget ble gjort av forvaltningsrevisor, fra en komplett liste av alle søknader om stønad til NAV Ørland i perioden januar 2021 til mai 2023. Utplukket ble gjort tilfeldig, med utgangspunkt i følgende kriterier: Utvalget skal omfatte minst åtte eksempler på avslag på økonomisk stønad, hvorav to klagesaker behandlet av Statsforvalteren, minst åtte eksempler på innvilget økonomisk stønad hvor mottaker over 30 år, og minst åtte eksempler på innvilget økonomisk stønad hvor mottaker under 30 år. Utvalget skulle i tillegg omfatte flere eksempel på søknader fra brukere både med og uten forsørgeransvar for barn. Utvalget inneholder vedtak skrevet av åtte ulike saksbehandlere.

Det ble i alt gjennomgått 24 søknader med tilhørende vedtak. Disse ble lest med tanke på å undersøke om saksbehandlingen har skjedd i tråd med lovkrav og kommunens retningslinjer. Gjennomgangen ble gjort ved hjelp av en konkret sjekk-liste utarbeidet på bakgrunn av regler for saksbehandling av enkeltvedtak nedfelt i forvaltningsloven, samt sosialtjenesteloven. Saksgjennomgangen ble foretatt av én representant fra revisjonen i samarbeid med områdeansvarlig for økonomisk stønad ved NAV Ørland.

Revisjonen har fått tilsendt en rekke dokument til gjennomgang for å besvare problemstillingene. Dette er ulike styrende dokument og interne retningslinjer. Tilsendte dokumenter er:

- Partnerskapsavtale NAV Ørland
- Delegasjonsvedtak NAV Ørland
- Felles virksomhetsplan for NAV-kontorene på Fosen
- Servicerutiner kommunale tjenester 2023

- Vedtaksmal
- Mal til forberedelse vedtaksverksted
- Saksprotokoll kommunestyret Ørland, 12.12.2019
- Opplæringsplan 2023 (fagutvikling)
- Opplæringsplan (nyansatt)
- Felles sikkerhetsnormer for Arbeids- og velferdsforvaltningen
- Beredskapsplan 2023
- Lokal sikkerhetsinstruks for NAV Ørland 2023
- HMS/IA-plan for 1019-2023 med tiltak for 2023

Intervju

En annen sentral metode til datainnsamling i prosjektet er intervju. Formålet med intervju som metode er å få innsikt i og dybdekunnskap om temaet som revideres. Intervjuene ble basert på en delvis strukturert intervjuguide, og har vært gjennomført som individuelle intervju eller gruppeintervju. To fra revisjonen har deltatt i intervjuene, hvor én har skrevet referat. Alle referater brukt som faktagrunnlag for vurderingene er verifisert av intervjuobjektene.

Forvaltningsrevisjonen startet med et oppstartmøte hvor kommunedirektør og leder for NAV Ørland deltok.

Følgende funksjoner er intervjuet

- Kommunedirektør
- Leder for NAV Ørland
- Områdeansvarlig for økonomisk stønad ved NAV Ørland
- Verneombud NAV Ørland
- Tillitsvalgt for kommunalt ansatte ved NAV Ørland

Observasjon

En tredje metode brukt for datainnsamling i prosjektet er observasjon. Observasjon gir anledning til å oppleve hvordan arbeidsrutiner utøves i praksis og hvordan lokalene er tilrettelagt for å fremme ansattes sikkerhet, utover det som er beskrevet i skriftlig dokumentasjon.

I forbindelse med datainnsamlingen besøkte revisor NAV Ørlands lokaler tre ganger. Ved et av besøkene fikk revisor en omvisning av verneombud, for å observere konkrete sikkerhetstiltak ved kontoret. Dette omfattet blant annet utformingen av lokalet i sin helhet,

samt rom som brukes i møte med brukere, en gjennomgang av rutiner ved truende situasjoner, og alarm- og varslingssystemer. Revisor hadde ikke utarbeidet sjekklister før observasjonen.

I forbindelse med saksgjennomgang, fikk revisor en grundig gjennomgang av saksbehandlingssystemet «Velferd» av områdeansvarlig for økonomisk stønad. Dette gav anledning til å observere hvordan saksbehandlingen forgår, og hvilke rutiner kontoret har for å dokumentere saksgangen, behandle søknader og fatte vedtak. Dette omfattet også en gjennomgang av kontorets system for å flette informasjon fra saksbehandlingssystemet inn i mal for vedtak.

Vurdering av metode

I en forvaltningsrevisjon er det å innhente data ved ulike metoder sentralt. Dersom flere datagrunnlag peker i samme retning, styrkes revisors vurderinger. Dersom dataene fra ulike kilder spriker kan dette indikere funn eller avvik som det er ønskelig å omtale nærmere. Videre er det avgjørende å innhente tilstrekkelig datagrunnlag, som både er relevant og pålitelig nok til å kunne besvare de vedtatte problemstillingene.

Revisor vurderer metodene for datainnsamling i denne revisjonen som relevante. Data er innhentet ved tre ulike metoder, som hver har sine styrker. Gjennomgang av interne styringsdokument og rutiner gir et innblikk i det systematiske arbeidet som gjøres ved NAV-kontoret for å ivareta formkrav til vedtak, opplæring av ansatte og sikkerhet i tjenesten. Intervju gir anledning til å innhente dybdekunnskap. Saksgjennomgang gir anledning til å se igjennom en større mengde eksempler. Observasjon som metode er spesielt sentralt i en evaluering av sikkerhetstiltak.

Utplukk av saker er av ressurs hensyn begrenset til 24. Dette er ikke et stort nok utvalg til å kunne generalisere². Gjennom observasjon av saksbehandlingssystemet og hvordan NAV Ørland har lagt til rette for effektiv kommunikasjon mellom systemet og vedtaksmalen, har revisor fått inntrykk av at mange av sjekk-punktene i saksbehandlingen er ivaretatt gjennom bruk av denne malen. Revisor vurderte dermed at det ikke var behov for å se igjennom flere saker for å kunne drøfte problemstillingen på en tilfredsstillende måte.

Til sammen vurderer revisor dette til å gi et bredt og variert datagrunnlag som basis for å konkludere på problemstillingene.

² Tall fra SSB for 2020-2022 angir at det for disse årene ble utbetalt økonomisk stønad i 200-250 tilfeller. NAV-leder forteller i intervju at det i 2023 har vært en økning i mottakere av økonomisk stønad, og at det hver måned utbetales stønad til 70-90 brukere.

1.4 Kommunedirektørens uttalelse om rapportutkast

En foreløpig rapport ble sendt på høring til kommunedirektør i Ørland kommune den 17. august 2023. Revisor mottok høringssvar den 1. september 2023. Høringssvaret er vedlagt rapporten i vedlegg 2.

Kommunedirektør hadde ingen merknader til rapporten.

1.5 Økonomisk stønad til livsopphold i Ørland kommune

Dette delkapittelet gir en kort innføring i tema for forvaltningsrevisjonen. Dette omfatter Ørland kommunes organisering av tjenestene, samt de mest sentrale lovbestemmelsene knyttet til økonomisk stønad til livsopphold, formelle krav til saksgangen, og kommunens delegerte ansvar.

1.5.1 Kommunens organisering av sosialtjenestene

Som del av kommunereformen ble Bjugn og Ørland kommuner slått sammen til Ørland kommune, fra 1. januar 2020. Den administrative strukturen i (nye) Ørland kommune består av kommunedirektør, med seks underliggende kommunalsjefer. NAV-kontoret i Ørland kommune ligger direkte under kommunedirektøren.

NAV består av Arbeids- og velferdsetaten (statlig del) og de delene av kommunens tjenester som inngår i de felles lokale kontorene³. Det lokale NAV-kontoret har følgelig to eiere; staten og den aktuelle kommunen. Kommunen har ansvar for de sosiale tjenestene i NAV-kontoret, mens Arbeids- og velferdsetaten har ansvar for de statlige arbeids- og velferdstjenestene (arbeid, trygd og pensjon). De sosiale tjenestene under kommunen inkluderer ansvar for å fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til økt likeverd og likestilling, og å forebygge sosiale problemer. Den enkelte kommune bestemmer, sammen med Arbeids og velferdsetaten, hvilke kommunale tjenester som skal inngå i NAV-kontoret utover et lovpålagt minimum. Dette minimumet består av kvalifiseringsprogrammet (tilbud om oppfølging og arbeidstrening), økonomisk stønad, opplysning, råd og veiledning, midlertidig husvære, økonomisk rådgivning og tilbud om individuell plan⁴.

Myndighet til å fatte enkeltvedtak om økonomisk stønad er, etter kommunens delegeringsreglement, delegert fra Ørland kommune til NAV Ørland⁵. NAV Ørlands ansvar for sosiale tjenester, herunder økonomisk stønad, er videre presisert i *Partnerskapsavtale NAV*

³ [Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen \(arbeids- og velferdsforvaltningsloven\) \[NAV-loven\] - Lovdata](#) § 2.

⁴ [Partnerskapet i NAV - nav.no](#)

⁵ [Delegeringsreglement | Ørland kommune \(kf.no\)](#)

Ørland, som er inngått mellom kommunedirektør i Ørland kommune og Arbeids- og velferdsetaten ved direktør for NAV Trøndelag.

NAV Ørland er organisert i to team. «Ungdom og inkludering» har ansvar for brukere under 30 år og flyktninger, uavhengig av alder. «Arbeid og inkludering» har ansvar for brukere over 30 år. Begge teamene er tverretattlig og tverrfaglig sammensatt. Det jobbes ofte i to-spenn, der to ansatte følger opp den enkelte bruker for statlige og kommunale tjenester.

1.5.2 Statistikk

KOSTRA-tall fra SSB viser at Ørland kommune utbetaler stønad til omtrent 2% av befolkningen (tabell 1). Tall fra (gamle) Bjugn og Ørland kommuner fra 2018 tyder på stabilitet i antall mottakere av økonomisk stønad i kommunen i perioden 2018-2021, med en økning i antall mottakere i gruppen 18-24 år i 2022 (tabell 1 og 2). Antall barn i familier som mottar økonomisk stønad økte markant fra 2020 til 2021 og 2022 (tabell 1).

NAV-leder forteller i intervju at det månedlig utbetales stønad til rundt 70-90 mottakere, og at det har vært en stor økning i løpet av januar 2023. Antall mottakere har vært stabilt de siste tre årene, men det har vært en del utskiftning av hvilke brukere som til en hver tid har fått tildelt stønad.

Tabell 1. Statistikk. Økonomisk stønad til livsopphold i Ørland kommune.

Økonomisk stønad til livsopphold i Ørland kommune	2020	2021	2022
Antall innbyggere	10,306	10,371	10,472
Tilfeller	214	215	255
Tilfeller 18-24 år	44	41	66
Tilfeller med økonomisk stønad i 6 mnd eller mer	52	48	45
Antall barn i familier som mottok stønad	119	147	164

Kilde: <https://www.ssb.no/statbank/table/12210/> <https://www.ssb.no/statbank/table/11820/>

Tabell 2. Statistikk. Økonomisk stønad til livsopphold i (gamle) Ørland og Bjugn kommuner.

Sosialhjelp i Ørland og Bjugn kommuner	Ørland kommune	Bjugn kommune	Til sammen
År	2018	2018	2018
Antall mottakere	127	96	223
Antall mottakere 18-24 år	30	20	50

Kilde: Fosna-Folket, 4.juli 2019, tall hentet fra SSB.

1.5.3 Økonomisk stønad til livsopphold

Økonomisk stønad til livsopphold er en stønad som gis fra Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) til personer som ikke kan forsørge seg selv. Dette er en rettighet, nedfelt i sosialtjenesteloven § 18: «De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad.» Stønaden er ment å være en midlertidig ordning. Alle har rett til å søke om økonomisk stønad og få en individuell vurdering av søknaden sin av NAV⁶. Avgjørelser om tildeling av sosiale tjenester regnes som enkeltvedtak, og skal behandles i tråd med saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven.

Bestemmelsen om rett til stønad har som primært mål å sikre at alle som oppholder seg lovlig i Norge får et forsvarlig livsopphold. Forsvarlig livsopphold er ikke et entydig begrep. Hva som regnes som forsvarlig vil variere ut fra personlige forhold, slik som familiesituasjon, husstandens størrelse, bosted, bosituasjon, alder og helse. Hvis tjenestemottaker har barn, skal det tas særlige hensyn til deres behov. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomi. Dette innebærer at utgifter til barn og unge kan være del av livsoppholdet, selv om tilsvarende utgifter for voksne ikke er det⁷. Staten har veiledende retningslinjer for størrelsen på den økonomiske stønaden. NAV-kontoret har både plikt og rett til å bruke skjønn i vurderingen av hver enkelt søknad om stønad.⁸ Satsene i de veiledende retningslinjene må derfor betraktes som et utgangspunkt for det skjønnnet som skal utøves.

I rundskriv A2/2022 fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet er dette presisert om veiledende stønadssatser i tilfeller hvor søker har forsørgeransvar for barn under 18 år: «Fra 1. september 2022 skal det ikke tas hensyn til barnetrygd ved vurdering av søknad om stønad til barnefamilier. Det vises til sosialtjenesteloven § 18 tredje ledd.»⁹ I behandling av saker før 1. september 2022, gjelder Ørland kommunes egne bestemmelser for inntektsberegning for søkere med barn, hvor det er vedtatt at deler av barnetrygden skal holdes utenfor¹⁰.

NAV skal, etter bestemmelser i sosialtjenesteloven § 20a, stille vilkår om aktivitet for å innvilge økonomisk stønad til mottakere som er under 30 år. «Vilkårene må ha nær sammenheng med vedtaket. De må ikke være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottakeren eller begrense hans eller hennes handle- og valgfrihet på en urimelig måte (...) Ved brudd på vilkår kan det

⁶ <https://www.nav.no/okonomisk-sosialhjelp>

⁷ Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV - Lovdata

⁸ Rundskriv A-5/2022 Statlege rettleiande retningslinjer for økonomisk stønad for 2023 - regjeringen.no

⁹ Rundskriv A-2/2022 Statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad for 2022 - regjeringen.no

¹⁰ Vedtatt ekstra bevilgning av kommunestyret i budsjettet for Ørland kommune 2020 for «å holde noe av barnetrygden utenfor når sosialstønad regnes ut». (Pkt 18, s. 16, Saksprotokoll i Kommunestyret - 12.12.2019.)

fattes vedtak om at stønaden reduseres ...» For mottakere over 30 år, gjelder loven om at det kan stilles vilkår for tildeling av stønad (§ 20).

Formålet med vilkår skal være å styrke tjenestemottakers muligheter for overgang til arbeid, utdanning eller bli selvforsørget på annen måte enn ved økonomisk stønad. Vilkårssetting har nær sammenheng med formålet om hjelp til selvhjelp. Når det stilles vilkår, skal det bidra til å motivere og påvirke tjenestemottaker til å komme seg ut av en vanskelig livssituasjon.¹¹

1.5.4 Forvaltningslovens regler for saksbehandling

Forvaltningsloven inneholder regler om hvordan offentlige myndigheter skal behandle saker. Søknader om økonomisk stønad regnes som enkeltvedtak, og skal følge forvaltningslovens regler for saksbehandling. Saken skal behandles skriftlig og innen rimelig tid. Det skal begrunnes hvorfor søknaden innvilges eller avslås, og de faktiske forhold som har vært avgjørende skal nevnes. Det skal gå frem hvilke regler vedtaket bygger på, og med hvilken hjemmel hjelpen er innvilget eller avslått. Bruk av skjønn skal komme frem. Det skal gis informasjon om rettigheter til å klage på vedtaket.¹²

Forvaltningslovens regler for saksbehandling ivaretar den enkeltes rett til å få behandlet sine saker av offentlige myndigheter på en forsvarlig og riktig måte¹³. En grundig redegjørelse for avgjørelsen og bruk av skjønn er dessuten viktig i tilfeller hvor en overordnet instans skal behandle en eventuell klage (etterprøvbarhet).

Ifølge rundskriv til forvaltningsloven, er det anledning til å benytte standardiserte begrunnelser i enkeltvedtak. En standardbegrunnelse vil imidlertid i enkelte tilfeller ikke tilfredsstillende de krav som følger av forvaltningsloven § 25, om begrunnelsens innhold.¹⁴

1.5.5 Kommunens ansvar i NAV

Sosialtjenesteloven, kapittel 2, omtaler kommunens ansvar etter loven. Det er formulert krav til forsvarlighet i sosialtjenestene (§ 4), ansvar for nødvendig opplæring av kommunens personell i NAV (§ 6), og ansvar for å sørge for nødvendige bevilgninger for å yte sosiale tjenester etter loven (§ 7).

Ifølge Ørland kommunes delegeringsreglement, er ansvar for nødvendig opplæring av NAVs ansatte i henhold til sosialtjenesteloven delegert fra kommunedirektøren til NAV. Videre,

¹¹ [Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV - Lovdata](#)

¹² [Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker \(forvaltningsloven\) - Lovdata](#), kapittel IV-VI.

¹³ [Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker \(forvaltningsloven\) - Lovdata](#)

¹⁴ [Rundskriv til forvaltningsloven – Saksbehandlingsrundskriv - Lovdata](#)

inneholder *Partnerskapsavtalen for NAV Ørland* krav om jevnlig arbeid med kompetanseutvikling for ansatte ved NAV-kontoret. Dette skal gjøres i samarbeid med medarbeidernes organisasjoner.

Partnerskapsavtalen inneholder et punkt vedrørende ansvar for sikkerhetsarbeid ved det lokale NAV-kontoret. I avtalen er det presisert at sikkerhetsarbeidet er omfattet av «Felles sikkerhetsnorm i arbeids- og velferdsforvaltningen» og Ørland kommunes sikkerhetsrutiner.

2 SAKSBEHANDLING

I dette kapitlet drøftes problemstilling 1, som handler om saksbehandling av søknader om økonomisk stønad til livsopphold.

2.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet saksbehandling:

Skjer saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad i tråd med lovkrav og kommunens retningslinjer?

2.2 Revisjonskriterier

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1. Følgende revisjonskriterier er utledet for saksbehandlingen, hvor kildene er oppgitt i parentes:

- Søknader om økonomisk stønad skal behandles skriftlig, individuelt og innen en måned. Det skal det gis foreløpig svar dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt (*Fvl § 11a, NAV Ørland*).
- Sakens dokumenter skal journalføres og merkes unntatt offentlighet (*Forskrift om offentlege arkiv §§ 9 og 10, Offentleglova § 13 første ledd, NAV-loven § 7*).
- NAV skal innhente nødvendig informasjon for å sikre at saken er så godt opplyst som mulig. Saksopplysningene skal dokumenteres skriftlig (*Fvl. §§ 17 og 23*).
- NAV skal rådføre seg med tjenestemottaker og involvere vedkommende i innhenting av opplysninger (*Sosialtjenesteloven § 43*).
- Det skal fattes enkeltvedtak ved tildeling av økonomisk stønad. Vedtaket skal begrunnes og vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på. De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøvingen av skjønn bør nevnes (*Fvl. §§ 17, 23, 24 og 25, R35-00*).
- Et vedtak skal ha en hjemmel som viser til de reglene som vedtaket bygger på. Organet som fatter vedtaket, skal ha den nødvendige myndigheten etter kommunens delegeringsreglement (*Fvl § 25, Ørland kommunes delegeringsreglement*).
- Partene skal underrettes om vedtaket så snart som mulig. Det skal gis opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåten ved klage, samt retten til å se sakens dokumenter (*Fvl § 27*).

Følgende revisjonskriterier er utledet for vilkår om aktivitetsplikt:

- Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år (*Sosialtjenesteloven § 20a.*) Ved stilte vilkår, skal det vises til § 20a (*Fvl § 25*).
- Det skal gå tydelig frem av vedtaket hva vilkåret går ut på og konsekvenser av brudd på dette (*R35-00*).
- Kommunen skal ha et system for å fange opp eventuelle brudd på vilkår (*R35-00*).
- Avdekkede brudd på vilkår om aktivitet bør medføre de konsekvenser som er angitt i vedtaket (*Sosialtjenesteloven § 20a, R35-00*).

Følgende kriterium er utledet for forsvarlighet i sosialtjenestene:

- Kommunen skal ha rutiner for saksbehandlingen som sikrer at NAV-kontoret yter forsvarlige sosialhjelpstjenester i henhold til lovens krav (*R35-00*).

2.3 Funn

I dette delkapittelet presenteres innhentet fakta som er relevant for å vurdere om revisjonskriteriene knyttet til saksbehandling er oppfylt. Alle ansatte i NAV kalles «veiledere». I det videre, benyttes betegnelsen «saksbehandler» i stedet for veileder, for å synliggjøre hvilken funksjon som er i fokus.

2.3.1 Saksbehandling av søknader om økonomisk stønad til livsopphold

Regeletterlevelse i saksbehandling av søknader om økonomisk stønad er undersøkt ved dokumentgjennomgang av et utvalg av saker ved NAV Ørland for perioden januar 2021 - mai 2023. I utplukk av saker er det lagt vekt på å få et variert utvalg av eksempler. Utvalget omfatter vedtak skrevet av åtte ulike saksbehandlere, vedtak fra alle de tre årene, og vedtak fattet overfor brukere i ulike livssituasjoner. Spesielt er det lagt vekt på å inkludere et utvalg av vedtak hvor bruker har forsørgeransvar for barn, og et utvalg av vedtak hvor bruker er under 30 år hvor det i henhold til sosialtjenesteloven § 20a. skal stilles vilkår om aktivitet.

Tabell 3 oppsummerer funn fra saksgjennomgangen. Sakene er listet radvis. Tabellens tre første kolonner angir sak og brukerinformasjon. Videre er sjekkpunkt fra forvaltningsloven og sosialtjenesteloven listet over 10 kolonner. Hver av kolonnene under overskriften «Forvaltningslovens regler for saksbehandling» samsvarer med ett kulepunkt fra listen over revisjonskriteriene om saksbehandling. Under overskriften «Sosialtjenestelovens bestemmelse om aktivitetsplikt», svarer første kolonne til første revisjonskriterium, og tabellens to siste kolonner til det andre kriteriet om aktivitetsplikten.

Funnene er systematisert som følger. Felt merket med bokstaven «a» angir tilfeller hvor det i gjennomgangen ble observert at relevant punkt i saksbehandlingen var fullstendig i samsvar

med lovkrav og regler. Felt merket med bokstaven «b» indikerer at det ble funnet større eller mindre avvik mellom faktisk saksbehandling og relevante lovkrav og regler. Felt med blå farge indikerer tilfeller hvor det er avdekket relevant punkt i saksbehandlingen ikke inneholder alt som regelverket krever. Lyseblå felt angir «grensetilfeller», hvor det ikke vil være korrekt å beskrive saksgangen som fullstendig etter lovkrav og regler, men hvor avvikene er godt begrunnet og fulgt opp av NAV og hvor NAV har handlet etter beste evne med foreliggende informasjon og tilgjengelige ressurser. Utfyllende kommentarer til feltene merket med bokstaven «b» er oppsummert i punktliste etter tabellen.

Sjekkpunkt for saksbehandlingstid er undersøkt i oversikt over korrespondansen mellom søker og NAV i saksbehandlingssystemet for økonomisk stønad, «Velferd». Systemet viser dato for mottak av søknadsbrev, dato for utsendelse av vedtaksbrev, og eventuell korrespondanse i søksbehandlingstiden. I forbindelse med de fleste av sakene, er det registrert minst ett kontaktpunkt mellom bruker og saksbehandler, hvor ettersendelse av dokumentasjon etterspørres. Dette er i alle tilfeller etterspurt innen en måned etter søknad er mottatt. Saksbehandlingstid er regnet fra dato etterspurt dokumentasjon er mottatt av NAV.

Hvorvidt det er innhentet nødvendig informasjon, er undersøkt ved gjennomgang av journalnotat knyttet til saken og grunngivelse av vedtak.

Brukermedvirkning er undersøkt ved oversikt over korrespondanse med bruker i systemet «Velferd». Møtepunkt, fysisk eller per telefon, dokumenteres i «Velferd» med et beskrivende notat fra saksbehandler. Det er i de fleste sakene registrert telefonsamtaler eller fysiske møter med bruker i tiden mellom dato for søknad og vedtak. I tilfeller hvor det ikke er dokumentert kontakt med bruker i dette tidsrommet, er sjekkpunktet haket av som oppfylt dersom kontaktloggen viser møte med bruker i tiden like før søknad ble mottatt.

Sjekkpunkt for vedtak fattet og redegjørelse for vedtak, er undersøkt ved gjennomgang av vedtaksbrev. Her har revisor lagt vekt på tydelighet i begrunnelsen, samt hvorvidt det er tatt hensyn til søkers livssituasjon, herunder forsørgeransvar for barn. Økonomisk beregning er en sentral del av begrunnelsen for vedtakene. Det skal gå tydelig frem i vedtaket hvilke inntekter og utgifter som ligger til grunn i beregningen, og hvilke satser for stønad som er brukt.

Sjekkpunktene for merking av unntatt offentlighet, hjemmel for vedtak, underrettelse om vedtak og informasjon om klagerettigheter, vilkår om aktivitet med hjemmel, og spesifisering av vilkår og konsekvenser ved brudd på disse, er undersøkt ved gjennomgang av vedtaksbrev.

Når det gjelder klagesakene (sak 7 og 8), er det kun NAVs og ikke Statsforvalterens behandling av sakene som har vært gjenstand for undersøkelse i denne revisjonen.

Tabell 3. Saksgjennomgang økonomisk stønad.

Sak		Kontrollpunkt: Forvaltningslovens regler for saksbehandling								Kontrollpunkt: Sosialtjenestelovens bestemmelse om aktivitetsplikt		
#	Under 30 år	Barn	Saks-behandlings-tid	Journalføring og merking unntatt offentlighet	Innhentet nødvendig informasjon	Bruker-medvirkning	Enkeltvedtak fattet, redegjørelse inkludert	Hjemmel for vedtak	Underrettelse om vedtak, informasjon om klagerettigheter	Vilkår stilt, hjemmel i § 20a	Informasjon om hva vilkårene går ut på	Informasjon om konsekvenser av brudd på vilkår
Avslag												
1		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
2			b	a	b	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
3	X	X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
4		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
5			a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
6		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
Klage												
7			b ¹⁵	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
8			b ¹⁶	a	b	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
Innvilget, søker over 30 år												
9		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18	a	b	a	a
10		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 19	a			
11		X	a	a	b	a	a	§§ 17, 18	a			
12			a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20	a	a	a	a
13		X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18	a			
14			a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20	a	a	a	a
15		X	a	a	b	a	a	§§ 17, 18	a			
16			a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20	a	a	a	a
Innvilget, søker under 30 år												
17	X	X	a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20a	a	a	a	a
18	X		a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20a	a	a	a	a
19	X		b	a	a	a	a	§§ 17, 18	a	b	a	a
20	X		a	a	a	a	a	§§ 17, 18	a	b		
21	X		a	a	a	a	a	§§ 17, 18, 20a	a	a	a	a
22	X		b	a	b	a	a	§§ 17, 18, 20a	a	a	a	a
23	X		a	a	a	a	a	§ 17, 18	a	b	a	a
24	X		a	a	a	a	a	§ 17, 18	a	b		

¹⁵ Avslag på klage fra Statsforvalteren i Trøndelag.

¹⁶ Medhold i klage fra Statsforvalteren i Trøndelag.

Blå felt

«Vilkår stilt, hjemmel i sosialtjenesteloven § 20a (eller § 20)»

- *Sak 9.* Det er ikke angitt hjemmel etter sosialtjenesteloven (§ 20).
- *Sak 19.* Det er ikke angitt hjemmel etter sosialtjenesteloven (§ 20a).
- *Sak 23.* Det er ikke angitt hjemmel etter sosialtjenesteloven (§ 20a).

Lyseblå felt

«Saksbehandlingstid»

- *Sak 2.* Sendt ut forvaltningsmelding¹⁷ med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid grunnet høy arbeidsmengde i NAV. Meldingen er sendt 17 dager etter mottatt søknad. Vedtak er datert 28 dager etter forvaltningsmeldingen.
- *Sak 7.* Sendt ut forvaltningsmelding med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid på innsendt klage på vedtak grunnet høy arbeidsmengde i NAV. Meldingen er sendt 24 dager etter mottatt klage. Forvaltningsmelding anslår at vedtak fattes uke 17. Vedtak datert uke 18.
- *Sak 8.* Sendt ut forvaltningsmelding med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid grunnet høy arbeidsmengde i NAV. Meldingen er sendt 27 dager etter mottatt klage. Vedtak er datert 12 dager etter forvaltningsmeldingen.
- *Sak 19.* Sendt ut forvaltningsmelding med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid grunnet høy arbeidsmengde i NAV. Vedtak 32 dager etter mottatt søknad.
- *Sak 22.* Sendt ut forvaltningsmelding med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid. Utsettelsen er begrunnet i at søker har et vedtak for deler av tidsperioden det søkes om stønad i, sakens behandling utsettes dermed til gjeldende stønadsperiode er over. Meldingen er sendt 28 dager etter søknad er mottatt. Vedtak datert 5 dager etter forvaltningsmeldingen.

«Innhentet nødvendig informasjon»

- *Sak 2.* Avslag på søknad om stønad er grunngitt i at søker ikke har sendt inn nødvendig dokumentasjon. Det er gjort en sannsynlighetsvurdering ut ifra dokumentasjonen som er på plass.

¹⁷ Forvaltningsmeldingene angående saksbehandlingstid er merket «Foreløpig svar».

- *Sak 8.* Nødvendig informasjon foreligger, men NAV har ikke tatt hensyn til all informasjon fra søker i sitt vedtak. Søker har klaget til Statsforvalteren og fått medhold. I Statsforvalterens vedtak er all informasjon inkludert i beregningen av stønad.
- *Sak 11.* Søker har ikke sendt inn tilstrekkelig informasjon om inntekt. Introduksjonsstønad¹⁸ er dermed lagt til grunn i beregningen av stønad. Videre mangler dokumentasjon på flere utgifter. Stønad til disse behandles i eget vedtak, når dokumentasjon foreligger.
- *Sak 15.* Dokumentasjon på delt forsørgeransvar for barn er foreldet. NAV har lagt til grunn at denne fremdeles gjelder i sin utmåling av stønad.
- *Sak 22.* Bosituasjon for søker er under endring og det er usikkerhet rundt boutgifter for kommende periode. Stønad til husleie behandles i eget vedtak når kontakt foreligger.

«Vilkår stilt, hjemmel i sosialtjenesteloven § 20a»

- *Sak 20.* Ikke stilt krav til aktivitet. Begrunnelse i vedtak.
- *Sak 24.* Ikke stilt krav til aktivitet. Begrunnelse i vedtak.

2.3.2 Saksbehandlingssystemet «Velferd» og vedtaksmalen

I forbindelse med saksgjennomgang, fikk revisor en innføring i saksbehandlingssystemet av områdesansvarlig for økonomisk stønad. Vedtaksbrev skrives med utgangspunkt i NAV Ørlands egen vedtaksmal, som inneholder flettekoder som kommuniserer med saksbehandlingssystemet. Denne funksjonen ble også presentert for revisor. Etter gjennomgangen sammenfattet revisor sine observasjoner i et referat. Referatet ble verifisert, med noen merknader, av områdeansvarlig for økonomisk stønad. Revisor fikk tilsendt vedtaksmalen, og har gjennomgått denne.

Saksbehandling av søknader om økonomisk stønad gjøres i systemet «Velferd». Systemet er bygd opp med en forside for hver enkelt bruker med relevante personopplysninger, og videre egne faner for ulike kategorier av opplysninger og dokumentasjon relevant for behandling av søknader. Det er egne faner for søknad, vedtak, viktige dokument, postjournal, økonomisk beregning, vilkår om aktivitetsplikt mm. Aktuelle lovhemler fylles inn i egne felt i systemet. Saksbehandler legger inn inntekter og utgifter i søknadsbildet, på bakgrunn av innlevert dokumentasjon og kartlegging/samtaler med bruker.

¹⁸ Stønad til nyankomne flyktninger

Eventuelle vilkår om aktivitet hakes av i egen fane. Hva vilkåret går ut på velges i en punktvis liste med de vanligste vilkårene. Det er mulig å velge egen formulering. Ved unntak fra aktivitetsplikten for brukere under 30 år, hakes det av blant forhåndsformulerte begrunnelser i egen liste.

Vedtaksbrev skrives ved hjelp av en mal utarbeidet ved NAV Ørland. Malen er nylig revidert, etter arbeid med «klarspråk» ved enheten. Malen inneholder flettekoder, som knytter den til saksbehandlingssystemet «Velferd». Saksnummer, navn, adresse og personnummer for søker, aktuelle lovhjemler og vilkår om aktivitet er eksempel på punkt som overføres direkte fra «Velferd» og inn i vedtaksbrevet.

Malen inneholder videre standardformuleringer om

- merking av unntatt offentlighet
- bakgrunn for vilkår om aktivitetsplikt og konsekvenser ved brudd på denne
- hva som ligger til grunn for vedtaket (vurderingen baseres på informasjon innhentet i forbindelse med søknad, kontaktpunkt med bruker, opplysninger i NAVs fagsystemer)
- kort om økonomisk beregning som bakgrunn for vedtaket
- individuell vurdering
- en rekke tips til økonomiske tiltak bruker kan selv kan forsøke
- plikten til å opplyse NAV ved endringer
- klagerettigheter
- innsynsrettigheter
- kontaktinformasjon til NAV

Når vedtaksbrev opprettes, settes alle disse punktene automatisk inn i malen, og saksbehandler må aktivt slette avsnitt som ikke har aktuell informasjon for bruker. Eksempel på dette er dersom det ikke stilles vilkår om aktivitet.

Økonomisk beregning er en sentral del av begrunnelsen for vedtaket. Økonomisk beregning for aktuell måned gjøres på bakgrunn av søkers inntekter og utgifter, som blir lagt inn i søknadsbildet i «Velferd» av saksbehandler. Beregningen legges inn i vedtaksbrev via flettekoder, og det tydeliggjøres av saksbehandler hvilke typer utgifter som dekkes av NAV og hvilke inntekter som tas med som grunnlag i beregningen.

Områdeansvarlig forklarer hvordan de arbeider for å ivareta det individuelle perspektivet når det fattes vedtak. Det genereres automatisk økonomisk beregning med veiledende satser for

vedtak, men det kreves i tillegg at saksbehandler bruker rundskrivet¹⁹ aktivt, og det må gjøres en individuell vurdering i hver enkelt sak. Livsoppholdssatser er kun veiledende, og det er derfor viktig at brukers helhetlige situasjon, og da spesielt barneperspektivet, blir kartlagt. Kartleggingen i dialog med bruker gir grunnlag for den skjønnsmessige vurderingen.

NAV har flere ulike og delvis separate system for å registrere ulike typer kontakt med brukerne. «Velferd» er først og fremst et saksbehandlingssystem og brukes kun i forbindelse med kommunale tjenester i NAV, som kvalifiseringsprogrammet, midlertidig botilbud og økonomisk stønad. Her noteres i hovedsak kontakt med bruker knyttet til disse punktene. Saksbehandlerne som jobber i «Velferd», jobber også i andre system, som gir dem en helhetlig oversikt over brukernes totalsituasjon i større grad enn hva som fremgår av notatene i «Velferd». Notater om brukermedvirkning registrert i «Velferd», er derfor som regel kun en liten andel av de faktiske møtepunktene mellom veileder/saksbehandler og bruker. Revisor har ikke gjennomgått dokumentasjon i andre systemer enn «Velferd».

En årsak til at veilederne jobber i separate system, er at NAV består av to styringslinjer, kommunal og statlig. Av personvern hensyn kan ikke det statlige oppfølgingssystemet brukes fullt ut til kommunale tjenester. Det foreligger per i dag ikke databehandleravtaler mellom NAV kommune og NAV stat som regulerer bruk av statlige fagsystemer til kommunale saker. Økonomisk stønad til livsopphold er en del av kommunens ansvar, og omtales ikke i det statlige systemet.

Oppfyllelse av stilte vilkår om aktivitet er eksempel på noe som ofte må følges opp i andre system enn i «Velferd». «Aktiv bruk av digital aktivitetsplan» er et mye brukt vilkår, og en del av et statlig system. Det kreves dermed en aktiv dialog mellom veileder som behandler søknad om stønad og veiledere som møter bruker i råd og veiledning, for å følge opp overholdelse av aktivitetsplikten, dersom dette er to ulike NAV-ansatte. Ifølge områdeansvarlig for økonomisk stønad, er oppfølging av aktivitetsplikten noe som prioriteres blant veilederne som jobber i ungdomsteamet (brukere under 30 år). I ungdomsteamet jobber de i tett to-spenn rundt brukere som har oppfølging av både kommunal og statlig veileder.

2.3.3 Rutiner for forsvarlig saksbehandling

Revisor har gjennomført intervju med fire ulike funksjoner ved NAV Ørland: NAV-leder, områdesansvarlig for økonomisk stønad, verneombud og tillitsvalgt for kommunale ansatte.

¹⁹ Rundskriv til sosialtjenesteloven

Disse har uttalt seg om rutiner for saksbehandling av søknader om økonomisk stønad. Videre, er relevante, tilsendte, interne rutiner gjennomgått av revisor.

NAV-leder forteller at det er et mål ved kontoret at veilederne/saksbehandlerne skal ha så lik praksis som mulig, samtidig som det gjøres individuelle vurderinger. Dette ivaretas gjennom «Vedtaksverkstedet», som holdes annenhver uke. I dette forumet møtes veilederne ved NAV-kontoret som behandler søknader om økonomisk stønad for å drøfte enkeltsaker eller endringer i regelverket. Det har i det siste også vært jobbet med «klart språk» i NAV Ørland i samarbeid med Statsforvalteren.

Områdeansvarlig for økonomisk stønad forteller at egne maler for vedtak fremtvinger lik praksis. Det er ingen føringer på maler fra NAV sentralt, kun rundskriv 35²⁰ og ny veileder før jul i fjor. Rundskrivet trekkes frem som et svært viktig verktøy i jobben. Det er også utarbeidet egne «Servicerutiner» for kontoret. Rutinene er «levende dokument» og revideres jevnlig.

Tillitsvalgt for kommunal ansatte forteller at det er mye snakk om rutiner for saksbehandling fra dag én, og trekker frem kontorets servicerutiner og rundskriv til sosialtjenesteloven som eksempel på viktige skriftlige retningslinjer.

Revisor har gjennomgått servicerutinene for kommunal side ved NAV Ørland. Servicerutinene gir en oversikt over de kommunale tjenestene i NAV, og gjeldende rutiner for oppfølging, saksbehandling og utbetaling. Servicerutinene revideres årlig eller oftere etter behov. Rutineskrivet er svært detaljert. Det inneholder sammenfatninger av lovgrunnlag, rutiner for behandling av søknader, rutiner for utbetaling, rutiner for kvalitetssikring, samt lister med viktige punkt i møte med brukere og for innhenting av nødvendig informasjon mm.

Alle informantene omtaler «Vedtaksverkstedet» som en viktig arena for å drøfte saker, oppdatere på nyheter i faget, diskutere generelle problemstillinger og gjennomgang av brukerlister for å ha en god oversikt over hvilke saker som må prioriteres. «Vedtaksverkstedet» brukes i saker som er krevende, for å gi like vilkår for brukerne under ulike saksbehandlere. Kartlegging og dialog med bruker er viktig og skaper felles forståelse internt i «Vedtaksverkstedet». I noen saker må de bruke mer skjønn, andre saker er enklere.

Revisor har gjennomgått tilsendt mal til forberedelse til «Vedtaksverksted». Malen legger til rette for en skjematisk oppsummering av innsendt søknad og søkers livssituasjon, og har egne rubrikker for saksbehandlers forslag til vedtak og innspill fra verkstedet.

²⁰ Rundskriv til sosialtjenesteloven

Alle informanter nevner felles sosialfaglig nettverk for alle NAV-kontorene på Fosen som en arena for å dele kunnskap og erfaringer. Det er bevissthet rundt å ha lik praksis på alle kontorene på Fosen. 2-3 kommunalt ansatte fra Ørland deltar i nettverket.

Felles virksomhetsplan for NAV-kontorene på Fosen er gjennomgått av revisor. Planen skisserer samarbeidet på tvers av kontorene, og sammenfatter sentrale strategier og prioriteringer rundt dette.

Videre nevner alle informantene også «beslutter-funksjonen», som ble innført ved kontoret våren 2023, som et virkemiddel for kvalitetssikring. Veilederne går gjennom hverandres vedtak to og to, og foretar kvalitetskontroll og gjensidig kunnskapsoverføring. Denne funksjonen er innført på alle vedtak over kroner 8000,-.

2.3.4 Rutiner for oppfølging av vilkår om aktivitet

NAV-leder, områdeansvarlig for økonomisk stønad, og tillitsvalgt for kommunalt ansatte har uttalt seg om rutiner for oppfølging av vilkår om aktivitet.

Ifølge områdeansvarlig for økonomisk stønad, er oppfølging av aktivitetsplikten prioritert blant veilederne som jobber i ungdomsteamet (brukere under 30 år). Områdeansvarlig sier videre at det ved brudd på aktivitetsplikten gjøres en konkret og individuell vurdering av om dette skal få konsekvens for ytelsen. NAV kan ikke nekte bruker stønad til livsopphold, men kan redusere satsen. De har tett dialog med brukerne, og har plikt til å informere om eventuelle konsekvenser i det opprinnelige vedtaket.

NAV-leder forteller at det er sjelden de reduserer ytelsene på grunn av brudd på aktivitetsplikten. Det jobbes heller med motivasjon og mestring.

Tillitsvalgt for kommunalt ansatte arbeider i teamet «Arbeid og inkludering», med brukere over 30 år. Det er ikke krav om aktivitet for denne gruppen brukere, men det kan stilles vilkår dersom det ansees som hensiktsmessig. I dette teamet har de rutiner for å følge med på om aktivitetsplikten overholdes. Det føres lister over brukere som har hatt stønad lenge, som gjennomgås med tanke på å følge med på om krav til aktivitet er oppfylt. En slik gjennomgang skal etter rutinen gjennomføres månedlig. Dette intervallet blir ifølge tillitsvalgt av og til lengre.

2.4 Vurdering

Kriteriene for saksbehandling etter reglene i forvaltningsloven vurderes samlet.

Saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad skjer i henhold til reglene i forvaltningsloven og kommunens egne retningslinjer.

Gjennomgang av et utvalg saker viser at saksbehandlingen skjer i tråd med forvaltningslovens regler og kommunenes egne retningslinjer.

Sakene behandles stort sett innen en måned etter at etterspurt dokumentasjon foreligger. I tilfeller hvor dette ikke er mulig grunnet høy arbeidsbelastning i NAV, sendes det ut forvaltningsmelding innen en måned med foreløpig svar.

Saken journalføres, og merking av unntatt offentlighet er ivaretatt ved at dette legges automatisk inn i vedtaket gjennom vedtaksmalen.

Etter revisors vurdering er nødvendig informasjon som grunnlag for vedtaket i de fleste tilfeller innhentet. I tilfeller hvor noe relevant informasjon mangler, fattes vedtak på bakgrunn av det foreliggende, slik at bruker sikres noe inntekt frem til all dokumentasjon er på plass.

Det er for alle sakene registrert flere notat fra møter med bruker i tiden før eller ved tidspunkt for søknad. I de fleste sakene ivaretas brukermedvirkning i fysiske møter eller per telefon i forbindelse med innhenting av informasjon.

Vedtaket er klart begrunnet, og det kommer tydelig frem hva som er lagt til grunn i den økonomiske beregningen og hvordan brukers livssituasjon er hensyntatt i avgjørelsen.

Henvisning til lovhjemmel for vedtak ivaretas gjennom flettekoder. Kodene legger denne informasjonen automatisk til vedtaksbrevet. Det samme gjelder informasjon om klagerettigheter.

Kriteriene ansees som oppfylt.

Det stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år. Henvisning til lovhjemmel mangler imidlertid i noen av vedtaksbrevene.

Det stilles vilkår om aktivitet for mottakere under 30 år. I tilfeller hvor det ikke er gjort, er dette konkret begrunnet i vedtaksbrevet. Det er redegjort for bakgrunnen for vilkår om aktivitetsplikt for mottakere under 30 år gjennom standardformuleringer i vedtaksmalen. I noen tilfeller, mangler henvisning til sosialtjenesteloven § 20a. Lovhjemmel for vedtak settes automatisk inn i vedtaksbrevet ved hjelp av flettekoder mellom vedtaksmalen og «Velferd». Manglende hjemmel for vedtak er således en konsekvens av at paragrafen ikke er fylt inn i søknadsbildet i systemet. I vedtakene som mangler hjemmel, er bakgrunnen og hensikten med vilkårene etter revisors vurdering gjort tydelig i teksten.

Kriteriet ansees som delvis oppfylt.

Det går tydelig fram hva vilkårene går ut på, og konsekvensene ved brudd på disse.

Flettekoder mellom saksbehandlingssystemet «Velferd» og vedtaksmalen sørger for at valgte vilkår settes automatisk inn i vedtaket i form av en punktliste. Vedtaksmalen inneholder standardformuleringer om konsekvenser ved brudd på aktivitetsplikten.

Kriteriet ansees som oppfylt.

Det er etablert rutine for å følge med på og fange opp brudd på aktivitetsplikten blant veiledere som arbeider med brukere under 30 år.

Oppfølging av aktivitetsplikten prioriteres blant veiledere i teamet «Ungdom og inkludering». Blant veiledere i teamet «Arbeid og inkludering» følges det også med på dette, men ikke alltid innenfor tidsrammen i rutinen. For mottakere over 30 år, er det ikke et lovkrav at det skal stilles vilkår om aktivitet. Rutiner for å følge opp aktivitetsplikt for denne brukergruppen er dermed ikke en del av grunnlaget for revisors vurdering.

Kriteriet ansees som oppfylt.

Avdekkede brudd på vilkår om aktivitet medfører ikke alltid de konsekvenser som er skissert i vedtaket.

Ved brudd på aktivitetsplikten, gjøres det en konkret og individuell vurdering av om dette skal få konsekvenser for ytelsen. Ifølge NAV-leder, reduseres sjelden stønadssatsene ved brudd på aktivitetsplikten. Veilederne har tett dialog med brukerne, og det jobbes heller med motivasjon og mestring.

Formålet med vilkår skal være å styrke tjenestemottakers muligheter for overgang til arbeid, utdanning eller bli selvforsørget på annen måte enn ved økonomisk stønad. I lys av dette, kan arbeid med motivasjon være et like nyttig virkemiddel som reduksjon i stønad. Avgjørelsen baseres på veileders helhetlige vurdering av situasjonen. At brudd på vilkår sjelden medfører reduksjon i stønad, er likevel ikke fullstendig i tråd med retningslinjene formulert i rundskriv til sosialtjenesteloven.

Kriteriet ansees i hovedsak som oppfylt.

NAV Ørland har rutiner for saksbehandlingen som sikrer at NAV-kontoret yter forsvarlige sosialhjelpstjenester i henhold til lovens krav.

NAV Ørland har flere system og verktøy for å sikre forsvarlig saksbehandling.

Enheten har egne maler for vedtak, som fremtvinger lik praksis og har fokus på «klarspråk». Malen for vedtak om økonomisk stønad ivaretar flere av forvaltningslovens krav til enkeltvedtak i ferdige standardformuleringer. Brukerinformasjon, økonomisk beregning og lovhjemmel legges inn i vedtaket via flettekoder mellom malen og saksbehandlingssystemet. Dette legger til rette for korrekt saksbehandling, og sikrer at viktig informasjon til bruker kommer med i det skriftlige vedtaket. Det er i tillegg, etter revisors vurdering, god praksis ved kontoret for å ivareta det individuelle perspektivet i saksbehandlingen.

Veilederne bruker rundskriv til sosialtjenesteloven og kontorets servicerutiner aktivt i behandling av søknader om økonomisk stønad. Servicerutinene gir god oversikt over gjeldende rutiner for kommunale tjenester i NAV. Rutinene er oversiktlig presentert, og dokumentet inneholder en rekke konkrete tips for brukermøter, kartlegging og saksbehandling, ofte presentert punktvis. Det er lett å finne frem i dokumentet, og det fremstår som et godt verktøy for å sikre en så ensartet praksis som mulig blant veilederne og at tjenesteytelsen skjer i henhold til lovkrav.

Etter revisors vurdering, legges det av NAV-ledelsen til rette for en helhetlig og samkjørt praksis på tvers av veiledere og NAV-kontor på Fosen. Intern kvalitetskontroll ved NAV-kontoret på Ørlandet ivaretas gjennom «beslutter-funksjon» og «Vedtaksverkstedet». «Sosialfaglig nettverk på Fosen» ivaretar samarbeid og kvalitetssikring på tvers av NAV-kontor på Fosen.

Kriteriet ansees som oppfylt.

3 KOMMUNENS ANSVAR FOR ANSATTE VED NAV ØRLAND

I dette kapittelet drøftes problemstillingen som handler om kommunens ansvar for de ansatte ved NAV Ørland, herunder ansvar for opplæring av ansatte, tilstrekkelighet i personalressurser og ivaretagelse av ansattes sikkerhet i tjenesten.

3.1 Problemstilling

Det er utarbeidet følgende problemstilling for temaet. Hovedproblemstillingen besvares gjennom tre underproblemstillinger.

Ivaretar kommunen sitt ansvar overfor ansatte ved det lokale NAV-kontoret?

- a. Har kommunalt ansatte fått tilstrekkelig opplæring til å yte gode sosialhjelpstjenester?
- b. Sørger kommunen for tilstrekkelige personalressurser for å ivareta sosialtjenestetilbudet?
- c. Er ansattes sikkerhet i jobben ivaretatt?

3.2 Revisjonskriterier

Utleddningen av revisjonskriteriene finnes i vedlegg 1.

Følgende revisjonskriterier er utledet for denne problemstillingen, med kilder til kriteriene gitt i parentes:

- Saksbehandlerne i NAV skal få tilstrekkelig opplæring til at de har den kunnskap og kompetanse som kreves for at saksbehandling skjer etter lovkrav og kommunens retningslinjer (*Sosialtjenesteloven § 6, R35-00*).
- Det skal utarbeides en plan for kompetanseutvikling i samarbeid mellom ledelse og ansatte ved NAV Ørland. Planen skal evalueres årlig (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).
- Kommunen skal sørge for tilstrekkelige personalressurser ved NAV-kontoret til å kunne yte forsvarlige sosialhjelpstjenester (*Sosialtjenesteloven § 6, R35-00*).
- NAV-kontoret skal ha rutiner som ivaretar ansattes sikkerhet i tjenesten (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).
- Det skal være et system for å registrere og rapportere avvik relatert til sikkerhet (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).

3.3 Funn

I dette delkapittelet presenteres innhentet fakta som er relevant for å vurdere om revisjonskriteriene knyttet til kommunens ansvar for ansatte ved NAV Ørland er oppfylt.

3.3.1 Opplæring av nye ansatte

NAV-leder, områdeansvarlig for økonomisk stønad og tillitsvalgt for kommunalt ansatte har i intervju svart på spørsmål om rutinene for opplæring av nye ansatte ved NAV-kontoret.

NAV-leder forteller at det tas utgangspunkt i en opplæringsplan utarbeidet ved kontoret. Nyansatte får tildelt kontaktperson, som fungerer som en «mentor» i opplæringsfasen. De som har områdeansvar, har ansvar for opplæring i sosialtjenesteloven. Det varierer hvordan opplæringen på saksbehandlingssystemet gjøres, og omfanget av opplæringen avhenger av hvor mye IT-kompetanse den nyansatte har på forhånd. Det er i stor grad IT-ansvarlig som har opplæring på systemet i første omgang, for å etablere gode rutiner og struktur i hvordan systemet skal brukes. NAV-leder forteller at de begynner tidlig med å overføre noen saker, slik at opplæringen kan knyttes til den faktiske saksbehandlingen.

NAV-leder poengterer at mye av jobben avhenger av evnen til å reflektere og å gjøre vurderinger i den enkelte sak. Dette krever selvstendighet og ikke minst å kunne forholde seg til lover og regler. Nyansatte hører på drøftinger i «Vedtaksverkstedet», før de selv skal fatte vedtak. Nye veiledere godkjenner ikke andres vedtak²¹ før de har jobbet ett år. Veiledere som har jobbet lenge, godkjenner alle vedtak fattet av nye veiledere i opplæringsfasen.

Områdeansvarlig for økonomisk stønad forteller at den ansvarlige for opplæringen er NAV-leder, men den gjennomføres ofte av områdeansvarlig. Andre veiledere på kontoret kan også få ansvar for opplæring av ansatte, alt etter hvilke arbeidsoppgaver den nyansatte skal ha. Det er mye «skulder til skulder»-opplæring, og de som har ansvar for opplæringen er «tett på». Hun forteller at hun sitter sammen med dem og gjør vedtak på fiktive saker i en opplæringsbase, og etter hvert i reelle saker. NAV og Statsforvalteren har webinarer og kurs som blir formidlet av områdeansvarlig til nyansatte. Det er et mål at nyansatte raskest mulig blir i stand til å jobbe selvstendig.

Både NAV-leder og områdesansvarlig uttrykker at det er vanskelig å finne et fast og allment opplegg for nyansatte, siden dette avhenger av hvilke kunnskaper den nye har på forhånd.

²¹ I beslutter-funksjon

Juss, datasystemer og saksgang er hovedpunkter, men det er ikke faste rammer for hva som skal læres. Noen lærer veldig raskt, andre må ha flere måneder på opplæring.

Enheten har nettopp evaluert mal for opplæringsplan og justert denne noe. NAV-leder forteller at opplæring av nyansatte evalueres, men at dette kanskje ikke gjøres strukturert nok. De sørger for å få tilbakemelding på den opplæringen som er gjennomført.

Tillitsvalgt for kommunalt ansatte forteller at det ikke er klare «krav» for når en nyansatt kan nok til å bli selvstendig, dette vurderes i hvert enkelt tilfelle. Opplæringen tilpasses hver enkelt og deres kunnskaper om NAV og om datasystemer. Enkelte nyansatte har savnet mer konkrete krav og retningslinjer i opplæringen, for at opplegget skal være forutsigbart og for å vite når de er «utlært».

Revisor har gått gjennom opplæringsplanen for nye ansatte ved NAV Ørland. Planen gir oversikt over tema som skal gjennomgås i opplæringen, og inneholder lenker til ressurser for hvert tema, som filmer, skriftlige veiledere mm.

3.3.2 Kompetanseutvikling

NAV-leder, områdeansvarlig for økonomisk stønad og verneombud har i intervju svart på spørsmål om rutine for kompetanseutvikling ved NAV-kontoret.

Områdeansvarlig har overordnet ansvar for det faglige. Dette inkluderer ansvaret for å følge med på nyheter på området og spre informasjonen til de andre saksbehandlerne. Ansatte får tips om etterutdanning, opplæring og faglig påfyll fra Statsforvalteren eller NAV, avhengig av arbeidsområde.

«Fredagspraten» med Statsforvalteren er en arena hvor ansatte på tvers av NAV-kontor møtes til nettbaserte samlinger med Statsforvalteren. Her kan de ansatte selv melde inn tema som de ønsker skal diskuteres. Dette kan for eksempel være knyttet til flyktninger, depositumsgaranti eller vanskelige vurderinger i sosialtjenesteloven. Områdeansvarlig for økonomisk stønad omtaler dette som en nyttig arena for de kommunalt ansatte. Økonomiske rådgivere har egen «prat» med seniorrådgiver hos kompetansesenteret for gjeld på Steinkjer.

«Vedtaksverkstedet» er en arena hvor veilederne drøfter saker, diskuterer endringer i regelverket og utveksler kunnskap. Felles forum for NAV-kontorene på Fosen ivaretar slik interaksjon i nærdistriktet. Fra og med våren 2023 er det «beslutter-par» på vedtak over kroner 8000,- pr måned, for alle de som jobber med vedtak på økonomisk stønad. De jobber i par, hvor den ene beslutter for den andre. Dette fungerer også som et forum for å utveksle kunnskap.

Det er, ifølge NAV-leder, få ansatte som tar videreutdanning (studiepoeng). Statsforvalteren har mye god opplæring på kommunal side både når det gjelder økonomisk stønad, økonomisk råd og veiledning og KVP (kvalifiseringsprogrammet). Statsforvalteren har også hatt flere kurs det siste året knyttet til barneperspektivet i NAV. Til sammen dekker dette mye av behovet for kompetansepåfyll. NAV har dessuten fått tilbud fra NTNU om kurs i inkluderingskompetanse, og noen ansatte skal delta på dette.

Revisor har gjennomgått tilsendt «Kompetanseplan for 2023». Planen inneholder en oversikt over ulike forum for kunnskapsoppdatering tilgjengelig for veilederne, lokalt, regionalt og nasjonalt. Videre inneholder dokumentet «plan for opplæring» gjennom året, med en skjematisk fremstilling av tema, tidsplan og ansvar i forbindelse med hvert punkt. Til slutt i planen er mottatte innspill til arbeidet med kompetanseutvikling dokumentert og listet opp.

Ifølge NAV-leder tilstrebes det å oppdatere opplæringsplanen årlig. Dette skjer i tilknytning til medarbeidersamtaler, der kompetanseutvikling er et tema.

3.3.3 Tilstrekkelighet i personalressurser

Saksgjennomgang av søknader om økonomisk stønad viser at det i flere tilfeller er sendt ut forvaltningsmelding med underrettelse om forlenget saksbehandlingstid grunnet høy arbeidsmengde i NAV. I utvalget i denne forvaltningsrevisjonen, har dette skjedd i fem av 24 saker. Ett tilfelle er fra 2021, fire fra 2022.

NAV-leder forteller i intervju at de i 2023 har hatt den travleste etterjulsvinteren noen gang. Årsaken er sammensatt; både økt antall flyktninger som har kommet til Ørland, og økt pågang på økonomisk råd og veiledning. Hun sier NAV har dialog med kommunedirektøren om behov for økning i midler, og at de har fått en ekstra ressurs fra 1. januar 2023 knyttet til arbeid med ukrainske flyktninger. Enheten har også fått midler til en ekstra stillingsressurs på statlig side. Denne ansettes i løpet av sommeren, og kapasiteten er da mer på normalen.

Områdeansvarlig for økonomisk stønad, tillitsvalgt for kommunalt ansatte og verneombud uttrykker alle at det har vært stort arbeidspress på økonomisk stønad. Dette har resultert i at det i enkelte tilfeller er vanskelig å overholde fastlagt saksbehandlingstid, og at ansatte tidvis må jobbe overtid. I tilfeller hvor saksbehandler ser at det blir utfordrende å overholde fristen, sendes det ut forvaltningsmelding med beskjed om forlenget saksbehandlingstid. Videre oppgir flere av informantene at oppfølging av vilkår om aktivitet for brukere over 30 år, er noe som av ressurs hensyn gis lav prioritet. Behovet for flere saksbehandlere er kommunisert til leder, som har tatt henvendelsen videre til beslutningstakere i kommunen.

3.3.4 Ansattes sikkerhet i tjenesten

NAV-leder, verneombud, områdeansvarlig for økonomisk stønad og tillitsvalgt for kommunalt ansatte har uttalt seg om sikkerhetsrutinene ved NAV Ørland i intervju.

Alle informantene forteller at de har inntrykk av at de ansatte føler seg trygge på jobb. De ytrer videre at det er gode rutiner for å ivareta de ansattes sikkerhet ved kontoret, og at det jevnlig gjennomføres øvelser for å sikre at disse fungerer.

NAV-leder forteller at NAV-kontoret har flere skriftlige rutiner knyttet til ansattes sikkerhet, som «Beredskapsplan», HMS-plan og lokale sikkerhetsinstruks. Planene er bygd opp fra en mal fra NAV på statlig side, med spesifikke lokale rutiner som supplerer denne og tilpasser til behov ved dette kontoret. Dokumentene oppdateres årlig.

Revisor har fått tilsendt og har gjennomgått følgende dokument: Felles sikkerhetsnormer for Arbeids- og velferdsforvaltningen, Beredskapsplan 2023, Lokal sikkerhetsinstruks for NAV Ørland 2023, og HMS/IA-plan for 1019-2023 med tiltak for 2023. Retningslinjene er utfyllende og detaljerte. Årshjulet i HMS-planen synliggjør hvordan enheten arbeider systematisk og kontinuerlig med sikkerhet ved enheten. Dokumentasjonen viser at avvik oppdaget i sikkerhetsøvelser dokumenteres skriftlig for oppfølging i det videre sikkerhetsarbeidet.

Verneombudet har, i samarbeid med leder, ansvar for sikkerheten til alle ansatte. Verneombudets ansvar består blant annet i å gå vernerunder og å planlegge og gjennomføre sikkerhetsøvelser. I tilknytning til vernerundene, har hun individuelle samtaler med alle i kollegiet. Verneombud forteller at hun jevnlig er i kontakt med hovedverneombudet om sikkerhet, og at det 1-2 ganger per år kommer en representant fra NAV til Ørland på befaring.

Informantene forteller at lokalene er utformet med tanke på sikkerhet i møte med brukere, og at de har klare retningslinjer for hvordan veilederne selv skal legge til rette for sin egen sikkerhet. Det er innarbeidet at veileder alltid går bak bruker når de entrer samtalerommet, og at veileder alltid skal sitte nærmest utgangsdøra. Veileders plass er markert med et lite merke med NAV-logoen, som også indikerer utløserknapp for alarmen. Veilederne har som oftest også på seg et bånd med knapp for å utløse alarm. Møter med brukerne skjer inne på lukkede samtalerom, slik at taushetsplikten ivaretas. Rommene har vindu og to rømningsveier. Det er videre rutine at ingen saksbehandler skal sitte igjen alene med en bruker etter arbeidstid. Dette kan for eksempel skje ved forsinkelser i møtet eller dersom bruker må ha møte etter kontortid. I slike tilfeller sendes det ut forespørsel til kollegiet om noen kan jobbe litt lenger. Veilederne er bevisst på hvordan de går kledd i møte med brukere, eksempelvis ved å ikke ha på skjerf, smykker eller nøkkelkort rundt halsen.

I forbindelse med intervjuene fikk revisor en omvisning på kontoret av verneombud med gjennomgang av sikkerhetsrutinene. NAV-kontoret var delt inn i to hovedsoner; et «jobbsenter» med venterom og samtalerom, og et område med kontorlandskap og veiledernes arbeidsplasser. Møter med brukere skjer alltid i «jobbsenteret», og døra inn til kontorlandskapet kan kun åpnes med nøkkelkort og kode. Utformingen av lokalet var gjort slik for å fremme sikkerheten for de ansatte. Alle samtalerom hadde to dører, og plassering av alarmknapp var synliggjort med et NAV-merke. Samtalerommene hadde vindu slik at det var synlig utenfra dersom det skulle oppstå en truende situasjon. Vinduene var delvis av matt glass, for å skjerme for innsyn og ivareta taushetsplikt. «Jobbsenteret» hadde et eget avlukke med vindu, hvor «bakvakt»²² var stasjonert.

NAV-leder forteller at det i NAV sentralt nå utarbeides en ny «minimumsstandard» for utforming av NAV-kontorenes lokaler med tanke på sikkerhet. De nye retningslinjene kommer som en respons på hendelsen i Bergen²³. NAV-leder forteller videre at nåværende minimumsstandard for utforming er ivarettatt ved Ørland-kontoret, og at det er planlagt en gjennomgang med «eiendom og sikkerhet» på statlig side, for å drøfte hva som må gjøres for å møte de nye retningslinjene. Enheten skal søke «sikkerhetsmidler» fra NAV sentralt for utforming av lokalet.

Sikkerhetsøvelser avholdes ifølge informantene jevnlig, og det gjennomføres årlig en sikkerhetsøvelse hvor politiet deltar. NAV-kontoret fikk ny alarm rett før jul, og det øves nå på bruken av denne. Alle ansatte deltar på øvelsene og i debatten rundt sikkerhet. Hvis ansatte ikke er til stede på øvelse, blir de innkalt i ettertid. Øvelsene og vernerundene oppsummeres og drøftes i kollegiet. Systematisk evaluering av sikkerhetsrutinene skjer i MBA (medbestemmelsesapparatet), hvor verneombud, leder og tillitsvalgte deltar. Verneombud skriver referat fra øvelsene, hvor avdekkende avvik oppsummeres. Referatene brukes aktivt i arbeidet med å bedre sikkerheten og i planleggingen av neste øvelse. Informantene forteller som eksempel, at det under forrige øvelse ble avdekket at alarmen ikke hørtes godt nok i avlukket til «bakvakt» i «jobbsenteret».

Alle informantene forteller at enheten har innarbeidet gode rutiner for hva som gjøres i trusselsituasjoner. Verneombud forklarte rutinene ved nødstilfeller og utløst alarm ved kontoret. Enheten har tre «rollekort» med instruks for hva som skal gjøres dersom alarmen utløses. Første «rolle» leser av på displayet hvor alarmen har gått av, går ut i «jobbsenteret»,

²² Bakvakt er en rullerende funksjon blant veilederne. Vedkommende har ansvar for å ta imot telefonhenvendelser og for å være til stede i venterommet i «jobbsenteret». Det er et eget avlukke for «bakvakt».

²³ [Ny rapport om sikkerhet i NAV: Opplæring, forebygging og oppfølging skal bidra til en tryggere arbeidshverdag - nav.no](https://www.nav.no/Ny_rapport_om_sikkerhet_i_NAV:_Oppl%C3%A6ring,_forebygging_og_oppf%C3%B8lging_skal_bidra_til_en_tryggere_arbeidshverdag_-nav.no)

snakker med den truende og forsøker å roe situasjonen. Andre «rolle» går til «jobbsenteret» og vurderer behov for evakuering av andre til stede, og tar ansvar for å låse dører. Tredje «rolle» har ansvar for å kontakte politi ved behov og nullstille alarmer. Rollene besettes av de tre første som kommer til stedet, og andre medarbeidere holder seg i bakgrunnen.

Revisor observerte hvordan det var lagt til rette for rask benyttelse av disse kortene i tilfelle utløst alarm i lokalet. Inne i kontorlandskapet var «rollekortene» oppslått på et synlig sted rett ved døra mellom «jobbsenteret» og arbeidsplassene. Kortene inneholdt korte instruksjoner, og kunne raskt henges om halsen for å synliggjøre hvem som hadde hvilket ansvar. En kort instruks for hver rolle rullet over en skjerm ved denne «stasjonen» gjennom dagen.

Informantene forteller at NAV Ørland har flere systemer for å registrere avvik relatert til sikkerhet. ASYS er NAVs elektroniske rapporteringssystem og brukes av både statlige og kommunalt ansatte. Ifølge områdeansvarlig, meldes det inn i systemet tilfeller hvor man har mottatt trusler eller opplevd vold, eller dersom man vil melde fra om andre forhold som reduserer sikkerheten til de ansatte. Mottaker er HR-avdelingen i NAV Trøndelag.

Systemet «Websak» brukes på statlig side. Brudd på sikkerhet avdekket under øvelser meldes inn der. Systemet «Compilo» skal tas i bruk for avviksmelding til kommunal side. Det skal, ifølge områdeansvarlig for økonomisk stønad, gis opplæring i «Compilo» i nærmeste fremtid.

Informantene forteller at ansatte ved NAV Ørland opplever mest verbale trusler, og at det sjelden er fysiske konfrontasjoner. De uttaler videre at det er tydelig at de ansatte har ulike terskel for hva de oppfatter som en situasjon som bør meldes som et avvik og hva «man bør tåle i jobben». Ifølge NAV-leder har de i det siste hatt fokus på å forsøke å skape en felles forståelse ved kontoret av hvor terskelen for å skrive avvik skal ligge.

Ifølge verneombud ble praksis for avviksmelding nylig drøftet med politiet i forbindelse med en sikkerhetsøvelse. De ansatte ved kontoret ble da anbefalt å senke terskelen for å melde avvik ved trusler. Politiet ytret ønske om å bli varslet tidligere enn hva som til nå har vært praksis.

3.4 Vurdering

Saksbehandlerne i NAV får tilstrekkelig opplæring til at de har den kunnskap og kompetanse som kreves for at saksbehandling skjer etter lovkrav og kommunens retningslinjer.

NAV Ørland har skriftlige rutiner for opplæring av nyansatte og planer kompetanseutvikling for mer erfarne veiledere.

Rutinene for opplæring av nye medarbeidere legger, etter revisors vurdering, godt til rette for å sikre at nye veiledere oppnår tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å kunne yte sosialhjelpstjenester i henhold til lovkrav. Opplæringen skjer gjennom en mentor-ordning, hvor en erfaren veileder er «tett på» den nye. Den nyansatte presenteres raskt for reelle saker slik at opplæringen kan knyttes til den faktiske saksbehandlingen fra første stund. Nye veiledere inkluderes i «Vedtaksverkstedet» fra oppstart for å lære av andre veileders drøftinger av saker. Den nye medarbeiderens vedtak kvalitetssikres av en erfaren veileder, frem til han eller hun har erfaring nok til å arbeide selvstendig. Til sammen, sikrer dette at opplæringen er relevant og spisset mot faktiske oppgaver og problemstillinger i jobben, legger til rette for at «mentor» kan evaluere og tilpasse opplæringen underveis, og kvalitetssikrer jobben gjort av den nyansatte.

Revisor vurderer at det ved NAV-kontoret også legges til rette for faglig utvikling for mer erfarne medarbeidere. Områdeansvarlig sørger for at veilederne kan holde seg oppdatert på endringer i lovverk og retningslinjer gjennom kurs, og kan få innspill på utfordrende saker i ulike forum, internt og eksternt.

Kriteriet ansees som oppfylt.

Det er utarbeidet en plan for kompetanseutvikling i samarbeid mellom ledelse og ansatte ved NAV Ørland. Planen evalueres årlig.

Planen for kompetanseutvikling viser, etter revisors vurdering, at det ved NAV Ørland er prioritert å legge til rette for at ansatte får utviklet sin fagkompetanse ved å delta på ulike arrangement og forum, internt og eksternt. Det er rutiner for å oppdatere planen årlig, i tilknytning til medarbeidersamtaler, hvor kompetanseutvikling er et tema.

Kriteriet ansees som oppfylt.

Kommunen sørger for tilstrekkelige personaressurser ved NAV-kontoret til å kunne yte forsvarlige sosialhjelpstjenester.

Det har i det siste vært høyt arbeidspress ved NAV Ørland, og utfordrende å ta unna søknader innen fristen for saksbehandling. Dette har blitt kommunisert fra ansatte til NAV-leder, som har tatt det videre til beslutningstakere i kommunen. Kommunen har bevilget en ekstra ressurs til NAV Ørland som respons på dette.

Kriteriet ansees som oppfylt.

NAV-kontoret har rutiner som ivaretar ansattes sikkerhet i tjenesten.

Etter revisors vurdering er det ved NAV Ørland stort fokus på å ivareta sikkerheten til de ansatte. Inntrykk fra intervju med ansatte, dokumentgjennomgang og observasjon tyder på at det gjøres et systematisk sikkerhetsarbeid ved enheten, at alle ansatte involveres i dette, og at avdekkede brudd på sikkerhet betraktes som alvorlig og fører til at tiltak iverksettes. De ansatte rapporterer at de føler seg trygge på jobb.

Sikkerhetsarbeidet skjer etter føringene ved NAV sentralt. Sikkerhetsrutinene bygger på rutinene i NAV, og hovedverneombudet er som et minimum på en årlig befaring.

Kriteriet ansees som oppfylt.

NAV Ørland har system for å registrere og rapportere avvik relatert til sikkerhet.

Det er flere system for å registrere avvik i forbindelse med sikkerhet. Det arbeides med å skape en felles forståelse for hva som skal til for å melde en hendelse eller situasjon som et avvik.

Kriteriet ansees som oppfylt.

4 KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

4.1 Konklusjon

Revisor konkluderer med at saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad ved NAV Ørland skjer i tråd med lovkrav og kommunens retningslinjer. NAV Ørland har gode rutiner og system som legger til rette for korrekt saksbehandling. Gjennomgang av et utvalg saker viser at saksbehandlingen i all hovedsak skjer i henhold til lovens krav i praksis. Det stilles vilkår om aktivitet for mottakere av stønad under 30 år og konsekvenser ved brudd på vilkårene er angitt i vedtaket. Teamet som arbeider med brukere under 30 år, har fungerende rutiner for å følge opp aktivitetsplikten, men avdekkede brudd på aktivitetsplikten fører ofte ikke til reduksjon i stønad.

Revisor konkluderer med at Ørland kommune ivaretar sitt ansvar for opplæring av ansatte, sørger for tilstrekkelige personalressurser, og ivaretar ansattes sikkerhet ved NAV Ørland. Det er, etter revisors vurdering, velfungerende rutiner for opplæring og kompetanseutvikling ved NAV Ørland, som legger til rette for at veilederne oppnår den kunnskap og kompetanse som trengs for at tjenesteytelsen skal skje i henhold til lovkrav. Kommunen ivaretar videre sitt ansvar overfor de ansatte ved å sørge for tilstrekkelige personalressurser. Det er stort fokus på ansattes sikkerhet ved enheten. Det er lagt til rette for å ivareta veiledernes sikkerhet i møte med brukerne, og lokalene er utformet med tanke på dette. Sikkerhetsøvelser avholdes jevnlig, og alle ansatte inkluderes i disse. Avdekkede brudd på sikkerheten behandles alvorlig, og fører til at tiltak iverksettes.

4.2 Anbefalinger

Revisor konkluderer med at Ørland kommune på en god måte ivaretar sine ansvar for å sikre et forsvarlig sosialtjenestetilbud i kommunen og overfor sine ansatte ved NAV Ørland. Revisor finner ikke grunnlag for å komme med anbefalinger til endringer i dette.

KILDER

Lover, forskrifter, rundskriv og andre offentlige dokument

- Forvaltningsloven (Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker) (*Fvl.*)
- Sosialtjenesteloven (Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen)
- NAV-loven (Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen)
- Offentleglova (Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd)
- Forskrift om offentlege arkiv
- Rundskriv til sosialtjenesteloven - Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV (*R35-00*)
- Rundskriv til forvaltningsloven – Saksbehandlingsrundskriv (*R36-00*)
- Rundskriv (A-1/2022 og A-2/2022) Statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad for 2022
- Delegeringsreglement Ørland kommune
- Partnerskapsavtale NAV Ørland

Nett-sider

- [RSK 001 \(nkrf.no\)](https://www.nkrf.no/RSK001)
- <https://www.nav.no/samarbeidspartner/partnerskapet>
- <https://www.ssb.no/statbank/>
- <https://www.nav.no/okonomisk-sosialhjelp>
- <https://orland.kommune.no/tjenester/naring-arbeid-og-kultur/nav/>
- <https://www.nav.no/no/person/innhold-til-person-forside/nyheter/ny-rapport-om-sikkerhet-i-nav-opplaering-forebygging-og-oppfolging-skal-bidra-til-en-tryggere-arbeidshverdag>

VEDLEGG 1 – UTLEDNING AV REVISJONSKRITERIER

Ifølge forskrift om kontrollutvalg og revisjon (§15) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, samt statlige føringer og praksis. I denne forvaltningsrevisjonen har vi benyttet oss av følgende kilder til revisjonskriterier:

- Forvaltningsloven (Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker) (*Fvl.*)
- Sosialtjenesteloven (Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen)
- NAV-loven (Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen)
- Offentleglova (Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd)
- Forskrift om offentlege arkiv
- Rundskriv til sosialtjenesteloven - Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV (*R35-00*)
- Rundskriv til forvaltningsloven – Saksbehandlingsrundskriv (*R36-00*)
- Rundskriv (A-1/2022 og A-2/2022) Statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad for 2022
- Delegeringsreglement Ørland kommune
- Partnerskapsavtale NAV Ørland
- <https://orland.kommune.no/tjenester/naring-arbeid-og-kultur/nav/>

Saksbehandling ved enkeltvedtak om økonomisk stønad til livsopphold

Regler for saksbehandling ved søknad om økonomisk stønad hentes fra sosialtjenesteloven, forvaltningsloven, NAV-loven, offentliglova og forskrift om offentlege arkiv. Avgjørelser om økonomisk stønad regnes som enkeltvedtak. Saksbehandlingen skal derfor gå etter forvaltningslovens kapittel IV-VI, samt eventuelle særregler i sosialtjenesteloven.

Sosialtjenestelovens bestemmelser om økonomisk stønad til livsopphold

Retten til økonomisk stønad til livsopphold er nedfelt i sosialtjenesteloven, § 18: «De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Stønaden bør ta sikte på å gjøre vedkommende selvhjulpne.» Ved utbetaling av økonomisk stønad til personer under 30 år skal det, etter § 20a., stilles vilkår om aktivitet (utdypes under).

Staten angir veiledende satser for økonomisk stønad, men det lokale NAV-kontoret har både rett og plikt til å utøve skjønn når de vurderer om det skal ytes stønad, og ved utmåling av stønaden (*Rundskriv A-1/2022 og A-2/2022*). Rundskriv til sosialtjenesteloven (*R35-00*) utdyper dette slik: «Bestemmelsen om rett til stønad har som primært mål å sikre at alle som oppholder seg lovlig i Norge får et forsvarlig livsopphold. (...) «Livsopphold» er ikke et entydig begrep. (...) Hva som er et forsvarlig livsopphold vil variere ut fra personlige forhold, som familiesituasjon, husstandens størrelse, bosted, bosituasjon, alder og helse. Hvis tjenestemottaker har barn, skal det tas særlige hensyn til deres behov. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomi. Dette innebærer at utgifter til barn og unge kan være del av livsoppholdet, selv om tilsvarende utgifter for voksne ikke er det.» Fra og med 1. september 2022, skal barnetrygd holdes utenfor inntektsberegningen (*Rundskriv A2/2022*).

I behandling av søknader om økonomisk stønad er NAV pliktig til å rådføre seg med tjenestemottaker (§ 42), og videre til å involvere søker i innhenting av opplysninger (§ 43): «Tjenestetilbudet skal så langt som mulig utformes i samarbeid med tjenestemottaker. Det skal legges stor vekt på hva vedkommende mener (...) Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med tjenestemottaker eller slik at vedkommende har kjennskap til innhenting.»

For regler om saksbehandling henvises det i § 41 til forvaltningsloven: «Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her. Avgjørelser om tildeling av sosiale tjenester skal regnes som enkeltvedtak.» § 41 er utdypet som følger i rundskriv til sosialtjenesteloven:

«Vedtaket som fattes, skal begrunnes. Dette er for å sikre at det fattes en riktig avgjørelse som er forståelig for tjenestemottaker, og fordi saken kan overprøves. Begrunnelsen skal være skriftlig og inneholde tre elementer:

- den skal vise til reglene vedtaket bygger på
- den skal nevne de faktiske forhold som har vært avgjørende
- den bør nevne de hovedhensyn det er lagt vekt på ved skønnsutøvelsen»

Myndighet til å fatte vedtak

Etter Ørland kommunes delegeringsreglement, er håndhevelse av sosialtjenesteloven § 18 (stønad til livsopphold) og § 20a (bruk av vilkår for personer under 30 år) delegert til NAV. I *Partnerskapsavtale NAV Ørland* er presisert at kontoret har ansvaret for Arbeids- og velferdsetatens tjenester i Ørland kommune, herunder oppfølging av ansvar etter lov om sosiale tjenester; økonomi stønad, råd og veiledning (pkt. 4.0).

Forvaltningslovens bestemmelser om enkeltvedtak

Kommunen har plikt til å gi den veiledningen som er nødvendig for at partene skal kunne ivareta sine rettigheter på best mulig måte (§ 11). «Saken skal forberedes og avgjøres uten ugrunnet opphold. Dersom det må forventes at det tar uforholdsmessig lang tid, skal det snarest mulig gis et foreløpig svar hvor det så vidt mulig skal angis når svar kan forventes» (§ 11 a).

Saken skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes (§ 17). Dette skal være gjort skriftlig (§ 23). Vedtaket skal grunngis, og begrunnelsen skal gis samtidig med at vedtaket treffes (§ 24). Det skal vise til de *reglene* og de *faktiske forhold* som vedtaket bygger på. De hovedhensyn som har vært avgjørende for skjønnsutøvelsen bør nevnes (§ 25). Forsørgeransvar for barn er ett eksempel på forhold som vil være avgjørende for vedtaket. Det skal for ethvert enkeltvedtak foretas en fullstendig og korrekt hjemmelshenvisning (§ 25, første ledd). Disse punktene korresponderer med de krav til begrunnelse for avgjørelser om tildeling av sosiale tjenester som er listet opp i rundskriv til sosialtjenesteloven (R 25-00).

Det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, skal sørge for at partene underrettes om vedtaket så snart som mulig. I underretningen skal videre gis opplysning om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåte ved klage, samt om retten etter § 18, jfr. § 19, til å se sakens dokumenter (§ 27).

I rundskriv til forvaltningsloven (R-36-00) er det presisert at det er anledning til å benytte standardiserte begrunnelser i vedtak: «På mange av Arbeids- og velferdsetatens områder hvor det treffes et stort antall avgjørelser kan det være et behov for standardiserte begrunnelser. Forvaltningsloven forbyr ikke på generelt grunnlag bruk av standardiserte begrunnelser. En standardbegrunnelse vil imidlertid i enkelte tilfeller ikke tilfredsstillende de krav som følger av forvaltningsloven § 25.»

Saksbehandlingstid

Forventet saksbehandlingstid i Ørland kommune er gitt på NAV Ørlands hjemmesider: «Saksbehandlingstiden for økonomisk stønad varierer. Hvis den er mer enn en måned, skal du få et foreløpig svar. Hvis hjelpebehovet er akutt, skal du få raskt svar.»²⁴

Krav til journalføring

Krav om journalføring av sakens dokumenter er nedfelt i forskrift om offentlige arkiv. Alle inngående, utgående og organinterne saksdokument som er av relevans for saksbehandlingen

²⁴ [NAV Ørland - Ørland kommune \(orland.kommunhttps://orland.kommune.no/tjenester/naring-arbeid-og-kultur/nav/e.no\)](https://orland.kommune.no/tjenester/naring-arbeid-og-kultur/nav/e.no)

skal journalføres (§ 9). Journalføringen skal skje på en måte som gjør det mulig å identifisere dokumentet (§ 10).

Unntatt offentlighet og taushetsplikt

Enkeltvedtak om økonomisk stønad inneholder personsensitive opplysninger og er etter NAV-loven § 7 og offentleglova § 13 unntatt offentlighet. Dette skal gå frem av vedtaket. NAV-loven § 7 sier at «enhver som utfører tjeneste eller arbeid for Arbeids- og velferdsetaten etter denne loven, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 e og 13 g.». Offentleglova § 13 sier at «opplysninger som er underlagde teieplikt i lov eller i medhald av lov, er unntatte fra innsyn.»

Av dette utledes følgende revisjonskriterier:

- Søknader om økonomisk stønad skal behandles skriftlig, individuelt og innen en måned. Det skal det gis foreløpig svar dersom en henvendelse ikke kan besvares i løpet av en måned etter at den er mottatt (*Fvl § 11a, NAV Ørland*).
- Sakens dokumenter skal journalføres og merkes unntatt offentlighet (*Forskrift om offentlege arkiv §§ 9 og 10, Offentleglova § 13 første ledd, NAV-loven § 7*).
- NAV skal innhente nødvendig informasjon for å sikre at saken er så godt opplyst som mulig. Saksopplysningene skal dokumenteres skriftlig. (*Fvl. §§ 17 og 23*)
- NAV skal rådføre seg med tjenestemottaker og involvere vedkommende i innhenting av opplysninger (*Sosialtjenesteloven § 43*).
- Det skal fattes enkeltvedtak ved tildeling av økonomisk stønad. Vedtaket skal begrunnes og vise til de faktiske forhold som vedtaket bygger på. De hovedhensyn som har vært avgjørende ved utøvingen av skjønn bør nevnes (*Fvl. §§ 17, 23, 24 og 25, R35-00*).
- Et vedtak skal ha en hjemmel som viser til de reglene som vedtaket bygger på. Organet som fatter vedtaket, skal ha den nødvendige myndigheten etter kommunens delegeringsreglement (*Fvl § 25, Ørland kommunes delegeringsreglement*).
- Partene skal underrettes om vedtaket så snart som mulig. Det skal gis opplysninger om klageadgang, klagefrist, klageinstans og den nærmere fremgangsmåten ved klage, samt retten til å se sakens dokumenter (*Fvl § 27*).

Vilkår om aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år

Formålet med vilkår skal være å styrke tjenestemottakers muligheter for overgang til arbeid, utdanning eller bli selvforsørget på annen måte enn ved økonomisk stønad. Vilkårssetting har nær sammenheng med formålet om hjelp til selvhjelp. Når det stilles vilkår, skal det bidra til å

motivere og påvirke tjenestemottaker til å komme seg ut av en vanskelig livssituasjon (*R35-00*).

Vilkår om aktivitetsplikt er nedfelt i sosialtjenesteloven § 20a. «Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år (...) Vilkårene må ha nær sammenheng med vedtaket. De må ikke være uforholdsmessig byrdefulle for stønadsmottakeren eller begrense hans eller hennes handle- og valgfrihet på en urimelig måte. Vilkårene må heller ikke være i strid med andre bestemmelser i loven her eller i andre lover (...) Ved brudd på vilkår kan det fattes vedtak om at stønaden reduseres, forutsatt at det i vedtaket om stønad er informert om muligheten for slik reduksjon.» Videre er dette formulert om vilkår i rundskriv til sosialtjenesteloven: «Vilkår skal begrunnes og det må tydelig fremkomme av vedtaket hva plikten innebærer, hva som kreves for at plikten skal anses oppfylt og hva som kan bli konsekvensene av eventuelle brudd på vilkårene.» Jfr. forvaltningsloven § 25, skal det vises til § 20a. når det stilles vilkår.

Om bestemmelsen om vilkår for personer under 30 år (§ 20a) står det videre i rundskriv til sosialtjenesteloven at «vilkår innebærer at det knyttes en plikt, et pålegg eller en begrensning til vedtaket om tildeling av økonomisk stønad. Vilkår innebærer også plikter for NAV-kontoret ved at vilkåret som stilles må være hensiktsmessig, det må foreligge et system for å kunne fange opp om vilkår oppfylles eller ikke, og konsekvensene av at vilkår ikke oppfylles må håndteres.»

Av dette utledes følgende revisjonskriterier:

- Det skal stilles vilkår om aktivitet for tildeling av økonomisk stønad til personer under 30 år (*Sosialtjenesteloven § 20a.*) Ved stilte vilkår, skal det vises til § 20a (*Fvl § 25*).
- Det skal gå tydelig frem av vedtaket hva vilkåret går ut på og konsekvenser av brudd på dette (*R35-00*).
- Kommunen skal ha et system for å fange opp eventuelle brudd på vilkår (*R35-00*).
- Avdekkede brudd på vilkår om aktivitet bør medføre de konsekvenser som er angitt i vedtaket (*Sosialtjenesteloven § 20a, R35-00*).

Kommunens ansvar for forsvarlighet i sosialtjenestene

Kommunens ansvar for forsvarlighet i sosialtjenestene, er nedfelt i sosialtjenesteloven § 4: «Tjenester som ytes etter denne loven skal være forsvarlige.»

Krav til forsvarlighet er videre formulert som følger i rundskriv til sosialtjenesteloven, kapittel 2 § 4: «Kommunen er ansvarlig for at alle tjenester som utformes og ytes etter loven er

forsvarlige, og det gjelder uavhengig av om tjenesten saksbehandles av en kommunalt eller en statlig ansatt. Kommunen må gjennom sin internkontroll sikre at NAV-kontoret er organisert på en måte som sikrer forsvarlige tjenester. (...) Forsvarlighetskravet stiller krav til tilgjengelighet til tjenesten, saksbehandlingen, tjenestens innhold og tjenestens omfang. (...) Kravene til saksbehandling slik de fremgår av denne loven, forvaltningsloven og uskrevne normer om god forvaltningsskikk, er alle med på å sikre forsvarlig saksbehandling og utøving av offentlig myndighet på området.»

Av dette utledes følgende revisjonskriterier:

- Kommunen skal ha rutiner for saksbehandlingen som sikrer at NAV-kontoret yter forsvarlige sosialhjelpstjenester i henhold til lovens krav (*Sosialtjenesteloven § 6, R35-00*).

Ansvar for ansatte i NAV

Opplæring av kommunens personell og tilstrekkelighet i personalressurser

Kommunens ansvar for opplæringen av sine ansatte er nedfelt i sosialtjenesteloven § 6. «Kommunen har ansvaret for nødvendig opplæring av kommunens personell i arbeids- og velferdsetaten.»

Dette er videre utdypet i rundskriv til sosialtjenesteloven: «Kommunen har ansvaret for å gi nødvendig opplæring til alle ansatte ved NAV-kontoret som yter tjenester og utfører oppgaver etter loven. Dette kan være både kommunalt og statlig personell. Nødvendig opplæring skal sikre at den enkelte ansatte har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å utføre sine arbeidsoppgaver, slik at tjenestene blir forsvarlige og i tråd med lovens formål (...) Kommunen og NAV-leder skal gjennom styringssystemer og internkontroll legge til rette for og påse at de ansatte har nødvendige kunnskaper for å kunne løse lovpålagte oppgaver. (...) NAV-kontoret må sørge for at alle som henvender seg får sine interesser ivaretatt. Dette innebærer at NAV-veileder har tilstrekkelig kunnskap og kompetanse til å gi informasjon og veiledning om tjenester, identifisere hjelpebehov og bistå med å søke, og tilrettelegge for at taushetsbelagte opplysninger utveksles på skjermet sted.»»

I Ørland kommunes delegeringsreglement er kommunens ansvar for nødvendig opplæring av NAVs ansatte i henhold til sosialtjenesteloven, delegert fra kommunedirektøren til NAV.

Ansvar for kompetanseutvikling for ansatte ved NAV-kontoret er presisert i *Partnerskapsavtale NAV Ørland*. «Det skal årlig i samarbeid med medarbeidernes organisasjoner utarbeides en felles kompetanseplan. Kompetanseplanen skal regulere mål, oppgaver og ansvar for

kompetanseutvikling (herunder økonomisk ansvar for kompetanseutvikling). Det er enighet om at alle medarbeiderne ved kontoret skal ha likeverdig tilgang til kompetanseutvikling.»

I Sosialtjenesteloven § 7 er nedfelt at «den enkelte kommune skal sørge for nødvendige bevilgninger for å yte tjenester som kommunen har ansvaret for etter denne loven.» Dette ansvaret inkluderer å sørge for forsvarlighet i tjenestene (§ 4) og å sørge for nødvendig opplæring til sine ansatte (§ 6).

Kommunen skal sørge for at alle som henvender seg til NAV-kontoret, får sine interesser ivaretatt, og videre, at tjenestene som ytes er i henhold til sosialtjenesteloven og regler for saksbehandling. I tillegg til tilstrekkelig kompetanse hos de ansatte, fordrer dette nok personalressurser. Tilstrekkelighet i personalressurser vil bidra til kvalitet i tjenesten i møte med brukerne, og vil være viktig for arbeidshverdagen til de ansatte.

Av dette utledes følgende revisjonskriterier:

- Saksbehandlerne i NAV skal få tilstrekkelig opplæring til at de har den kunnskap og kompetanse som kreves for at saksbehandling skjer etter lovkrav og kommunens retningslinjer (*Sosialtjenesteloven § 6, R35-00*).
- Det skal utarbeides en plan for kompetanseutvikling i samarbeid mellom ledelse og ansatte ved NAV Ørland. Planen skal evalueres årlig (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).
- Kommunen skal sørge for tilstrekkelige personalressurser ved NAV-kontoret til å kunne yte forsvarlige sosialhjelpstjenester (*Sosialtjenesteloven § 6, R35-00*).

Ansvar for ansattes sikkerhet

I *Partnerskapsavtale NAV Ørland* er ansvar for sikkerhetsarbeidet ved kontoret presisert i punkt 3.3: «Sikkerhetsarbeidet ved NAV Ørland er omfattet av følgende rutiner som vi eiere er enige om:

- «Felles sikkerhetsnorm for Arbeids- og velferdsforvaltningen»
- Ørland kommunes interne sikkerhetsrutiner

Rutinene som omfatter personvern/informasjonsikkerhet/beredskap gjelder for alle medarbeidere i NAV-kontoret, uavhengig av om vedkommende er ansatt i stat eller kommune. Både statlig og kommunalt ansatte rapporterer i felles statlig sakssystem. Det rapporteres om avvik til kommunen.»

Av dette utledes følgende revisjonskriterier:

- NAV-kontoret skal ha rutiner som ivaretar ansattes sikkerhet i tjenesten (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).
- Det skal være et system for å registrere og rapportere avvik relatert til sikkerhet (*Partnerskapsavtale NAV Ørland*).

VEDLEGG 2 - HØRINGSSVAR

Hei,

Ørland kommune har gått gjennom rapporten og har ingen merknader til den.

Vennlig hilsen

Marit Knutshaug Ervik

Kommunedirektør

Mob: 916 44 108

www.orland.kommune.no

Hovedkontor: Brugata 2, Steinkjer

Tlf. 907 30 300 - www.revisjonmidt norge.no

Forenklet etterlevelseskontroll - internkontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

32/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-216 - Revisjon

Arkivsaknr 22/249 - 17

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar den forenklete etterlevelseskontrollen og revisors nummererte brev til orientering.

Vedlegg

Uttalelse forenklet etterlevelseskontroll 2022 Ørland kommune

Nr brev 1 Ørland kommune vedrørende manglende etterlevelse av kommunelovens kap 25

Saksopplysninger

Revisjon Midt-Norge, kommunens revisor, har gjort en forenklet etterlevelseskontroll av kommunens internkontroll (se vedlegg). Forenklet etterlevelseskontroll er en del av revisors lovpålagte oppgaver. Revisor rapporterer resultatet til kontrollutvalget.

Som det går fram av det vedlagte notatet, så har revisor undersøkt internkontrollen og hvordan kommunedirektøren rapporterer om denne kontrollen. Revisor har undersøkt om

- kommunedirektøren sikrer at rutinene for internkontroll blir fulgt på kommunens virksomheter
- om internkontrollen er tilpasset virksomhetenes størrelse og egenart og risikoforhold
- kommunedirektøren har rutiner for å følge opp avvik samt evaluere og forbedre internkontrollen
- hvordan og hvor ofte kommunedirektøren rapporterer om statlige tilsyn og internkontrollen til kommunestyret

Revisor skriver at internkontrollen fungerer på overordnet nivå, men at den ikke er tilstrekkelig satt ut i livet på virksomhetene. Dette er årsaken til at revisor sendt et nummerert brev til kommunen. Revisor konkluderer med at kommunedirektørens rapportering til kommunestyret er tilfredsstillende.

Vurdering

Når revisor sender nummererte brev, indikerer det vanligvis at det er spesielle forhold, som kontrollutvalget bør følge opp. Ofte rapporterer kontrollutvalget kommunestyret om slike brev. I dette tilfellet er funnene allerede kjent: Resultatet fra den forenklete etterlevelseskontrollen er i overensstemmelse med forvaltningsrevisjonen av internkontrollen, som kontrollutvalget behandlet 24.02.23, sak 10/23. Den forenklete etterlevelseskontrollen gir derfor ingen ny informasjon. Saken er dessuten allerede under oppfølging, gjennom at kommunestyret har pålagt kommunedirektøren å rapportere om sin oppfølging av forvaltningsrevisjonen innen 31.03.2024.

Sekretariatet legger til grunn at kommunedirektøren allerede arbeider med å forbedre internkontrollen. Kontrollutvalget vil fortsatt vil ha oppmerksomheten rettet mot temaet gjennom å behandle den nevnte oppfølgingen fra kommunedirektøren. Sekretariatet mener derfor at det ikke er nødvendig å rapportere om det nummererte brevet til kommunestyret. Det er tilstrekkelig at kontrollutvalget tar den forenklete etterlevelseskontrollen til orientering.

**Til kontrollutvalget i
Ørland kommune**

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658
M post@revisjonmidt-norge.no
T +47 907 30 300

Uavhengig revisors attestasjonsuttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen.

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Ørland kommunes etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på følgende område: Vi har i vår risiko- og vesentlighetsvurdering kommet frem til at vi for 2022 foretar kontroll på etterlevelse av kapittel 25 Internkontroll i kommuneloven.

Valgte kriterier

1) Internkontroll

- a. Hvordan sikrer og kontrollerer kommunedirektøren at internkontrollrutiner blir fulgt i de ulike enheter i kommunen?
- b. Har kommunedirektøren en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdets størrelse, egenart og risikoforhold?
- c. Har kommunedirektøren rutiner for å følge opp avvik som avdekkes i internkontrollen, evaluering og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll?

2) Rapportering

- a. Hvordan og hvor detaljert rapporteres det om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn til kommunestyret?
- b. Hvor ofte rapporteres det?

Ledelsens ansvar for etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at økonomiforvaltningen utøves i tråd med bestemmelser og vedtak, og at økonomiforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll.

Vår uavhengighet og kvalitetskontroll

Vi har utført oppdraget i samsvar med etiske retningslinjer for revisjonsselskapet, som inneholder uavhengighetskrav og andre krav basert på grunnleggende prinsipper om integritet, objektivitet, faglig kompetanse og tilbørlig aktsomhet, fortrolighet og profesjonell opptreden.

I samsvar med internasjonal standard for kvalitetskontroll (ISQC 1 Kvalitetskontroll for revisjonsfirmaer som utfører revisjon og forenklet revisorkontroll av regnskaper samt andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester) har Revisjon Midt-Norge SA et tilstrekkelig kvalitetskontrollsystem, herunder dokumenterte retningslinjer og rutiner for etterlevelse av etiske krav, faglige standarder og krav i gjeldende lovgivning og annen regulering.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å avgi en uttalelse om etterlevelse av bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 301 Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger vesentlige feil eller mangler ved etterlevelse av bestemmelser og vedtak i kommunens økonomiforvaltning på det området vi har foretatt forenklet etterlevelseskontroll.

Vi baserer oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering som er lagt frem for kontrollutvalget.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 301, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for at bestemmelser og vedtak for økonomiforvaltningen etterleves. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i en revisjonsberetning.

Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Grunnlag for konklusjon med modifikasjon

Når det gjelder punkt 1) opplyses det i årsberetning for 2022 at kommunen gjennom Kvalitetssystemet har fått på plass overordnede styringsdokumenter, samt retningslinjer og prosedyrer for oppvekst og utdanning / helse og familie. Men at det fortsatt mangler en del dokumentasjon på enhetsnivå. Vår erfaring er at det er mye bra internkontroll i enhetene, men i varierende grad beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering med nødvendige rutiner og prosedyrer. I årsberetningen opplyses det at 2023 blir det første året hvor det stilles krav til at alle kommunens enheter skal gjennomføre Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS).

I avvikssystemet Compilo avvik skal det bla. rapporteres på manglende oppfylling av interne rutiner, prosedyrer, retningslinjer og evt. standarder. I årsberetning for 2022 opplyses det at det fortsatt meldes inn for få avvik. Og det opplyses at kommunen må fortsette arbeidet med å motivere for økt bruk av avvikssystemet.

For punkt 2) har Ørland kommune hatt en årlig rapportering om internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret. Dette ble gjort i årsberetningen for 2022.

Konklusjon med modifikasjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis har vi ut fra forhold omtalt i «Grunnlag for konklusjon med modifikasjon» grunn til å anta at Ørland kommune i det alt vesentlige ikke etterlever bestemmelsene i kommunelovens § 25-1 for valgte kriterier.

Denne uttalelsen er utelukkende utarbeidet for å gi kontrollutvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar med økonomiforvaltningen og til Ørland kommunes informasjon, og er ikke nødvendigvis egnet til andre formål.

Orkanger 30. juni 2023

Kjell Næssvold
statsautorisert revisor
oppdragsansvarlig

Til kontrollutvalget i
Ørland kommune

Revisjon Midt-Norge SA
Brugata 2
7715 Steinkjer

Besøksadresse:
Brugata 2
7715 Steinkjer

Org nr: 919 902 310 mva
Bank: 4270 18 38658

M post@revisjonmidt norge.no

T +47 907 30 300

Brev nr 1 2023

NEGATIV UTTALELSE TIL FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL MED ØKONOMIFORVALTNINGEN 2022

Revisor har gjennom forenklet etterlevelsesrevisjon for 2022 avdekket at Ørland kommune i det alt vesentlige ikke etterlever valgte kriterier fra kommunelovens kapittel 25 Internkontroll.

Valgte kriterier:

- 1) Internkontroll
 - a. Hvordan sikrer og kontrollerer kommunedirektøren at internkontrollrutiner blir fulgt i de ulike enheter i kommunen?
 - b. Har kommunedirektøren en beskrivelse av vurdering som sikrer at internkontrollen er tilpasset kommunens/områdets størrelse, egenart og risikoforhold?
 - c. Har kommunedirektøren rutiner for å følge opp avvik som avdekkes i internkontrollen, evaluering og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll?
- 2) Rapportering
 - a. Hvordan og hvor detaljert rapporteres det om internkontroll og om resultater fra statlige tilsyn til kommunestyret?
 - b. Hvor ofte rapporteres det?

Faktiske forhold

1. Når det gjelder punkt 1) har vi gjennom årsberetningen fått opplyst at Ørland kommune har fått på plass overordnede styringsdokumenter, samt retningslinjer og prosedyrer for oppvekst og utdanning / helse og familie. Men at det fortsatt mangler en del dokumentasjon på enhetsnivå.

Vår erfaring er at det er mye bra internkontroll i enhetene, men i varierende grad beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering med nødvendige rutiner og prosedyrer.

I årsberetningen opplyses det at 2023 blir det første året hvor det stilles krav til at alle kommunens enheter skal gjennomføre Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS).

I avvikssystemet Compilo avvik skal det bla. rapporteres på manglende oppfylging av interne rutiner, prosedyrer, retningslinjer og evt. standarder. I årsberetning for 2022 opplyses det at det fortsatt meldes inn for få avvik. Og det opplyses at kommunen må fortsette arbeidet med å motivere for økt bruk av avvikssystemet.

Det konkluderes for disse kriteriene med mangelfulle rutiner.

1. For punkt 2) har Ørland kommune hatt en årlig rapportering om internkontroll og resultater av statlige tilsyn til kommunestyret. Dette ble gjort i årsberetningen for 2022. Kriteriene i punkt 2 er tilfredsstillende fulgt opp.

Orkanger, 30. juni 2023

Kjell Næssvold

Kjell Næssvold

statsautorisert revisor
oppdragsansvarlig

Budsjettkontroll pr. 31.08.2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

33/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/60 - 20

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar budsjettkontrollen til orientering.

Vedlegg

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet pr 31.08.2023

Saksopplysninger

Budsjettkontrollen blir lagt fram for å orientere kontrollutvalget om status, og som en forberedelse til budsjettet for neste år.

Vurdering

Budsjettkontrollen viser at kontrollutvalget er godt innenfor budsjetttrammene, det er blant annet ikke brukt midler til kurs/opplæring eller reising i den forbindelse. Kontrollutvalget kan ta budsjettkontrollen til orientering.

Budsjettkontroll for kontrollarbeidet pr. 31.08.2023

Beskrivelse	Regnskap 31.08.23	Budsjett 2023
1080 Godtgjørelse folkevalgte	13 336	20 000
1082 Godtgjørelse tapt arbeidsfortjeneste	0	
1083 Møtegodtgjørelse	8500	24 000
1099 Arbeidsgiveravgift 6,4 %	1 427	3 500
Sum lønnskostnader	23 263	47 500
1103 Abonnement, fagtidsskrift	0	3 700
1116 Servering, bevertning	1 855	6 000
1150 Kurs opplæringstiltak	0	45 500
1160 Bilgodtgjørelse oppgavepliktig	0	5 000
1178 Reiseutgifter ikke oppgavepliktig	0	20 000
1196 Kontingent	9 700	9 700
Sum driftskostnader	11 555	89 900
1375 Revisjon Midt-Norge SA	770 669	1 134 000
1375 Konsek Trøndelag IKS	163 250	326 500
1375 Sum Kjøp fra SA/IKS	933 919	1 460 500
Sum kostnader til kontrollarbeid	968 737	1 597 900

Økonomiplan for kontrollarbeidet 2024-2027, med budsjett for 2024

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

34/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/60 - 21

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget vedtar forslaget til økonomiplan for 2024 – 2027 med budsjett for 2024, med en ramme på kr 1.718.900. Forslaget sendes kommunestyret for endelig vedtak.

Saksopplysninger

Saken fremmes for kontrollutvalget, slik at det kan vedta et forslag til budsjett for 2024. Forslaget sendes kommunestyret via formannskapet, som legger budsjettforslaget sammen med innstillingen til kommunestyret om neste års budsjett.

Budsjettbehandlingen

Det er kontrollutvalget som utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Budsjettforslaget består av tre hoveddeler; godtgjøring til kontrollutvalget, kontrollutvalgets drift, og kjøp av tjenester (revisjon og sekretariat).

Godtgjøring og drift

Budsjettforslaget er satt opp med utgangspunkt i kontrollutvalgets budsjett for 2023 og kommunens godtgjøringsreglement.

Lederen får kr 20.000 i årlig godtgjøring, i tillegg får alle medlemmene av kontrollutvalget kr 500 i møtegodtgjørelse per møte. Sekretariatet har lagt til grunn at utvalget har åtte møter årlig. Utvalget består av 7 medlemmer. Posten *tapt arbeidsfortjeneste* er foreslått økt til kr 20.000, selv om forbruket har vært lavere denne valgperioden. Økningen foreslås for å ta høyde for at det kan komme inn medlemmer med rett til å få refundert tapt arbeidsfortjeneste etter valget.

Sekretariatet har foreslått at driftsutgiftene øker med fem prosent i 2024, men har ellers lagt til grunn 3 prosent økning i økonomiplanperioden.

- *Abonnement* gjelder abonnement på fagbladet Kontroll og revisjon for kontrollutvalgets faste medlemmer.
- Kontrollutvalgets budsjett til kurs og faglig oppdatering foreslås økt med kr 25 000 første året i valgperioden, slik at utvalget får mulighet til å få faglig oppdatering.
- Posten *kontingent* dekker medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn, satsen ble fastsatt på årsmøtet 31.05.2023.

Kontrollutvalgets sekretariat

Ørland kommune er deleier i Konsek Trøndelag IKS og kjøper sekretariatstjenester for kontrollutvalget hos selskapet. Det er representantskapet i selskapet som vedtar budsjettet, dette ble gjort i møte 27.04.2023. Budsjettet er basert på en honorarmodell som tidligere er vedtatt av representantskapet.

Kjøp av revisjonstjenester

Ørland kommune er deleier i Revisjon Midt-Norge SA og kjøper sine revisjonstjenester fra selskapet. Budsjettet for 2024 og økonomiplan 2024-2027 er basert på årsmøtets budsjettvedtak 25.10.2022. Endelig budsjett for 2024 vedtas i årsmøtet i oktober.

Budsjett 2024

Den totale rammen for kontrollutvalget, inkludert kjøp av revisjons- og sekretariatstjenester er kr 1 718 900. Detaljert budsjett for 2024 og økonomiplan for 2024-2027 er vedlagt saken.

Konklusjon

Kontrollutvalgets sekretariat foreslår en budsjettramme for kontrollarbeidet på kr 1.718.900 for 2024. Kontrollutvalget er et organ med helt spesielle oppgaver. Det er derfor viktig at utvalgets medlemmer får anledning til å sette seg inn i rollen ved å reise på kurs og konferanser- Dette er særlig viktig det første året i valgperioden.

Vi mener at budsjettet er nøkternt, samtidig som det gir et realistisk bilde av de forventede utgiftene for kontrollarbeidet.

Budsjettforslag – kontrollarbeidet 2024

Beskrivelse	Forslag budsjett 2024	Budsjett 2023	Regnskap per 31.08.23
1080 Godtgjørelse folkevalgte	20 000	20 000	13 336
1082 Godtgjørelse tapt arb.fortj.	20 000		8500
1083 Møtegodtgjørelse	28 000	24 000	
1099 Arbeidsgiveravgift 6,4 %	3 500	3 500	1 427
Sum lønnskostnader	71 500	47 500	23 263
1103 Abonnement, fagtidsskrift	3 700	3 700	0
1116 Servering, bevertning	5 000	6 000	1 855
1150 Kurs opplæringstiltak	70 000	45 500	0
1160 Bilgodtgjørelse, oppg.pl	5 000	5 000	0
1178 Reiseutgifter ikke oppg.pl.	20 000	20 000	0
1196 Kontingent	9 700	9 700	9 700
Sum driftskostnader	113 400	89 900	11 555
1375 Revisjon Midt-Norge SA	1 191 000	1 112 000	770 669
1375 Konsek Trøndelag IKS	343 000	317 000	163 250
1375 Sum kjøp fra SA/IKS	1 534 000	1 429 000	933 919
Totalt	1 718 900	1 566 400	968 737

Økonomiplan 2024-2027

	2024	2025	2026	2027
Godtgjørelse, folkevalgte	71 500	71 500	71 500	71 500
Kontrollutvalgets drift	113 400	89 000	92 000	95 000
Kjøp av revisjonstjenester	1 191 000	1 227 000	1 264 000	1 301 000
Kjøp av sekretariatstjenester	343 000	354 000	364 500	375 500
Sum	1 718 900	1 741 500	1 792 000	1 843 000

Orientering om rutiner for pensjonstrekk i forbindelse med sykehjemsopphold

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

35/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/179 - 28

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse om rutiner for samarbeid med NAV til orientering.

Vedlegg

Svar på henvendelse angående endring i pensjon i forbindelse med flytting på sykehjem

Saksopplysninger

Saken er en oppfølging av en henvendelse fra en innbygger, som kontrollutvalget behandlet i sitt møte 9. juni, sak 22/23. Henvendelsen gjaldt blant annet kommunens dialog med NAV for å sikre riktig beregning av pensjonen når den ene i et ektepar får langtidsopphold på sykehjem. Innsenderen hevdet å ha kjennskap til ektepar der pensjonen ikke var regulert mer enn ett år etter at vedkommende flyttet på sykehjem. Kontrollutvalget fattet på bakgrunn av henvendelsen dette vedtaket:

1. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om kommunens rutiner for å sende vedtak om institusjonsopphold og lignende til NAV, og hvordan kommunedirektøren sikrer at eventuelle rutiner følges.
2. Kontrollutvalget ber om at orienteringen sendes sekretariatet innen 15.09. og at kommunedirektøren i tillegg orienterer i møtet 29.09.2023.

Sekretariatet har mottatt en beskrivelse av kommunens rutiner (se vedlegg). Som det framgår av beskrivelsen, så har kommunen en prosedyre som sikrer riktig oppfølging av vedtak om egenandel

for langtidsopphold i sykehjem og dialog med NAV. Rutinen er under revidering i forbindelse med innføring av Helseplattformen. Avvik fra rutinen skal meldes i avvikssystemet.

I tillegg til den skriftlige orienteringen, vil kommunedirektøren også orientere muntlig i møtet.

Vurdering

Sekretariatet viser til den skriftlige redegjørelsen. Her går det fram at kommuneadministrasjonen har en rutine som skal sikre riktig beregning av pensjon når én i et ektepar flytter på sykehjem. Redegjørelsen gir ingen opplysninger om eventuelle avvik fra prosedyren. Hvis det er mange avvik, kan det være grunn til å følge saken opp videre. Kontrollutvalget bør derfor be kommunedirektøren orientere om det er meldt avvik fra prosedyren, eventuelt hvor mange.

Sekretariatet har i forslaget til vedtak lagt til grunn at kontrollutvalget kan ta redegjørelsen til orientering. Hvis kontrollutvalget av ulike årsaker ikke er tilfreds med redegjørelsen og ønsker å følge opp saken videre, er det flere muligheter. Kontrollutvalget kan be om flere opplysninger, de blir i så fall gitt til det påtroppende kontrollutvalget. Om kontrollutvalget mener det er behov for en nærmere undersøkelse, kan det revisjonen undersøke saken. Kontrollutvalget bør i alle tilfeller ta stilling til kommunedirektørens redegjørelse i møtet.

Konsek Trøndelag Iks
Postboks 2564
7735 Steinkjer

Deres ref.

Vår ref.
23/1514 - 4

Dato
15.09.2023

Svar på henvendelse angående endring i pensjon i forbindelse med flytting på sykehjem

Viser til deres henvendelse i sak 22/23 der dere ber kommunedirektøren orientere om kommunens rutiner for å sende vedtak om institusjonsopphold og lignende til NAV, og hvordan kommunedirektøren sikrer at eventuelle rutiner følges.

I Ørland kommune foreligger det en prosedyre som sikrer riktig oppfølging av vedtak om egenandel for langtidsopphold i sykehjem og dialog med NAV. Dette er en rutine som beskriver oppgavene og ansvarsfordelingen mellom saksbehandlere i Helse og families forvaltning og økonomiavdelingen. Rutinen er til revidering for å tilpasses ny arbeidsprosess i Helseplattformen. Prosedyrer sikrer at alle involverte parter er kjent med hvem som har ansvar for hva, i prosessen med å sikre riktig vedtak om egenandel for pasienten. Avvik fra prosedyren meldes i kvalitetssystemet Compilo.

Saksbehandlere har ansvar for å riktig saksopplysninger og at saksutredning fremlegges beslutningsteamet som fatter vedtak om langtidsopphold. De har også ansvar for å skrive vedtak og sende ut til pasient, eventuelt verge. Saksbehandler varsler så økonomiavdelingen om at pasienten har fått innvilget langtidsopphold i sykehjem.

Økonomiavdelingen har ansvar for beregning av vederlag. Det innhentes ligningsopplysninger fra Infotorg og trygdeytelser fra NAV. De beregner vederlag for den enkelte pasienten i trå med bestemmelsene i egenbetalingsforskriften. Har pasienten hjemmeboende ektefelle må NAV beregne ny pensjon for begge. Kommunen sender melding til NAV om dette via brev. Når vedtak om egenandel, med informasjon om etterberegning ved avsluttet opphold er fattet, sendes dette til pasienten og innrapporteres til NAV.

Flytter pasienten over til heldøgns bemannet omsorgsbolig meldes opphør av trekket til NAV via e-post. Økonomiavdelingen følger med på pasientens oppgjørskonto i Helseplattformen, som er knyttet til egenandelsvedtaket, for å sikre at pasientens egenbetaling for langtidsopphold er riktig og at trekk som skal stoppes er stoppet til riktig tid. Dette bidrar til å sikre at prosedyren følges og feil unngås.

Med hilsen

Lisa Mari Estensen
kommunalsjef

Oppfølging av politiske vedtak

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune
Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

36/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/61 - 20

Forslag til vedtak

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Saksopplysninger

Saken blir satt opp i alle møtene i kontrollutvalget. Utvalgsmedlemmene kan ta opp saker som de har merket seg, kontrollutvalget tar stilling til eventuell videre oppfølging.

Oppsummering av kontrollutvalgets evaluering av valgperioden

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

37/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 21/60 - 19

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget ber sekretariatet om å formidle resultatet av evalueringen til det påtroppende kontrollutvalget, ordføreren og kommunedirektøren.

Vedlegg

Saker til oppfølging

Saksopplysninger

Saken er en oppfølging av kontrollutvalgets evaluering av arbeidet i valgperioden, se sak 24/23, 09.06.2023. Kontrollutvalget vedtok at sekretariatet skulle legge fram en oppsummering av evalueringen og forslag til eventuelle forbedringstiltak.

Evalueringen viser at kontrollutvalget i all hovedsak er tilfreds med arbeidet og engasjementet i valgperioden. De økonomiske rammene er tilstrekkelige, samarbeidet med revisjon og sekretariat har fungert bra. Utvalget mener også at kommunestyret og administrasjonen har forståelse for kontrollutvalgets rolle. Det har likevel vært en krevende periode med skifte av ordfører og dermed leder av kontrollutvalget.

Kontrollutvalgets forslag til endringer/forbedringer er:

- Det kan gjerne være flere/tettere møter i vårhalvåret.
- Møtegodtgjørelsen er for lav. Den må ses i sammenheng ansvaret og godtgjøringen i andre politiske utvalg.
- Kontrollutvalget mener det vil være positivt for det nye utvalget å ha en dialog med ordfører og kommunedirektør tidlig i valgperioden for å avklare gjensidige forventninger.
- Kontrollutvalget bør bli synlig i kommunens møtekalender, slik at møtepapirer og møtedatoer er synlig for innbyggerne.
- Folkevalgtopplæringen til kommunestyret bør ta opp kontrollutvalgets rolle
- Hele kontrollutvalget bør få tilbud om kurs i starten av perioden.
- Varamedlemmene bør innkalles til første møte i kontrollutvalget. Ett tema bør være "Hvordan lese saksframlegg og rapporter?"

Vedlagt saken følger en oversikt over saker som utvalget har hatt til behandling fra og med 2021. Saker under oppfølging er markert med grønt.

Vurdering

Resultatet av evalueringen viser at kontrollutvalget er tilfreds med mange sider av arbeidet. Resultatet bør formidles til det nye kontrollutvalget, til ordføreren og administrasjonen, som kan ta stilling til endringsforslagene.

ArkivsakId	Møtedato	Sakstittel	Vedtak
21/60	05.02.2021	Evaluerings av kontrollutvalget og	Kontrollutvalget legger konklusjonene fra diskusjonen til grunn for det videre arbeidet.
21/60	05.02.2021	Årsplan for 2021	Forslag til vedtak Kontrollutvalget fastsetter møtedatoer i samsvar med forslag til årsplan for 2021. Årsplanen sendes kommunestyret til orientering. Kontrollutvalgets leder og sekretariatet går i dialog med ordfører om en orientering i kommunestyret om utvalgets funksjon og om det nye sekretariatet.
21/61	05.02.2021	Oppfølging av politiske saker 5.2.21	Kommunedirektøren bes orientere kontrollutvalget om kommunens oversikt over kvikkleireområdene og om beredskapen i tilfelle kvikkleireras. Kommunedirektøren bes redegjøre for status for innkreving av vannavgift for Grøntvedt Pelagic.
21/62	05.02.2021	Orientering om internkontroll og	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
21/59	05.02.2021	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/59	05.02.2021	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
21/59	05.02.2021	Godkjenning av	Møteprotokollen godkjennes.
21/195	31.05.2021	Kontrollutvalgets uttalelse om Ørland kommunes årsregnskap og årsberetning for 2020	Kontrollutvalget vedtar vedlagte forslag til uttalelse om kommunekassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og kommunens årsberetning for 2020. Kontrollutvalgets uttalelse sendes til kommunestyret med kopi til formannskapet.
21/62	31.05.2021	Orientering om status for innkreving av vannavgift	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
21/62	31.05.2021	Orientering om beredskap ved kvikkleireras	Kontrollutvalget har i møte 31.5.21 fått en orientering om kvikkleiresituasjonen i Bjugn sentrum om for mulige konsekvenser ved et kvikkleireras. Kontrollutvalget er bekymret for at det ikke er utarbeidet noen nyere oversikt over kvikkleireforekomstene og mulige virkninger av ekstremvær. Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret ber kommunedirektøren gi arbeidet med en oppfølging av ROS-analysen fra 2019 høy prioritet.
21/61	31.05.2021	Oppfølging av politiske saker 31.05.21	Ingen vedtak fattet.
21/193	31.05.2021	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/193	31.05.2021	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
21/193	31.05.2021	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/195	31.05.2021	Kontrollutvalgets uttalelse om Roret Ørland Kulturforetak KFs årsregnskap og årsberetning for 2020	Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2020. Kontrollutvalgets uttalelse sendes til kommunestyret, med kopi til formannskapet.
21/195	31.05.2021		

		Kontrollutvalgets uttalelse om Valsneset Utvikling KFs årsregnskap og årsberetning for 2020	Kontrollutvalget vedtar vedlagte uttalelse om årsregnskap og årsberetning for 2020. Kontrollutvalgets uttalelse sendes til kommunestyret, med kopi til formannskapet.
21/179	03.09.2021	Henvendelse om manglende iverksetting av politisk vedtak	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.
21/241	03.09.2021	Bestilling av forvaltningsrevisjon - pleie- og omsorgstjenestene	Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjon av pleie- og omsorgstjenestene. Revisjon Midt-Norge bes utarbeide en prosjektplan i samsvar med innspill gitt i møtet. Planen sendes sekretariatet innen 26.10.2021.
21/60	03.09.2021	Medlemskap i Forum for kontroll og tilsyn	Kontrollutvalget melder seg inn i Forum for kontroll tilsyn. Medlemskapet skal vurderes ved valg av nytt kontrollutvalg.
21/60	03.09.2021	Kontrollutvalgets budsjett for 2022	Kontrollutvalget slutter seg til forslag til budsjett for kontrollarbeidet for 2022 med en total ramme på kr 1 560600.
21/61	03.09.2021	Oppfølging av politiske saker 03.09.2021	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren redegjøre for den administrative og politiske behandlingen av søkeprosessen til Grøntvedt Pelagic.
21/260	03.09.2021	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/260	03.09.2021	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
21/260	03.09.2021	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/62	05.11.2021	Orientering om Grøntvedt Nutri	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.
21/241	05.11.2021	Prosjektplan - forvaltningsrevisjon av kvalitet i helse- og omsorgstjenestene	Kontrollutvalget ber om at prosjektplanen blir revidert i henhold til de opplysninger som fremkom i møtet. Revisjonen reviderer tidsrammen på timebruk og når rapporten skal være ferdigstilt. Kontrollutvalget behandler endelig prosjektplan på møtet 10.12.2021.
21/266	05.11.2021	Revisjonsstrategi	Kontrollutvalget tar saken til orientering.
21/195	05.11.2021	Forenklet etterlevelseskontroll av innkjøpsområdet	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om hvordan kommunen organiserer og sikrer kvalitet i innkjøpsprosessene i utvalgets møte 10.12.21.
21/195	05.11.2021	Årsoppgjøret 2020 - revisors anmerkninger og kommunens svar	Kontrollutvalget tar saken til orientering.
21/334	05.11.2021	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/334	05.11.2021	Eventuelt	Ingen vedtak fattet
21/334	05.11.2021	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen fra dagens møte i kontrollutvalget godkjennes

21/62	10.12.2021	Orientering om kommunens kvalitetssikring av innkjøpsprosesser	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
21/241	10.12.2021	Revidert prosjektplan for forvaltningsrevisjon av kvalitet i helse- og omsorgstjenestene	Kontrollutvalget vedtar revidert prosjektplan med en ressursramme på 390 timer og levering av ferdig rapport til sekretariatet innen 15.5.2022.
21/61	10.12.2021	Oppfølging av politiske saker 10.12.2021	Ingen vedtak fattet.
21/60	10.12.2021	Års- og møteplan for 2022	Kontrollutvalget vedtar forslaget til års- og møteplan for 2022. Planen sendes kommunestyret til orientering.
21/347	10.12.2021	Rapport fra tilsyn med kommunen som barnehagemyndighet	Kontrollutvalget tar saken til orientering.
21/358	10.12.2021	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/358	10.12.2021	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
21/358	10.12.2021	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/179	10.12.2021	Henvendelse til kontrollutvalget om uklare roller og manglende eierstyring	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om kommunens utbetalinger til leder og et styremedlem i utvalgets neste møte. Kontrollutvalget ber styrelederen i Kopparn Utvikling AS redegjøre for hvordan selskapet ivaretar bestemmelsene i offentligelova i utvalgets neste møte.
21/179	11.02.2022	Oppfølging av henvendelse til kontrollutvalget om Kopparn Utvikling AS	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens og styreleders redegjørelser til orientering. Kontrollutvalget ber om at det gjennomføres en eierskapskontroll av eierskapet.
21/62	11.02.2022	Orientering om eiendomsskatt	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
22/26	11.02.2022	Invitasjon til å delta i forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll av Fosen Brann og redning	Kontrollutvalget deltar i forvaltningsrevisjonen av Fosen brann og redningstjeneste. Kontrollutvalget i Åfjord kommune får fullmakt til å godkjenne prosjektplanen. Revisjon Midt-Norge bes lage en plan for eierskapskontroll av Fosen brann- og redningstjeneste for Ørland kontrollutvalg innen 17.03.2022.
22/40	11.02.2022	Kontrollutvalgets årsmelding for 2021	Kontrollutvalget legger årsmelding fram for kommunestyret med denne innstillinga: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding for 2021 til orientering.
21/61	11.02.2022	Oppfølging av politiske saker 11.02.22	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om Sæterfjæra og om kommunen har sikret grunnforholdene mot kvikkleiras
21/60	11.02.2022	Revisors timeleveranse i 2021	Kontrollutvalget tar rapporteringen til orientering.
22/31	11.02.2022	Bestilling av forvaltningsrevisjon - valg av prosjekt	Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram en sak om bestilling av forvaltningsrevisjon av internkontroll på kommunalsjefnivå.

22/30	11.02.2022	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
22/30	11.02.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
22/30	11.02.2022	Godkjenning av	Møteprotokollen godkjennes.
22/72	25.03.2022	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
21/62	25.03.2022	Årsregnskap og årsberetning for 2021 - status for arbeidet	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
21/62	25.03.2022	Sæterfjæra - orientering om status	Kontrollutvalget tar saken til orientering.
21/62	25.03.2022	Teknisk områdes rutiner for svar til publikum - orientering	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
22/31	25.03.2022	Bestilling av forvaltningsrevisjon - internkontroll	Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema internkontroll. Undersøkelsen skal gjennomføres på kommunalsjefnivå og omfatte alle sektorer. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge legge fram en prosjektplan for arbeidet innen 22.04.2022.
22/72	25.03.2022	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
22/72	25.03.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
21/266	06.05.2022	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning - Valsneset Utvikling KF	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om Valsneset Utvikling KFs årsregnskap og årsberetning for 2021. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.
21/266	06.05.2022	Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskap og årsberetning - Kulturforetaket Roret KF	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om Kulturforetaket Roret KFs årsregnskap og årsberetning for 2021. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.
21/266	06.05.2022	Kontrollutvalgets uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning for 2021	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommune-kassens årsregnskap, konsolidert årsregnskap og kommunens årsberetning 2021. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.
22/81	06.05.2022	Prosjektplan for eierskapskontroll av Kopparn Utvikling AS	Kontrollutvalget slutter seg til de foreslåtte problemstillingene i prosjektplanen. Kontrollutvalget ber om at revisor gjennomfører undersøkelsen innenfor en tidsramme på 200 timer og med levering senest 25.11.22.
21/61	06.05.2022	Oppfølging av politiske saker 06.05.2022	Ingen vedtak ble fattet.
22/107	06.05.2022	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
22/107	06.05.2022	Eventuelt	Ingen vedtak ble fattet.

22/107	06.05.2022	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
22/31	06.05.2022	Forvaltningsrevisjon av internkontroll - prosjektplan	Kontrollutvalget slutter seg til prosjektplanen med en ressursramme på 450 timer og frist for levering av ferdig rapport 20.12.2022.
22/26	24.06.2022	Eierskapskontroll av Fosen brann og redningstjeneste - prosjektplan	Kontrollutvalget slutter seg til prosjektplan for eierskapskontroll av Fosen Brann og redningstjeneste IKS, med en ressursramme på inntil 100 timer. Kontrollutvalget godkjenner ressursrammen på 320 timer for forvaltningsrevisjonen, der Ørland kontrollutvalg bidrar med inntil 192 timer. Ferdig rapport sendes kontrollutvalget senest 31.01.2023. Kontrollutvalget tar prosjektplanen ellers til orientering.
21/61	24.06.2022	Oppfølging av politiske vedtak 24.06.2022	Utvalget fattet ingen vedtak.
22/134	24.06.2022	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
22/134	24.06.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
22/134	24.06.2022	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/62	09.09.2022	Orientering om selvkostområdet	Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.
21/241	09.09.2022	Rapport fra forvaltningsrevisjon - kvalitet i hjemmetjenestene	Kontrollutvalget tar rapport fra forvaltningsrevisjon av hjemmetjenesten til orientering. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med denne innstillingen: Kommunestyret ber kommunedirektøren om å: umiddelbart gjennomføre et fullt farmasøytisk tilsyn i hjemmetjenesten, og sikre at legemiddelhåndteringen tilfredsstillende nasjonale retningslinjer. Sikre god praksis for oppfølging av ernæringsmessig risiko hos hjemmeboende brukere. styrke det systematiske arbeidet med ledelse og kvalitetsforbedring (internkontroll) i hjemmetjenesten. Kommunedirektøren bes rapportere skriftlig til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31.03.2023.
21/62	09.09.2022	Orientering om kommunestyrets behandling av søknad om fritak/etterlønn	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering.
21/61	09.09.2022	Oppfølging av politiske saker	Ingen vedtak fattet.
22/179	09.09.2022	Referatsaker	Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.
22/179	09.09.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
22/179	09.09.2022		Møteprotokollen godkjennes.

		Godkjenning av møteprotokoll	
21/266	09.09.2022	Forenklet etterlevelseskontroll	Kontrollutvalget tar saken til orientering.
21/60	09.09.2022	Kontrollutvalgets budsjett for 2023	Kontrollutvalget slutter seg til det foreslåtte budsjettet for kontrollarbeidet for 2023, med en total ramme på kr 1.597.900.
22/249	11.11.2022	Revisjonsstrategi for 2022	Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse og erklæring om egen uavhengighet til orientering.
22/255	11.11.2022	Valg av tema for bestilling av forvaltningsrevisjon	Kontrollutvalget ber sekretariatet legge fram en sak om bestilling av forvaltningsrevisjon av økonomisk sosialhjelp i neste møte. Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om hvordan administrasjonen følger opp reguleringsplanbestemmelsen om kravet til innendørs støy.
21/61	11.11.2022	Oppfølging av politiske saker 11.11.2022	Kontrollutvalget sender forslaget om gratis lagerplass for "Fattig talt" til kommunestyret til orientering.
22/254	11.11.2022	Referatsaker	Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.
22/254	11.11.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
22/254	11.11.2022	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/62	02.12.2022	Orientering om støybestemmelsen i reguleringsplan for Brekstad	Kontrollutvalget ønsker å bestille en forvaltningsrevisjon av reguleringsplan for Ørland flystasjon, reguleringsbestemmelse 408 krav til innendørs støy. Sekretariatet bes legge fram en bestillingssak i utvalgets neste møte.
22/81	02.12.2022	Rapport fra eierskapskontroll av Kopparn Utvikling AS	Forslag til vedtak. Kontrollutvalget legger rapporten fram for kommunestyret med følgende innstilling: Kommunestyret bør vurdere hensiktsmessigheten av hvem som har hvilke roller i selskapet. Kommunestyret bør vurdere om det ønskes mer opplæring om eierstyring. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å: legge opp til jevnlig dialog med selskapet om behovet for å gjennomføre eiermøter, legge fram årlig oppdatert selskapsinformasjon i eiermeldingen, legge møtepapirer til styret i Kopparn Utvikling AS som vedlegg til innkallingene til kommunestyret. Kommunestyret ber generalforsamlingen om å: etablere en valgkomite og vedtektsfeste retningslinjer for komiteen, etablere retningslinjer for håndtering av habilitet i selskapet, vedtektsfeste utvidet innkallingsfrist til generalforsamlingen, for å sikre at man har mulighet for å behandle innkallingen politisk før generalforsamlingen. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å rapportere om hvordan vedtaket er fulgt opp innen utgangen av 2023.
22/255	02.12.2022	Bestilling av forvaltningsrevisjon - økonomisk sosialhjelp	Kontrollutvalget bestiller en forvaltningsrevisjon med tema økonomisk sosialhjelp. Revisjonen bes sende prosjektplanen med forslag til problemstillinger,

			ressursramme og leveringstidspunkt til sekretariatet innen 01.02.2023.
21/61	02.12.2022	Oppfølging av politiske saker 02.12.2022	Ingen vedtak fattet.
21/60	02.12.2022	Kontrollutvalgets års- og møteplan for 2023	Kontrollutvalget vedtar forslag til års- og møteplan og sender den til kommunestyret til orientering.
22/277	02.12.2022	Referatsaker	Kontrollutvalget tar referatsakene til orientering.
22/277	02.12.2022	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
22/277	02.12.2022	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
22/26	24.02.2023	Fosen brann og redningstjeneste - rapport fra forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den fram for kommunestyret med denne innstillingen: Kommunestyret ber om at kommunedirektøren følger opp vedtakene i formannskapet og kommunestyret om å styrke dialogen
			mellom eierrepresentant og eierorganet. Dette for å sikre at kommunen som eier blir involvert i viktige beslutninger om selskapene. Kommunestyret ber eierrepresentanten om å fremme forslag til representantskapet om: å vedtektsfeste at Fosen brann og redningstjeneste skal ha valgkomite for styrevalg og at komiteen skal ha retningslinjer for arbeidet. at selskapsavtalen oppfyller kravene i lov om interkommunale selskaper at selskapets styre rapporterer til representantskapet om oppdatering av beredskapsanalysen innen høsten 2023 tiltak for å styrke økonomistyringen innen 1.5.2023 tiltak for å revidere, digitalisere og gjøre internkontrollen kjent innen 1.5.2024
22/255	24.02.2023	Prosjektplan - forvaltningsrevisjon med tema økonomisk sosialhjelp	Kontrollutvalget vedtar prosjektplanen med de foreslåtte problemstillingene og rammer for levering og ressursbruk.
21/60	24.02.2023	Rapportering - timeleveransen i 2022	Kontrollutvalget tar revisors rapportering om timeleveransen i 2022 til orientering.
21/61	24.02.2023	Oppfølging av politiske saker	Ingen vedtak fattet.
23/85	24.02.2023	Bestilling av revisjonsundersøkelse - oppfølging av støybestemmelsene i reguleringsplan, Ørland flystasjon	Kontrollutvalget ber revisor gjøre en forundersøkelse for å avklare om utvalget bør undersøke saken nærmere. Undersøkelsen skal redegjøre for 1. omfang av flystøy, 2. kommunens ansvar for å kontrollere at støybestemmelsene i reguleringsplanen for flystasjonen blir fulgt, og 3. om dette ansvaret ivaretas i nødvendig omfang og på rett måte. Forundersøkelsen skal resultere i et notat til kontrollutvalget, der spørsmålene besvares. Hvis revisor finner indikasjoner på at kommunen burde ha håndhevet støybestemmelsene annerledes, ber kontrollutvalget om å bli orientert umiddelbart.

22/40	24.02.2023	Kontrollutvalgets årsmelding for 2022	Kontrollutvalget legger årsmelding for 2022 fram for kommunestyret med denne innstillingen: Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsmelding til orientering.
23/121	24.02.2023	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
23/121	24.02.2023	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
23/121	24.02.2023	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
22/31	24.02.2023	Rapport fra forvaltningsrevisjon av internkontrollen	Kontrollutvalget viser til prosjektplanen og ber revisor undersøke om saksbehandlingen på plan- og byggesaksområdet er tilfredsstillende, med vekt på overholdelse av frister og veiledningsplikten. Resultat med konklusjoner og anbefalinger oppsummeres i et notat som sendes kontrollutvalget innen 20.11.2023. Kontrollutvalget tar rapporten fra forvaltningsrevisjon til orientering og legger den fram for kommunestyret med slikt forslag til vedtak: Kommunestyret ber kommunedirektøren om å:Arbeide videre med implementering av internkontrollen. Utarbeide rutiner for kommunens hovedprosesser, og gjøre disse tilgjengelig og kjent i organisasjonen. Sikre at rapportering til kommunestyret er i henhold til kommunelovens § 25-2.På overordnet nivå tydeliggjøre hvilke kontrollaktiviteter som skal gjennomføres og dokumenteres. Kommunedirektøren bør systematisere kontrollaktiviteter som en del av internkontrollen. Legge større systematikk i evalueringen av internkontroll. Dette vil være et betydelig grep for at arbeidet med internkontroll blir prioritert videre. Kommunedirektøren bes rapportere til kontrollutvalget om oppfølgingen av rapporten innen 31. mars 2024.
22/249	28.04.2023	Kontrollutvalgets uttalelse - Roret Ørland KF	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om Roret Ørland KFs årsregnskap og foretakets årsberetning for 2022. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskap og årsberetning.
22/249	28.04.2023	Kontrollutvalgets uttalelse - Valsneset Utvikling KF	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om Valsneset Utvikling KFs årsregnskap og foretakets årsberetning for 2022. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskap og årsberetning
22/249	28.04.2023	Kontrollutvalgets uttalelse - Ørland kommunes årsregnskap 2022	Kontrollutvalget vedtar forslag til uttalelse om kommunekasses årsregnskap, konsolidert årsregnskap og kommunens årsberetning 2022. Kontrollutvalgets uttalelse sendes kommunestyret, med kopi til formannskapet. Uttalelsen skal følge kommunens behandling av årsregnskapene og årsberetning.
21/241	28.04.2023	Forvaltningsrevisjon av hjemmetjenesten - kommunedirektørens oppfølging	Kontrollutvalget tar redegjørelsen fra kommunedirektøren til orientering. Kontrollutvalget ber om å bli orientert om resultatene fra det farmasøytiske tilsynet.
21/61	28.04.2023	Oppfølging av politiske saker	Ingen vedtak fattet.

23/209	28.04.2023	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
23/209	28.04.2023	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
23/209	28.04.2023	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.
21/179	28.04.2023	Klage - avslag på søknad om produksjonstilskudd og avkorting av tilskudd samt manglende svar	Kontrollutvalget tar klagen som gjelder produksjonstilskudd til orientering. Kontrollutvalget tar klagen på manglende svar som innspill til risikovurderingene til plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.
21/179	28.04.2023	Kommunens saksbehandling av egen dispensasjonssøknad - tømmepunkt	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om hvordan kommunen sikrer korrekt søknadsbehandling når kommunen selv er tiltakshaver. Orienteringen bør også gi svar på hva kommunen som tiltakshaver gjør for å sikre at den etterlever lov- og regelverk. Kontrollutvalget tar henvendelsen som et innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingene for plan for forvaltningsrevisjon 2024-2027.
21/62	09.06.2023	Orientering om kommunens rolle som tiltakshaver i plan- og byggesaker	Kontrollutvalget tar kommunedirektørens redegjørelse til orientering. Kontrollutvalget ber sekretariatet videreformidle saken til nytt kontrollutvalg, slik at temaet kan inngå i risikovurderingene i forbindelse ny plan for forvaltningsrevisjon.
21/179	09.06.2023	Henvendelse om endringer i pensjon i forbindelse med flytting på sykehjem samt ordningen med TT-kort	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren orientere om kommunens rutiner for å sende vedtak om institusjonsopphold og lignende til NAV, og hvordan kommunedirektøren sikrer at eventuelle rutiner følges. Kontrollutvalget ber om at orienteringen sendes sekretariatet innen 15.09. og at kommunedirektøren i tillegg orienterer i møtet 29.09.2023.
21/61	09.06.2023	Oppfølging av politiske vedtak	Kontrollutvalget ber kommunedirektøren om å orientere om Ørland kommune er part i rettssaken om flystøy. En eventuell orientering skal belyse mulige økonomiske konsekvenser av saken for kommunen, og om administrasjonen har nødvendige fullmakter. Kontrollutvalget ber om at den skriftlige orienteringen sendes sekretariatet innen 15.09.2023 og at kommunedirektøren i tillegg orienterer i møtet 29.09.2023.
21/60	09.06.2023	Evalueringsarbeid av kontrollutvalgets arbeid	Kontrollutvalget ber sekretariatet om å legge frem en sak til neste møte med oppsummering av evalueringen og forslag til eventuelle forbedringstiltak.
23/243	09.06.2023	Referatsaker	Referatsakene tas til orientering.
23/243	09.06.2023	Eventuelt	Ingen vedtak fattet.
23/243	09.06.2023	Godkjenning av møteprotokoll	Møteprotokollen godkjennes.

Eventuelt

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

38/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/316 - 2

Forslag til vedtak

Saken fremmes uten forslag til vedtak.

Godkjenning av møteprotokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Ørland kommune

Møtedato

27.09.2023

Saknr

39/23

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 23/316 - 3

Forslag til vedtak

Møteprotokollen godkjennes.

Saksopplysninger

Møteprotokollen blir lagt fram for godkjenning i møtet.